

Pezeyon
050

PREZEGENNOU

DIWAR-BENN

AR BINIJENN

HAG

AR BRIEDELEZ

PREZEGENNOU

DIWAR-BENN

AR BINIJENN

HAG

AR BRIEDELES

I

SAKRAMANT AR BINIJENN

Totum quod intelligo, volo ut qui me audit, intelligat. St Aug. de Cath. rudibus.

Adhuc multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare, modo. Joan, XVI, 12.

Ar Sarmoniou a dle beza renket, en eun doare ma c'hello, ar re 'vo o selaou klevet mat anezo.

NIHIL OBSTAL.

J.-R. GUÉGUEN, chan. tit.,

Cens. Dép.

IMPRIMATUR :

Quimper, 4 juillet 1936.

† Auguste COGNEAU,

Evêque auxiliaire de Quimper.

AR BINIJENN

I

Sakramant ar Vadiziant hor gra kristenien.

Sakramant ar Gonfirmasion hor gra kristenien barfet.

Met siouas! an den a zo ken sempl, ken bresk !
Peurliesia ne chom ket pell amzer e graz Doue.

Doue a anavez e sempladurez. Truez en deus outan.

Hag en deus graet eur zakramant evit e lakaat, —
goude ma ve bet kouezet er pec'hed, — evit e lakaat,
a nevez, war hent ar Baradoz.

Ar sakramant-se eo sakramant ar Binijenn. Diwar-
benn ar sakramant-se, dres, em bezo da gozeal deoc'h,
epad eur pennad, brema.

**

Petra eo Sakramant ar Binijen?

Ar Binijenn a zo eur zakramant hag a ro ar pardon eus ar pec'hejou a ve great, goude ar Vadiziant. A eneb d'ar zakramant-se, eun niver bras a dud a deu d'en em zével. An den a zo ken ourgouilhus ma koust, bep tro, d'ezan, anzav e bec'hejou. Hag e ve lavaret : « Sakramant ar Binijen! eur sakramant bet savet gant eur beleg bennag, evit anaout ar pezh a dremen en tiegeziou. »

Mat. Setu, ama, ar wirionez, sklear, e giz ma e ma, diwar-benn sakramant ar Binijen.

**

Deus en deus roet d'e iliz, ar galloud da lammat ar pec'hed diwar an ene ha da rei d'ezi, a nevez, ar stad a c'hraz. Savet en deus evit an dra-se, eur zakramant: sakramant ar Binijen. Netra diskleriet sklearoc'h en Aviel.

Aviel Sant Yann a gont kement-ma: « eus ar par-daez, eun devez, goude m'oa savet a varo da veo, Jezus a en em ziskouezas d'e ebestel. — Edont en eur gambr a pedi, sarret mat an doriou warno. Aon o doa rag ar Juzevien.

Ha Jezus a deuas er gambr. An doriou sarret na virjont ket outan. D'e ebestel e lavars: « Ar peoc'h ra vo ganeoc'h! »

Goude e tiskouezas d'ezo e zaouarn, e gostez hag e dreid. An ebestel a dride gant ar joa.

Ha Jezus a lavaras, c'hoaz: « Ar peoc'h ra vezo ganeoc'h! Evel ma oun bet digaset gant va zad me a gas ac'hanoc'h. »

En eur lavaret ar c'homzou-se, e c'houezas warno: « Digemerit, emezan, ar Spered Santel: ar pec'hejou a vo pardonet d'ar re o pezo pardonet anezo: na vezint ket pardonet d'ar re n'o pezo ket o fardonet. »

**

Ar c'homzou-se a zo sklear: ne c'heller ket lavaret netra sklearoc'h.

Jezus a lavar: « Evel ma oun bet digaset gant va Zad, me a gas ac'hanoc'h. »

Lavaret en doa, meur a wech, epad e vuhez evit petra oa bet digaset: « Va zad, emezan en deus digaset ac'hanon, evit rei buhez d'an dud: *ut vitam habeant et abundantius habeant.* »

Mat, a lavar, en dro ma: « Me ' gas ac'hanoc'h en hevelpep giz: *ut vitam habeant et abundantius habeant:* me a gas ac'hanoc'h evit rei, ha rei founnus, ar vuhez d'an eneo. »

**

Ha Jezus en doa ar galloud da bardoni ar pec'hejou. En diskouez a reas, eun devez, d'ar Juzevien, en eun doare burzudus.

Edo, en eun ti o prezeg, Evel, atao, eur bern tud oa en dro d'ezan, evit e selaou. (Luc V).

Setu ma tigouezas eun den seizet e holl izili, douget war eur c'hraavaz. Falvezout a reas, d'ar re a zouge anezan, e gas en ti. Met kaer o doa ober, ne c'hellent ket, zoken, mont beteg an nor.

Neuze, e sonjont en em gemer, a hent all. Sevel a reont an den seizet war an doen (1). Ober a reont eun toull enni. Ha dre an toull-se, war bouez kerdin, e tis-kennont an den klanv e harz treid Jezuz.

Jezuz a gavas dereat ar fizianz a ziskoueze an dud-se, kaout enna. Lavaret a reas d'an den seizet: « da be-c'hejou a zo pardonet d'it. »

Etouez ar re oa eno, oa Farisianed. O klevet Jezuz, ec'h en em lakeant da c'hrosmolat ha da lavaret etrezo: « Klev 'ta petra lavar, piou 'ta nemet Doue a c'hell pardoni ar pec'hejou? »

Jezuz a ouie petra zontent. Hag o trei warzu enno: « evit diskouez, emezan, en deus mab an den, — er giz-se en em hanve e unan, — evit diskouez en deus mab an den, ar galloud da bardoni ar pec'hejou, — hag e troas warzu an den seizet — hag e lavaras d'ezan: « Sav, en da zav, kemer da wele ha bale. Hag en den seizet en em gavas pare (Math. IX, 6. — Luc, v. 24).

**

Mat, ar c'halloud-se da bardoni ar pec'hejou, Jezuz en ro d'an ebestel. « Evel ma oun bet digaset gant va zad, emezan, me a gas ac'hanoc'h. C'houi a vezo ar

(1) E kostez ar Zav-Heol, kals tiez o deus toennou plaen (plat). Hag en diaveaz e zo dereou da bignat warno.

pez ma zoun. C'houi 'roio santelez d'an eneo. Hag abalamour da ze, eveldon me, c'houi a bardono ar pec'hejou. »

Setu, aze, komzou an aviel.

Hag a dreuz ar c'hantvejou, istor an iliz a ziskoues d'eomp ar gristenien o kofes ho fec'hejou. Hag an ebestel, da genta, hag ar veleien, deuet war o lerc'h, goudeze, o pardoni ar pec'hejou.

**

Ar Vadiziant a lamm, diwar hon ene ar pec'hed originel hag ar pec'hejou all a ve great araog he digemer.

Met an den a zo bresk, amparfall. Ma chom pell beo, goude sakramant ar Vadiziant, e kouezo en eur pec'hed bennag, kouls lavaret sur. An den Just, hervez leor ar Furnez, a gouez seiz gwech bemdez.

Ar pec'hed en lakaio, a nevez, war hent an ifern. Ha ma koues en eur pec'het marvel, daoust ha red a vezo d'ezan abalamour da-se, mont da goll?

Nann. Sakramant ar Binijenn a c'hello en lakaat, en dro war hent ar Baradoz.

Evel-se, ar Binijen a zo, evel a lavare Sant Aogustin, eur planken kinniget d'ar pec'her evit en em zavetei.

Anaout a rit petra zigoues pa ra pense bag eur martolod. Ar martolod paour a goues, er mor. E ma war-war da vont da goll. E vag zo eat d'ar strad.

Met gwechou 'zo, eus ar vag eur planken a zistag. Ar planken a chom war gorre an dour: Ma c'hell ar

martolod, kregi enna, e chomo, ive, d'ar gorre, hag e c'hello c'hoaz, savetei e vuhez.

Er giz-se, dres, ma teu an ene — da ober peuse, — da bec'hi, da vont warzu an ifern, goude beza bet sakramant, ar Vadiziant, Sakramant ar Binijenn a c'hello, a nevez, e lakaat war hent ar Baradoz hag e sikour d'en em zavetei.

**

Met, daoust ha na zo ket eun dra all, c'hoaz hag a c'hell lemel ar pec'hejou? En amzer goz, an holl na deant ket d'an ifern. Ar feiz a zesk d'eomp ez ea lod d'al limbou da c'headal Jezuz-Krist ha pignat gantan d'ar baradoz. E pe c'hiz, eta neuze, e vije kaset ar pec'hejou da netra?

**

Araog m'oa deuet Jezuz-Krist, ar pec'hejou a vije pardonet dre ar vertuz a binijenn.

Ar vertuz a binijenn a zo eur glac'har bras da veza pec'hed, eur gasoni eus ar pezh hon deus great eneb lezenn Doue gant eur menoz stard, da veza gwelloc'h en amzer da zont.

Graet o peus, me laka, eur pec'hed. Ha pa deuit ennoc'h oc'h unan, goude, o peus keuz, o peus dipit, abalamour d'ar pec'hed-se. Hag e lavarit ennoc'h oc'h unan: « O! re a boan a am eus da veza great poan da Zoue, ne rin mui ar pec'hed-se! »

Mat! an dipit, ar boan-spered, ar c'heuz o peus evelse, eo ar vertuz a binijenn.

**

Ar vertuz a binijenn a zo bet, atao, red evit kas ar pec'her d'ar baradoz.

Araog Jezuz-Krist, ne vije salvet den nemet dreizi. Eus outi e komz ar Skritur-Sakr pa verk: *si pœnitentiam egeritis peccata vestra remittuntur vobis; si pœnitentiam non egeritis, omnes simul peribitis*. Mar grit pinijen holl ho pec'hejou a vezo pardonet d'eoc'h; met ma na rit ket a binijen, e zafoc'h holl da goll, kevret.

Red, gwechall, evit kaout ar pardon eus ar pec'hed, ar vertuz a binijenn a zo red c'hoaz, hirio. Rag deus outi, Jezuz en deus great Sakramant ar Binijen. E c'haout eta, a ranker. Met ouspen eo red kofez ar pec'hejou.

Ni welo an dra-ze, sklear, er prezegenou — ha gant sikour graz Doue, — eo va menoz ober deoc'h.

**

Araog diskenn setu ama eun istor hag a ziskouezo deoc'h ar pezh emañ o paouez lavaret, n'eo ket awalc'h kaout keuz, eo red ouspenn kofez ar pec'hejou evit kaout ar pardon anezo.

**

E Paris, oa eun den o vont da vervel. Epad e vuhez en doa bevet heb Doue. Eur gwall den oa bet. Edo en e amzer diveza, ha den na grede kozeal d'ezan eus ar bed all.

Setu, eur vintinvez, ha ma oa gwelet o tont er gambr eur vaouez. Eur voal du oa war he fenn. Den na anavezaz anezi.

Mont a reas da gaout an den klanv. Hag oa gwelet, hen-ma, o sellet outi, mantret da genta, ha laouen, goudeze. Plega 'reas e benn en eur vouse'hoarzin, e giz ma vije o lavaret: ya. Hag ar vaouez a yeas kuit.

Dek munut, goude, oa eur beleg en ti. — Penaos ez a an hini klanv, a lavaraz?

An holl oa sabatuet.

— O! an hini klanv? eme ar vestrez, fall-fall. Met piou en deus lavaret deoc'h dont ama? Va gwaz na rei ket digemer mat d'eoc'h. Bevet en deus dizoue. Aon em eus ne deufe da wall-gas ac'hanoc'h, ma zafoc'h beteg enna.

— Koulskoude, an hini a zo bet o klask eur beleg, er presbytal, en deus lavaret e c'heller dont d'e welet, heb aon.

— Mat, pignit d'e gambr. — Piou da vihana a zo bet o lavaret deoc'h dont beteg ama? Deuit war va lerc'h; me 'zo 'vont ganeoc'h d'e gambr.

*

Pa welas ar beleg e kichen e wele, an den klanv a reas eur mousc'hoarz hag a lavaraz: « — Ya, eürus oun da gofez va fec'hejou. Bet oun bet epad wa buhez eun den direol. Met en despet da ze e peden, bemdez, Mamm Doue. Ar Werc'hz a zo bet, ama, bremaik, o lavaret d'in ez an da vervel hag e rankan kofez va

fec'hejou evit mont d'ar baradoz. Prest oun Me zo 'vont d'o c'hofez, dioustu. »

Hag e koveseas. Hag, prest goude, e varvas.

Ne meus kavet an istor-se da lenn, e neb leac'h. Met klevet em eus e c'honta, gant eun dimezel goz, hag a anaveze tud an den klanv.

Diskouez a ra, pegement eo red sakramant ar binijen evit kaout ar pardon eus ar pec'hejou.

Ni welo, evelkent, divezatoc'h, e c'heller pa na ve beleg ebet da gofes, d'ezan, ar pec'hejou, e c'heller beza pardonet, c'hoaz, ma ve eur gontrision barfet, da lavaret eo, ma ve ar vertuz a binijen gant ar c'hoant da gofez.

Beteg pegeit ez a Galloud an Iliz
evit pardoni ar pec'hejou

Ar c'halloud da bardoni ar pec'hejou a zo galvet
gant Jezuz, « *alc'houez ar Baradoz*. »

Jezuz, eun devez, a c'houlennas digant e ebestel: —
« *petra ' lavar an dud diwar ma fenn? piou a lavaront
oun-me? »*

— Lod, a respontas an ebestel, a lavar ez oc'h Eli;
lod all a lavar ez oc'h Sant Yann pe unan eus ar bro-
feted.

— Ha c'houi, a lavaras Jezuz, piou a lavarit oun :
« *quem me esse dicitis? »* (Math. XVI, 15.)

Per a respontas: « C'houi eo ar C'hrist, mab an
Doue beo. »

— Eürus out, mab Barjona, eme Jezuz. Ne varnez ket evel ar bed. Va zad hag a zo en Env, en deus roet d'it da anaout piou oun. Ha me hel lavar d'it, te vo ar mean-diazez eus va iliz. Me 'roio d'it *alc'houez ar baradoz*. Kement tra a ziliammi a vo diliammet en Env. Ha kement tra a liammi war an douar, a vo liammet en Env.

Alc'houez ar Baradoz! An alc'houez a brenn hag a zibrenn an or. Hag e gwirionez, ar c'halloud da bardoni ha da chom heb pardoni ar pec'hejou, a zigor hag a serr doriou ar baradoz.

**

Met, pegeit ez a, ar galloud da bardoni ar pec'hejou? Daoust hag en em astenn a ra war an holl bec'hejou?

Ya, en em astenn a ra war an holl bec'hejou. N'eus pec'het ebet ha na c'helfe ket beza pardonet. Jezuz a lavare: *Veni vocare peccatores ad pœnitentiam*: deuet oun da glask ar pec'her evit ober eur zant anezan. Ha nann, ar pec'her-ma pe ar pec'her-se, met ar pec'her, n'eus fors piou eo a vo.

Lenn a reomp, en Aviel Sant Vaze, e chomas Per souezet eus er galloud-se, roet d'ezan, da bardoni ar pec'hejou.

— Met pet gwech, mestr, emezan, d'an Aotrou Krist, pet gwech e c'hellin pardoni ar pec'hejou: *usque septies? beteg seiz gwech?* (Math., XVIII, 21.)

— Nann a lavaras Jezuz, ne lavaran ket seiz gwech. Met dek-ha-triugent gwech seiz gwech.

(Math. 22). Da lavaret eo, atao hag atao. Kerkouls, araog en doa lavaret: *quœcumque solveritis super terram erunt soluta in cœlo*. (Math. XVIII, 18.) Holl, ha bep tro, kement a bardonoc'h, a vezo pardonet er baradoz.

Koulz all, pell araog an dra-se, dre bluen ar profet Isai (XVI, I, 16-18.) Doue a lavare d'ar Juzevien: « *Et venite et arguete me: si fuerint peccata vestra ut coccinum, quasi nix deababuntur, si fuerint rubra quasi verniculus, velut lana alba sunt*: Ha goude ma vije oc'h ene, dre ar pec'hed, lakeat du evel ar mouar, e teuio da veza gwenn evel an erc'h; ha pa vije deuet ruz evel ar mergl e teuio da veza kân evel gloan-gwenn.

Doue, a lavare ar c'homzou-se d'ar Juzevien hag o doa great an holl bec'hejou. Ne c'hell ket ober nebeutoc'h, e kenver ar gristenien.

Sant Per a lavar, ouspenn; (II-III-9.)... *Nolens aliquos perire...* Doue ne c'houlenn ket e ve den daonet.

Hag en Aviel, c'hoaz, Jezuz e unan a weler o pardoni da Zant Per, d'ar Vadalen, d'al laer dehou. Konta 'ra istor ar mab Prodig, pardonet gant e dad en despet d'e vuhez fall. Pedi a ra evit e vourevien en eur c'houlenn ar pardon evito. Lavaret a ra gant an dra-se: « Evel ma oun bet digaset er bed-ma, me a gas ac'hanoc'h etouez an dud. C'houi a raio eveldon. Me ' meus pardonet d'ar bec'herien: C'houi a raio eveldonn, c'houi a bardouno ar pec'hejou d'ar bec'herien.

Er giz-se, kerkoulz, o deus great, atao, ar re a zo o kas an iliz en dro.

*

**

Koulskoude, Sant Vaze (XII, 32) a gomz deus ar-pec'hed a eneb ar spered-santel hag a lavar eo hennez eur pec'hed ha n'eus pardon ebet da gaout evitan.

Sant Yann a gaoze ive, deus eur pec'hed hag a ro ar maro, da lavaret eo, a gas d'an ifern.

Ha Sant Paol, en e liziri, a gomz eus ar pec'hed ha n'eus pardon ebet da gaout evitan.

Petra 'ta eo ar pec'hed-se hag a ro ar maro hag a zo a eneb ar Spered-Santel ha na ve morse, pardonet ?

Ar pec'hed-se eo an hini a ve great, a volonteiz vat, ha na ve keuz ebet d'ezan, goude. Met ma ve keuz d'ezan ar pec'hed-se a vo pardonet evel ar re all. Eur wech, c'hoaz, *Deus mortem nullius concupivit*: Doue ne c'houlenn maro den.

*

**

Muioc'h, zoken. Ar pec'her a zo er stad a ranker evit kement-se, en deus gwir da gaout an absolven. Ar beleg a nac'hfe d'ezan ar pardon, en defe pec'hed, Rag mont a rafe eneb bolontez Doue hag a zo da zavetei an holl.

*

**

Klevet em eus an Tad Mateo, eur beleg eus an Amerik o konta diwar-benn eur manach hag oa bet

kouezet en eur bern pec'hejou bras. Rag arabat kredi ne c'helfe, morse, ar beleg ober pec'hed ebet. *Ex hominibus assumptus*: kig ha kroc'hen eo, eveldoc'h. Tentet e c'hell beza kouls ha c'houi. Ha ma tiskrog eus dorn Doue, e c'hell ober pec'hejou eus ar re vrasa.

Hag oa eta, eur manac'h hag en doa great pec'hejou bras. Tec'het oa deus e gouent. Bevet en doa en e roll. Kouezet oa izella ma c'hell eun den koueza.

Met, pelloc'h, koulskoude, e teuas keuz d'ezan. Distrei a reas en dro da gaout e genvreudeur.

Hag en devez-se, e kreiz ar c'hantele, war e zaoulin ha heuzet en e zaelou, e c'houlenne pardon. An holl a zelle gant heug outan. Ha Rener ar gouent a lavaras gant eur vouez dichek: « pardon ebet! »

Hag oa gwelet al loidik paour-se, oc'h en em dreina war e zaoulin dre leuren ar chantele en eur grial gant daelou en e zaoulagad hag anken leiz e galon: O va Doue! pardon ebet! ne gavin den da rei d'in ar pardon eus va buhez fall!

— Den ebet, a respontas, adarre, rener ar Gouent. Neuze, oa gwelet imaj an aotrou Krist, oa e lae er c'hantele, o kemer buhez.

E wrech a zistagas deus ar groaz. Hag oc'h astenn anezhi warzu ar pec'her paour e lavaras: « Eo, me 'bar-don ac'hanout! Sav en da zav ha ne bec'h mui! »

*

**

Doue a fell d'ezan, eur wech c'hoaz, savetei an holl. Ha n'eus pec'hed ebet ha na vefe ket pardonet, pa en em laka ar pec'her, e stad a ranker evit kement-se.

III

E pe doare, e tlie an Iliz rei ar pardon
eus ar pec'hejou

Jezuz-Krist en deus roet d'e iliz ar galloud da bar-
doni ar pec'hejou: « *Quorum remiseritis peccata, re-
mittuntur eis et quorum retinueritis retenta sunt.*
(J. XX.23.)

Ha n'eus pec'hed ebet ha na c'hell ket beza par-
donet. Jezuz a lavare, ive: *veni vocare peccatores ad
paenitentiam.* Deuet oun da glask ar pec'her, nann
hen-ma, nann hennez, met ar pec'her n'eus forz piou
-e vo.

Kerkoulz, en eur lavaret *quorum remiseritis pec-*

cata, Hon Aotrou, a lavar Sant Pasian, ne les pec'hed ebet a gostez, *nihil omnino excipit*; met c'houi ' c'hello, a lavar d'e ebestel, pardoni an holl bec'hejou ha bras ha bihan, n'euz forz petra 'vefent: *quæcumque, inquit, vel magna vel modica*.

*

**

Met, e pe doare, brema, an iliz a dlie rei ar pardon eus ar pec'hejou. Hag awalc'h eo goulenn diganti ar pardon, evit beza pardonet. Ha mont a c'helfen da gaout eur beleg da lavaret d'ezan: me ' zo pec'her, pardonit d'in, wa fec'hejou? » Hag ar beleg a rafe ar pez a garfe: pardoni pe jom heb pardoni.

*

**

Nann. N'eo ket evel-se, eo. An dra-ze kerkouls, ne ve nemet eun dra diot.

Jezuz, en eur lavaret d'an ebestel: « *C'houi bardono ar pec'hed, hag e vo pardonet, er baradoz; c'houi na bardonoc'h ket, ha na vo ket pardonet* », a zo evel ma en defe lavaret d'ezo: c'houi ' velo ar pec'hed, c'houi ' velo ar pec'her hag hervez ma vo ar pec'hed, hervez ma velfoc'h stad ar pec'her, c'houi 'bardono pe na bardon-fet ket.

Jezuz, a lavar ar C'honsil a Drant, en deus savet Sakramant ar Binijenn evel eul lez-varn. « Ha ma zo unan bennag, emezan, hag a zonz eo bet reizet an traou a hent all, ra vezo lakeat er meas eus an iliz! *Anathéma sit!* »

Kerkouls Sakramant ar Binijen a zo hanvet, alies awalc'h, gant an dud — hag a gomz brema, hanter brezonek hag hanter gallek — tribunal ar binijenn.

*

**

Hag an traou enni a dremen, e gwirionez, henvel mat eus ar pez a dremen e lesvarniou ar bed.

E lesvarn ar bed, e kavomp, eus eun tu, eur barner hag a deu, en hano gouarnamant ar vro, da rei e warnedigez. E warnedigez, peurliesa, a ve kavet mat gant ar c'houarnamant.

Mat; e sakramant ar Binijen, ive, e kavomp eur barner. Hennez a varn en hano gouarnar bras ar bed : Doue: Ha Doue, ive, peurliesa, a gavo mat ar warnedigez-se.

Eus eun tu all, e lezvarn ar bed, e kavomp eun den kablus pe tamallet da veza kablus, da veza torret lezen ar gouarnamant. Ha dirag an holl, el lez-varn, ar barner a ra d'ezan anzav e pe giz eo eat eneb al lezen. Evit beza suroc'h, evit beza sklerijennet gwelloc'h, war ar pez en deus graet, e ve galvet testou a eneb d'ezan. Hag hervez en deus graet, hervez ma wel anezo, a dro vat pe a dro fall, ar barner a ro e varnedigez.

Mat, e lez-varn ar binijen, eo an hevelep tra. Eno, ive, an den kablus, an den en deus torret lezenn Doue, a rank anzav e bec'het, nann dirag an holl, evelkent, met dirag Doue, dirag e eal mat ha dirag ar beleg. Hag hervez en deus graet, hervez ma tiskouezo keuz, ma vezo prest da rapari ar gaou en deus graet, e vezo

barnet, e vezo roet d'ezan an absolven pe e vezo nac'het ar pardon.

**

Hag e lezvarn ar binijenn, ar beleg a rank barn hervez lezen Doue, derc'hel kont, a lavaren diagent, eus ar pec'hed ha stad ar pec'her. Ma rofe an absolven hervez e froudenn, e gūz ma tro en e benn, e rafe eur pec'het bras: Lakaat a rafe an hini a zo o kofes gantan, da en em zaoni.

Gwelit kentoc'h.

Setu aze eur pec'her hag a deu da gofes e bec'hejou. Kofes a ra. Met n'en deus keuz ebet d'e bec'hed: Mesvier eo. Kofes a ra e gofajou. Met prest eo da veza mezo, an dro, pa c'hello. Laer eo. Kofes a ra en deus laeret. Met e venoz a zo laeres, adarre, pa gavo an tu. Eun den lik eo: koves a ra e bec'hejou lous. Met bolontez en deus, c'hoaz, da ober an hevelep tra ker-kent ha ma kavo ar pleg.

Ma rofe ar beleg ar pardon da bec'herien evel-se, an absolven na rafe vat ebet d'ezo. Rag n'emaint tamm, er stad a ranker. Hag hen, e unan, a en em lakafe war-war da veza daonet.

**

E oan o lavaret deoc'h, bremaik, lez-varn ar binijen a zo eun tamm heñvel eus lezvarn ar bed.

Digouezout a ra, ive, awechou, gant barnerien ar bed-ma, hag ar gouarnamant, na gav ket mat ho barnedigez.

Pet gwech n'o peus ket gwelet eun affer savet eus lez-varn Pont-Nabat, da vont da hini Kemper ha deus Kemper, goudeze, douget da Baris, d'ar pezh a hanver: « *Ar C'honseil d'Etat* », hag a zo oc'h ober eleac'h ar gouarnamant. Ha digouezout a ra, gwechennou a zo, « *ar C'honseil d'Etat* » ne gav ket, mat barnedigez ar varnerien.

Ita et Deus... Doue a zo evit an holl broiou, ar pezh ma zeo ar gouarnamant evit eur vro. Hen eo, eur wech c'hoaz, gouarner bras ar bed. Hag ar veleien a rank barn hervez e lezen, pe Hen, na bardono ket pa roint ar pardon.

**

Ha, koulskoude, e ve klevet lavaret, alies awalc'h : « O ! me zo bet o veza kofeseat. Ne meus ket bet an absolven. Ne d'in mui war dro. »

Mat ! gwas a ze, evit ar re a gomz evel-se. Sur n'int ket fur awalc'h, ma kav d'ezo e c'hell ar beleg nac'h an absolven evit kaout ar blijadur d'he nac'h. Ar pec'her, en lavaret em eus deoc'h diagent, en deus gwir da gaout an absolven, ma e ma e stad a ranker evit kement-se. Hag ar beleg e nac'h outan, a ra eur pec'het bras.

**

Gwas a ze, c'hoas, a hent all ! An hini a lavar n'en deus ket bet an absolven, a zo eun den divalo, eun den, lonket pep mēz gantan. Rag en eur gonta traou evel-se e tiskouez, eo bet er gador-gofez heb beza en

em lakeat e stad vad: eo bet er gador-gofez, oc'h ober goab eus ar relijion, eus Doue hag eus e dad kofesour.

Koulskoude, ar beleg er gador-gofez, n'e ket diviner. E c'helloc'h, eur wech benag, beza a dro vat hag ar beleg n'en deus ket gwelet. Neuze, tavit. Kin-nigit da Zoue ho poan. C'houi lavaro ho pec'hejou eun dro all. Doue o karo muioc'h, mar gouzanvit o poan gant pasianted. Hag o pardono gant muioc'h a garante, pa zafoc'h da anzav ho pec'hed, en dro genta.

Met, marteze, ive, e reoc'h an neuz da veza eur zant, hag oc'h, kentoc'h, eun diaoul. E kever kofes, a lavar lod, eo kaout an absolven. Da rei sklerijen d'ar beleg, n'eus test ebet er gador gofes. Hag e ro ar pardon eus ar pec'hejou. Met ar pardon-se, a zo didalvez. Er baradoz, Doue ne bardono netra.

Stank eo, koulskoude, an dud a en em gemer ganti, evel-se.

✽

Santez Theresa Avila, oa eun devez, o pedi: Ha dre he feden, Doue a roas d'ezi da welet an Ifern digor. Ha dirag he daoulagad oa eneo o koueza en ifern, ker stang ha ma koues ar fulennou erc'h, war an douar, epad ar goanv. — « O va Doue! a lavaras, Santez Theresa, spourounet holl, petra da vihana eo kement-se?

— Mignonez keas, a respontas Doue, d'ezi, an dra-se eo ar bern tud a ya da goll, bemdez, dre ho c'hofesionou fall. Bezit truez, ous ar gristenien ha lavarit

d'ar veleien prezeg, alies, d'ezo diwar benn ar stad ma ranker beza evit digemer gant frouez, sakramant ar Binijenn.

✽

Evit en em lakaat, da dostaat ous sakramant ar Binijen, er stad ma zeo dleet, ar c'hristen a dle, da genta, kaout keuz d'e bec'hejou; d'an eil o c'hofes gant lealdet, ha d'an trede, beza prest da zigoll an Aotrou Doue hag hon nesa deus ar boan hag an droug hon deus great d'ezo.

Ar C'honsil a Drant (sess. XIV) a laka an teir zra-se e tri ger: Kontrision, Kofesion ha Satisfaksion.

Me zisplego, an teir-zra-se, er prezegennou a rin deoc'h hiviziken.

Ar Gontrision

Petra eo ar Gontrision?

Ar Gontrision a lavar ar C'hatekiz, a zo eur glac'har er galon, eur gasoni eus ar pec'hejou a ve bet graet, gant eur gwir volontez, d'en em viret outo, en amzer da zont.

Ar Gontrision a zo eur glac'har.

Holl, eur wech pe wech o peus bet glac'har. Holl eta, c'houi a oar petra eo glac'har. Ar glac'har a zo eur boan, nann eur boan gorf, met eur boan speret.

Mat ar Gontrision a zo, a lavar ar c'honsil a Drant: dolor animi, eur boan speret. Hag ar boan-se a dle beza lakeat er galon, er speret dre ma en deus hor pec'hejou graet poan da Zoue.

**

Sellit, c'houi a entento gwelloc'h.

Setu aze, me laka, o peus prestet hanter kant mil lur da eur mignon.

Met an traou-zo troet fall. O mignon a zo graet foar d'ezan. Ne c'hell ket o paea. Hag o peus kollet hoc'h arc'hant. Hag o peus keuz. Hag o peus dipit hag o peus poan da veza bet prestet arc'hant. Hag e lavarit: « Me garfe na miije, morse, anavezet an den-se. Me na vezin ket tapet, eur wech all. »

Hag e labourit, e zit pisoc'h ganti, evit gounit, en dro, hoc'h hanterkant mil lur.

Mat, grit an dra-se evit ar pec'hed hag o pezo eur gwir gontrision. Bezit keuz, bezit dipit bezit poan da veza great poan da Zoue. Lavarit: « ne gwezin mui er pec'hed; ne vezin ket tapet eur wech all. Ha mar gellan, me c'hounezo, en dro, graz an Aotrou Doue.

**

Ar Gontrision, daout hag hi a zo eun dra red?

Ya. Ne c'heller ket heb di, kaout pardon ebet eus ar pec'hed. Muioc'h eo red, kaout keuz, zoken, eget kofes ar pec'hejou.

**

Setu eun dra hag a zo bet digouezet, alies, epad ar brezel.

Eun den a oa o vont d'ar stourmad. Aon en doa da veza lazec'h. Aon, ive, da veza daonet. Rag eur pec'het

marvel en doa graet. Ha n'oa beleg ebet evit e gofes d'ezan.

Met keuz en doa gwalc'h e galon ha menoz mat ive da vont da gofes ma vije bet deuet en dro.

Siouas! lazec'h oa.

Mat. Ar c'heuz oa en e galon, en deus kaset e bec'hed da netra. Elec'h ma vije bet o kofes, heb kaout keuz, e bec'hed na vije ket bet pardonet.

Rag-se, kofes a zo red pa c'heller. Met kaout keuz a zo red, atao. Hag en em fazia a ra kals tud hag a laka pell amzer da glask ho fec'hejou ha ne lakeont tamm ebet, kouls lavaret, da gaout keuz d'ezo.

Kaout eta, a ranker keuz. Pardon ebet er gador-gofez heb an dra-se.

✱

A! ya, a lavar lod: kaout keuz! Kement-se a ra wa glac'har. Aon em eus. Ne gav ket d'in, beza bet, morse, keuz dam pec'hejou!

Arabat, kristenien, lakaat diaes ho penn gant an dra-se. Ma n'o peus ket bet keuz awalc'h, eur wech, marteze o peus bet eur wech all bennag, goudeze. Hag ar c'heuz-se en deus pardonet ar pec'hejou lavaret, er wech kenta.

Kerkouls, dizoloit leal, d'ho tad kofesour, ar stad mac'h en em gavit. Heuilhit e ali. Grit, zoken, mar kirit, eur gofesion jeneral. Met peoc'h avat, goudeze. Ho tad kofesour a responto en ho leac'h dirag Doue.

Koulz all, Sant Paol a lavar, en unan eus e lizerou: *facienti quod in se est, Deus non denegat gratiam* :

Doue na nac'h, morse, e c'hraz ous ar re a ra gwella ma c'hellont.

Pa o pezo graet gwella ma c'helloc'h, lakit ta, oc'h ene e peoc'h. Arabat en em lezel da vont d'ar skorpul. — Eur wech, c'hoaz, digorit mat ho kalon d'ho tad kofesour. Hen, gwelloc'h egedoc'h, a welo e pe stad e ma. Grit e lavar ha bezit e peoc'h.

**

Met setu ama, eun dra all: unan a ya da veza kofeseat, eun den devot, unan hag a ve, bemdez, o komnia.

Pa deu er gador gofes, n'en deus nemet pec'hejou veniel. Ha c'hoaz, peseurt pec'hejou veniel? Traou netra: eun tammik poultrou war eun ene: traou ha na c'heller, kouls lavaret, en em viret outo. Rag levr ar Proverbou XXIV, 16, a lavar a teu an den Just da ober, da viana, seiz pec'het, bemdez: *septies cadet Justus*.

Hag an den devot-se, a ya da gofes. Met n'en deus keuz ebet d'ar pec'hejou-netra-se.

Daoust ha kaout a c'hello an absolven?

Nann. An absolven a rofet d'ezan, na bardono pec'hed ebet, p'e gwir n'en deus ket a geuz. Gwechou 'zo, zoken, hag a vo eur sakrilaj.

**

Abalamour da se, an daou ali, a ve roet d'an dud devot, ha n'o deus ken nemet pec'hejou netra da gofes, eo :

Da genta kenderc'hel da gomnia heb mont da goves. Arabat kaout aon. Ho fec'hejou veniel a c'hell beza pardonet dre ar pezh a hanver ar sakramanchou bihan: (sakramentaux) an dour benniget a gemerer en eur zont en iliz, eun akt a gontrision hag an absolven jeneral a ro, atao, ar beleg, araog rei ar gommunion.

D'an eil, ma zo c'hoant evelkent, da gaout an absolven, araog tostaat ouz an daol santel, lavaret pa zer da gofes eur pec'hed bras bennag hag a zo bet graet er vuhez tremenet. Ar pec'hed-se, a zo bet keuz d'ezan dija, keuz a vezo d'ezan, c'hoaz, ha da heul ar c'heuz-se a vezo d'ezan, a nevez, e vezo pardonet ar pec'hejou veniel.

**

Met, arabat eo, eur wech c'hoas, gedal an absolven, ma na ve ket a geuz da heul kofes ar pec'hejou. Heb keuz, an absolven a rofe ar beleg, na rafe vat ebet, na c'helfe pardoni pec'hed ebet.

Met ama, kozeomp euz eul lavar all hag a glevomp, alies, etouez an dud: « Ar re devot, n'int ket gwelloc'h, eget ar re all: hennez, hounnez a ve o komnia, bemdez, hag an holl a oar hag a lavar, ne zeus pleg mat ebet enno.

Ya, sur, beza 'zo siouas! lod tud hag a zo evel-se.

Met, marteze, ma na vijent ket o komnia, alies, e vijent gwasoc'h, choaz. Sempladurez an den a zo ker bras!

Marceau oa kabiten a vor. Eun den rust oa, striz-striz, oa an traou gantan. O komnia e vije, bemdez.

Hag eun devez, e klevas e vortoloded o lavaret :
« Ne dalv-ket ar boan kommunia, bemdez, evit beza
drouk, evel-se. »

— Eo, a respontas d'ezo, Marceau. Me ve, bemdez, o
kommunia. D'in me an dra-se a dalv kalz ha deo-
c'houi, ive. Rag ma na vijen ket, bemdez, o tigemer
va Doue em c'halon, em bije, abaoue pell ' zo, taolet
ac'hanoc'h, war ho penn er mor.

Met, e c'hell digouezout, avat, ive, ma ne ra vat
ebet, e zevesion da eun den devot, eo abalamour, pa
za da gofes, da gommunia, n'en deus keuz ebet d'e
bec'hejou, n'en deus ket an distera kâz outo, ha na
gemer menoz stard ebet, evit an amzer da zont.

Evit beza gwelloc'h, goude kofes ha kommunia, eo
red kaout keuz d'e bec'het ha lakaat e boan evit kerzet.
atao, dre an hent mat.

E PE DOARE E TIE BEZA AR C'HEUZ ?

Beza e tlie beza *interior*

Red eo kaout keuz d'hor pec'hejou, evit kaout anezo,
ar pardon. Kement-se hon deus gwelet, er wech di-
veza.

Met keuz ha keuz 'zo.

E pe doare e tlie beza hor c'heuz evit ma vo deuet
mat da Zoue, evit ma lakaio Doue da rei d'eomp ar
pardon, pa zafomp da gofes hor pec'hejou?

Ar c'hatekiz a lavar: ar gontrision, pe ar c'heuz, a
dlie beza interior, universal, souveren ha dreist na-
turel.

Ar geriou-se a zo, holl, geriou gallek. Ne ouzon ket

abalamour da betra int bet lakeat, en eur c'hatekiz brezonek. Met me zo 'vont da rei anezo deoc'h da entent e yez hor bro.

**

Ar c'heuz a dlie beza interior.

A ger-se a verk e tlie beza ar c'heuz e diabarz an den, en e galon, en e volonte, en e ene.

Kerkouls ar c'onsil a Drant a lavar eo ar c'heuz poan en ene: *dolor animi*. — Ar Skritur-Zakr a ro d'ezi eun hano all: *Conversio; convertimini ad me in toto corde vestro*. (Joël II, 12).

Ar re ac'hanoc'h a zo bet soudardet, a oar petra verk ar ger-se. Pet gwech n'o deus ket bet klevet : « Conversion a droite!... a arche; conversion à gauche!... a arche. »

Mat, ama, ar ger « *conversio* », a verk ar memes tra. Pa ve lavaret d'eur zoudard: *conversion à gauche, conversion à droite*, ec'h entent eo an dra-se, trec'h diwar e hent, hag eo red mont a gleiz pe a zehou.

Pa lavar ar Skritur-Sakr eo ar c'heuz « *conversio* », e lavar e tlefe lakaat an den, da drec'hi diwar e hent, da guitaat hent ar pec'hed, en deuz kâz outan brema, evit mont war hent ar baradoz. Hag ar volonte da drec'hi diwar e hent, a zo en ene.

**

Ar pec'hed a zo eur c'hlenved. Hag ar c'hlenvet-se, a lavar Jezuz-Krist, a zo ebarz er galon: *de corde exeunt fornicationes, homicidia...* (Mat. XV, 19).

Pa ve eur c'hlenved da barea e lakear, atao, al louzou war al lealc'h ma e ma ar c'hlenved. Ma o peus poan en ho troad ne lakit ket al louzou war o preac'h.

Mat al louzou da barea ar pec'hed eo ar c'heuz. Ar pec'hed a zo er galon. Ar c'heuz, abalamour da se, a rank beza er galon, da lavaret eo, e diabarz an den, er pe, a zo ar muia diabarz, en e greizon, en e ene.

Setu aze ar pe, a zo c'hoant da verka, pa lavaret ar c'heuz a dlie interior.

**

Hervez kement-se, brema, eo aes gwelet:

Da genta: — Eur c'heuz ha n'e ma nemet war ar muzellou, ne dalv netra.

Pa oan bihan, gwechall, en hon bro d'in me, ne oa ket kalz a vez frouez. Met, dre eno, evel dre ama, an dud a deu da finaat. Ha brema, e zo gwez avalou, eun tammik e pep tiegez.

Met, gwechall, ne oa ket. Hag an hini en dije gwez frouez, en doa da ziwall anezo ouz al laer. Ar vugale, neuze, a dreist holl, oa aviuz.

Beza em oa eur c'hamarad daouzeg pe drizeg vloaz, hag a yeas, eun devez, da laerez avalou.

En eur zont d'ar gear eus ar skol, en doa gwelet holl dud an tiegez, er park, o troc'ha ed-du. Hag hen er vezenn: karga e c'hodellou, karga e vruchet ha lakaat leiz e vonet. Pa na c'helle rei lojeiz da gê, ec'h en em hastas da zisken. Met dre e vall, na zellas ket e pelec'h lakat e dreid. Eun troad d'ezan a yeas en

eur skalf, ha n'oun ket e pe giz e tiskrogas eus ar skour oa krog ennan. E benn a gouezas d'an traou. Hag edo ous ar vezen, evel eun den krouget diwar bouez e droad. An avalou a ruilhas eus e c'hodellou, eus e vruchet. Hag e vonet oa kouezet d'an douar.

Ne chomas ket pell da sonjal. Gwelet a reas, dioustu, ma en dije dispreget e droad, e vije kouezet var e benn, war-var d'e faouta.

Hag ec'h en em lakeas da c'hopal.

— Klev, a lavaras an dud er park, petra zo a nevez da vihana? E kichen hon ti, e zo unan bennag o klemm.

Ar mestr a yeas da welet.

Tremenn mall oa. Rag al laer avalou oa diskennet, dija, ar gwad d'e benn. Ne c'helle mui c'hopal.

Distaga a reas anezan.

— A! mat zo great d'it, laer maz-out. Doue en deus da gastizet! Te deuo da laeres, c'hoaz?

— O! nann! nann! a lavare al lampou bihan, par-donit ac'hanon. Ne rin ket ken.

— Mat, kea d'ar gear, neuze. Met ma teues en dro, me da grougo, deus ar vezen.

— O! Nann, nann! me na rin ket ken, ne laerin mui.

Ar mestr a zastumas an avalou hag a yeas d'ar park, en dro.

Met ar paotrig ne yeas ket d'ar gear. Mont a reas d'en em guzat adrenv ar c'hleuz kenta a gavas. Ha pa welas holl dud an tiegez, adarre, krog en o labour, e zeas er wezen, a nevez. En taol-ma e taolas mat

evez. Hag e tigasas gantan, an holl avalou a jomme, c'hoaz, enni.

**

Ar bugel-se, a ziskoueze kaout keuz. Nann, nann, a lavare, ne deuin mui da laerez avalou. Met daoust, e gwirionez, hag en doa an disterra keuz? Nann, zur. Ne rea nemet an neuz da gaout keuz. E vuzellou a lavare kaout keuz. Met en e galon, e sonje mont da laeres, evel diagent.

Mat, eun bern tud 'zo, hag a ya da gofes ha n'o deus ket muioc'h a geuz d'o fec'hejou eget ar bugel-se d'e laeronsi. Lavaret a reont ho fec'hejou. Met ho c'halon, n'eo tamm deuet da veza eun all, n'eo tamm distag eus ho fec'het. Lavaret reont eun akt a gontrision. Met ne zonzont tamm ober ar pezh a lavaront. Ho c'hontrision a zo war ho muzel ha tamm en ho c'halon.

Eur gontrision evel-se, ne dalv netra evit mont er gador-govez da glask an absolver.

**

D'an eil: N'eo ket red kaout glac'har d'ar pec'het betag skuilh daelou.

Mar geller, evelkent, kaout eur glac'har, evel-se, na ve nemet mat.

Sant Loys-Gonzag n'en doa great nemet pec'hejou veniel ha pa zonzje enno, e teue an dour en e zaoulagad.

David a reas eur pec'het: laza eun ofiser evit kaout e vaouez. Met anaout a reas e bec'het: *peccavi*, a la-

varas: pec'hed am eus. Hag en doa beteg fin e vuhez, kement a geuz, ma vije, koulz lavaret, atao, an daedou en e zaoulagad: *lacrimis meis stratum meum rigabam*. Psalm. VI 7.

Sant Per en doa, teir gwech, nac'het beza mignon da Jezuz-Krist. Hag e leñvas kement, epad e vuhez, d'ar pec'hed-se, ma oa kaniet e ziou chot gant an daelou a skuille.

Santez Mari Madalen oa bet eur bec'herez: *erat in civitate peccatrix*. An aviel a lavar e c'hwalc'has treid Jezuz gant e daelou.

Met kals all a zo, ive, ha n'o deus ket lenvet tamm d'ho fec'hejou hag a zo bet pardonet d'ezo, evelkent.

Er giz-se, e ma, al laer dehou. Ne skuillas tamm daelou d'e bec'het hag oa pardonet koulskoude, pegwir Jezus, a lavaras d'ezan, e zafe gantan d'ar baradoz.

Sant Paol, e derou e vuhez, a rea brezell d'ar gristenien. Dont a reas da veza kristen e unan. Ne weler merket e neb leac'h, en defe skuilhet daelou d'e bec'hed.

Kerkouls, an daelou na ziskouezont ket, bep tro, e ve deuet ar galon da veza mignon, da Zoue. Antiochus, Saül a leñve goude ho fec'het. Ne oant ket pardonet. Ho c'halonou n'oant ket deuet da veza gwelloc'h. Ar c'henta a lenve abalamour e bec'het en doa lakeat e gorf da vreina, hag egile, abalamour, dre e bec'hed, en doa kollet karantez ar bobl.

Kouls all, tud zo hag a ve uhel an dour enno, evel a ve lavaret, skuilh a reont daelou evit an disterra tra. Tener int. Met ho c'halon n'eo tamm gwelloc'h evit an dra-se.

Gwechall, pa oan e ti ma zud, oa du-ma eur mevel hag evit an disterra tra, a vije, dioustu, an dour, en e zaoulagad.

Eun devez, oa dirollet eur barr-arne ma zoa spon-tus. Kurun a oa evel ma vije bet holl an Env o freuza. Hag al luc'het a deue hag a yea ker stank dre an ear, ma venne devi an daoulagad.

Ar mevel paour en doa kement a aon, ma zeas d'e wele. Hag eno, kuzet etouez an dilhad e vije klevet o c'houlouen pardon digant Doue hag o lavaret e zafe da gofes, dioustu, pa deufe ar mintin.

Met pa deuas ar mintin, ne oa mui na kurun nag arne. Ar mevel, c'houi oar da vihana, na yeas ket war dro an iliz. Perak? Abalamour ar c'heuz a ziskoueze kaout, evel-se, d'e bec'hejou, na oa ket en e galon, en e ziabarz.

Eur gontrision er giz-se, ne c'hell ket kaout digant Doue, ar pardon eus ar pec'hejou.

D'an trede: Beza 'zo eur bern tud aonik ha war

digare ne zantout netra o pikat o c'halou, pa zeont da gofes, a ve dioustu, kemeret gant ar skorpul.

Ar re-ze a rafe mat, digeri ho c'halou evel eul levr d'ho zad-kofesour. Ober a dlefent evel a vo lavaret d'ezo. Ho zad-kofesour a lenno gwelloc'h en ho c'halon eget na c'helfent ober o unan.

Ma na reont pec'het bras ebet, ma int fidel gwella ma c'hellont da zenti ous lezen Doue, an dra-se a ziskouez, e ma ho ene e stad vad.

**

E oan o lavaret deoc'h, bremaik e zo tud hag a zo boug ho c'halon. Gouela a reont evit an distera tra.

Met beza zo, ive, re all, ha netra ne ra netra d'ezo. Ar Werc'hez-Vari oa eun tammig evel-se: *vidi dolentem non plorantem*, a lavare Sant Ambroaz. Gwelet e deus ober poan da Jezuz, gwelet e deus anezan o vervel: goude e varo eo bet lakeat e gorf war he barlenn. N'eo ket bet gwelet o skuilh daelou, morse. Ha koulskoude, piou lavaro n'e doa ket a geuz d'he mab?

Mat, c'houi hag o peus eun temps (tempérament) eveldi, c'houi ha ne zantit netra en ho kalon pa zit da gofes, met a ra evel ar Werc'hez, a jom unanet gant Doue, a zival ous ar pec'het, kemerit fizians. Eur wech, c'hoaz, war an traou-se, heuilhit ali ho tad kofesour hag hoc'h ene a vo e peoc'h. Kerkoulz, dalc'hit sonj eus lavar Sant Paol: *facienti quod in se est, Deus non denegat gratiam*: Doue ne nac'h, morse, e c'hraz ous an hini a ra gwella ma c'hell.

I

Ar Gontrision a dle beza dreist naturel

Er wech diveza e tisplegen deoc'h, petra 'verk ar C'hatekiz pa lavar e tle ar Gontrision beza interior.

Kement-se a verk e tle ar c'heuz d'e bec'hejou, beza e kalon an den ha nann, ebken, war e vuzellou.

Ouspenn, ar C'hatekiz a lavar c'hoaz; ar gontrision a dle beza dreist naturel.

Hag ar ger-se, dreist naturel? petra 'verk?

**

Keuz d'ar pec'het a c'heller da gaout e diou c'hiz.

Da genta, keuz a ve d'ar pec'het abalamour ar pec'het a zo noazus d'eomp evit hor buhez er bed-ma :

multa flagella peccatoris: Ar pec'hed a lavar levr ar psalmou, a jach peurliesha, war e lerc'h, evidomp er bed-ma, a bep seurt darvoudou. Al laeronsi a jach an disenor hag, aliez, ar prizon; al luxur, ar vesventi a zev hor gwad hag a denn warnomp klenvejou; ar vuaneged a laka kasaat ac'hanomp hag a vir ouzomp da veza karet.

Keuz a ve, goude, pa goues war an den an darvoudou-se. Ar c'heuz-se, e gallek, a zo hanvet *naturel*, abalamour eo hervez pleg an den.

Er chiz-se, en doa keuz, gwechall, ar Roue Saül abalamour dre e bec'het a warizi, e lakeas ar bobl da gasaat anezan; er c'hiz-se, Antiochus en doa keuz d'edechou fall abalamour o doa lakeat e gorf da vreina; er c'hiz-se, hirio, ar mesvier en deus keuz pa en deus, diwar eva re, paket eun taol fall benag.

Keuz evel-se, ne dalv-netra evit mont da glask an absolven. An holl o deus, bep tro ma reont eun dra zod benag, keuz evel-se, zoken, ar bayanet.

Evelkent, ar c'heuz-se, n'eo ket heb talvoudegez. Digeri a ra an daoulagad hag, alies, e pouls ar c'hristen, da vont warzu Doue.

Jezuz e unan en deus kontet d'eomp an istor-ma.

Eur wech oa eun tad hag en doa daou vab. E bried oa maro.

Hag, eun devez, unan euz e vugale a lavaras d'ezan: Tad, roit d'in ar pezh a deu d'in euz a berz wa mamm:

Me 'fell d'in, mont da redet bro, da welet e pe giz e za an traou el leac'h all.

E c'houlenn oa roet d'ezan.

Hag e zeas kuit.

Hag e kavas, kamaradet fall.

Hag e tebras e zanvez.

Pa na jome mui netra, gantan, e zeas da glask labour. Ne gave krog e neb leac'h. Pelloc'h, koulskoude, eun den a ginnigas d'ezan, mont da ziwall e voc'h.

Er vro, eleac'h ma edo, oa kernez. Naon en dije, alies. Ha, meur a wech, e ranke kemeret da zibri, krabanajou boued e bailh ar moc'h.

Neuze, e teuas sonj d'ezan eus ar gear. — « O! a laware, me 'zo bet sot, o kuitaat va zi. Ar mitizien, du-ma, ne vank netra d'ezo, ha me, ama, a varv gant an naon! »

Ha goude, e sonj en e dad, bet ker mat atao, evitan! — « A! emezan, me 'zavo, me yel da gaout va zad. Me c'houlennno pardon digantan. »

Hag e savas. Hag e zeas da gaout e dad. Koueza 'reas d'an daoulin dirazan, en eur lavaret: « pardon va zad! Ne doun mui din da veza o mab! Pec'hed a meus a eneb an Env ag eneb deoc'h!... »

Mat, digwezout a ra alies, gant an den evel m'oa digouezet gant ar mab prodig. Hen, a zonje en e dad, p'oa kouezet ar malloz warnan.

Ar pec'her ive, gwechou ve, pa wel an darvoudou o koueza warnan, a zonj e Doue. Hag evel-se, e geuz

hervez pleg an den, da genta, naturel, evit kozeal evel ar C'hatekiz, a deu da veza dreist-naturel.

**

Petra eo 'ta ar c'heuz dreist naturel?

Ar c'heuz dreist naturel — pe dreist pleg an den — eo an hini a zo lakeat en hon ene, gant ar sonj eus traou ar bed all.

An den na c'hell tizout hirroc'h eget traou ar bed ma, nemet douget a ve gant sikour graz Doue war diouaskell ar feiz.

Hag ar c'heuz dreist naturel a zo, e gwirionez, ar c'heuz da veza pec'hed abalamour ar pec'hed a ra poan da Zoue hag abalamour, c'hoaz, ar pec'hed a denn warnomp, kastiz er bed all, goude ar maro.

Eus ar c'heuz dreist naturel e c'heller ober daou rumm: Keuz abalamour ar pec'hed a ra poan da Zoue ha keuz abalamour ar pec'hed a denn warnomp. kastiz Doue er bed all.

Ar c'heuz kenta a zo hanvet gant ar c'hatekiz, ar Gontrision barfet, da lavaret eo ar c'heuz *mat dreist*: ar c'heuz all eo ar Gontrision imparfet, da lavaret, e brezonek, ar *c'heuz mat awalc'h*.

**

Petra eo, dres, ar gontrision barfet, ar c'heuz *mat dreist*?

Klevit ha c'houi a entento gwelloc'h.

Pec'hed o peus hag e teuoc'h da sonjal e Doue. Hag e lavarit, ennoc'h oc'h unan: « O dre va bolontez fall, e meus great poan da Zoue!

Doue, koulskoude, a zo bet mat evidon!

Kement mat em eus bet a zo bet diganta!

Roet en deus d'in buhez ar bed ma!

Ha va c'haret a ra kement, ma fell d'ezan, rei d'in eur vuhez all er baradoz!

Digaset en deus e Vab evit diskouez d'in an hent da vont di. Ha lezet en deus anezan da vervel war ar Groaz, evit prena wa ene ha paea evit wa fec'hejou!

Hag en eur bleustri war an traou-se, e santoc'h ho kalon o tevi dre c'hlac'har da veza great poan da Zoue, ho kalon o teuzi dre garante evitan...

Dont a rit da lavaret evel Santez Theresa-ar-Mabig-Jezuz: « ar garantez na c'hell beza paet nemet dre garantez! ô wa Doue me o kar! Mar d'an d'ar baradoz, eno me o karo! Mar dan d'an ifern, eno me o karo c'hoaz! C'houi a gar ac'hanon. O! deoc'h karantez evit karantez! Wa holl galon a zo deoc'h! »

Er giz-se e kerie Doue, santez Theresa ar Mabig Jezuz.

Er giz-se e kerie, ive, an Aotrou Doue, Sant Fransez Xavier hag a rea da Zoue ar beden ma: « O va Doue me o kar! N'o karan ket evit mont d'ar baradoz! N'o karan ket evit na dafen ket d'an ifern! Me o kar, o va Doue, abalamour o peuz wa c'haret. Wa holl galon a zo deoc'h! »

Sent all, eur bern sent a sentezet a garie evel-se.

**

Hounnez eo ar gontrision barfet ar garantez mat dreist. Rei a ra ar pardon euz ar pec'hed, araog ma ve bet an absolven. Rag skrivet eo en Aviel Sant Yann (XIV, 25) qui diligit me diligitur a Patre meo: an hini gar ac'hanon a vo karet gant wa Zad.

An dud a ya da gofes gant eur gontrision, eur garantez, evel-se, a c'hoarves ganto eun tammig ar pez oa digouezet gant an dek den lor, a goms an aviel di-war ho fenn.

Dek den lor oa deuet da c'houlenn digant Jezuz, beza pare.

Jezuz a lavaras d'ezo mont da en em ziskoues d'ar veleien. Hag hi mont. Hag en hent ec'h en em gavont pare: *dum irent mundati sunt* (Luc XVII, 12).

Evel-se, ive, ene ar pec'her, pa en deus ar gontrision barfet, a ve pare araog mont er gador-govez.

Koulskoude, avat, e ranker mont da gofes ar memes tra, dreist oll abars kommunia. Rag n'omp ket sur, morse, da gaout eur gontrision barfet. Ha neuze, ar gontrision na ve parfet nemet ar menoz a ve, da vont da gofes, kenta ma vo gellet.

Setu evit ar gontrision barfet, ar gontrision a zo mat dreist.

**

Petra, brema eo ar gontrision, imparfet, evit koezeal evel a ra hor c'hatekiz?

Ar Gontrision imparfet, pe ar c'heuz mat awalc'h,

eo ar c'heuz da veza pec'hed, abalamour dre ar pec'hed e ve kollet karantez Doue, graz Doue, hag a zo hor mat; abalamour, c'hoaz, dre an pec'hed, e ve kollet ar gwir d'ar baradoz hag e ec'h en em lakeer, war an hent da vont d'an ifern.

Evel a welit, ar c'heuz-se, n'eo ket lakeat er galon dre garantez evit Doue, met abalamour ar pec'hed a ra koll d'eomp, hag a venn tenna warnomp kastiz er bed all. N'eo ket ken mat eget ar c'hilac'har all, lakeat en hor c'halon, dre garantez, hebken.

Met evelkent, war bouez kofes eo awalc'h evit rei d'eomp ar pardon eus hor pec'hejou, da vihana, ma laka en hor c'halon, ar menoz stard da jomm heb pec'hi: *si voluntatem peccandi excludit*, a lavar ar C'honsil a Drant.

**

E rankomp kaout ar menoz start da jom mui heb pec'hi. Ma ve en hor c'halon, karantez evit ar pec'hed, ma karfomp ne ve ifern ebet, evit ober ar pec'hed dispont ha gant plijadur, neuze, na vefomp ket pardonet, kaer hon defe kofes ha kaout keuz, rag hor c'halon n'eo ket distro warzu Doue, chom a ra atao, eun tammik stag ous ar pec'hed : *malitiam non odit*. (1)

Henvel omp, a lavare Sant Aogustin, ous eur bleiz, dilammet war eur vanden denved evit kas gantan e breiz. Met ar chaz a red war e lerc'h, ar bastored a ya

(1) Ps. 35. 4.

d'ezan gant fereier. Hag e za kuit en eur greza gant aon. Chom a ra, atao, bleiz, koulskoude.

Mat, an den hag a bec'hfe gant plijadur ma na ve ifern ebet a jom, ive, atao, pec'her.

Evit kaout an absolven, eta, war bouez ar gontrision, imparfet, — mat awalc'h, — eo red kaout keuz d'ar pec'hed hag eur menoz start da ziwall outan, en amzer da zont.

**

Ar gontrision a lavar c'hoaz ar c'hatekiz, a dle beza universel. Petra eo adarre, ar ger gallek-se.

Ar ger *universal*, a verk e tle ar c'heuz en em astenn, da vihana, war an holl bec'hejou marvel.

Lavaret hon deus dija, ar pec'hejou veniel, ne lakeont ket ac'hanomp da goll graz Doue. N'eo tamm red kofes anezo. Ar re-se a c'hell beza pardonet dre ar Sakramanchou bihan. Mar bezont, evelkent, kofeseat gant ar pec'hejou bras, e vezint pardonet da heul ar pec'hejou-se, ha goude ma na ve ket, zoken, a geuz da bephini anezo.

Met, ar pec'hejou bras, ar re a ra ar Skritur-Zakr *iniquitates* anezo, ar re-se, a ranker, atao, kaout keuz d'ezo holl.

Perak? Abalamour pephini anezo, a lamm graz Doue eus hon ene. Hag evel-se, an hini n'o pezo ket keuz d'ezan, na vezo ket pardonet hag a viro eus ar re all da gaout pardon, a viro ous graz Doue da zont en ene, n'eus forz pegement a geuz a vefe d'ar re all.

Met daoust ha kavet a ve tud ha pa zeont da gofes, n'o deus ket keuz d'o holl fec'hejou?

O! eo, eur bern a ve kavet.

Beza 'zo hag a ve kemeret, kement, gant eur pleg fall, ma ve diaes bras d'ezo, kaout keuz d'ezan. Aa « Theolojiane », a ro d'ar pec'hed-se an hano a bec'het mignon.

Evit lod eo an avaristed, ar garantez evit an arc'hant, hag a rei d'ezo digas en o zi, arc'hant dre an hent fall, zoken. Evit lod all, e vezo ar warizi: unan bennag a vo atao en o daoulagad. Evit lod all e vezo al luxur. Hag ar galon a vezo ken stag eus ar pleg fall-se, o speret a vezo ken dallet gantan, ma na zontont ket, zoken, en em emmel da gaout keuz d'ezan, da en em lakaat da gaout kâz outan.

Pardon ebet da c'hedal, koulskoude, ma n'en deus ket keuz d'an holl bec'hejou.

**

Kaout a reomp da lenn, e levr Buhez Sant Sebastian, oa klanv merc'h ar Prefet, e Rom.

Ar Prefet a yeas da gaout Sant Sebastian da c'houlenn digantan para e verc'h. Met pagan oa. Hag en doa, en e di, eur bern skeudennou doneou faos.

— Da verc'h a vo para, a lavaras d'ezan Sant Sebastian, mar kerez bruzuna skeuden kement Doue faos a zo en da di.

— Ober, awalc'h, a rinn a lavaras an tad, evit kaout yec'het wa merc'h.

Ha deuet d'e di, en dro, e taolas en tân an holl skeudennou, nemet unan, hag oa unan aour, unan gaer.

E verc'h ne bareas ket.

Ha d'en em glemm da Zant Sebastian: penaos, emezan, te peus lakeat ac'hanon da gas da netra, holl skeudennou an doueou oa em zi? Ha brema, pa 'meus great an traou, wa merc'h n'eo ket pare!

— N'eo ket pare? a lavaras ar zant. Marteze, e zo c'oaz, en da di eur skeudenn da eun doue faos bennag?

— Eo, avat, emezan, unan 'zo. Met unan hebken. Dalc'het em eus anezi, abalamour oa unan aour, unan gaer. Ne garfen ket en em zizober diouti.

— Mat, eme, Sant Sebastian, evel a gari. Ma rez d'ezi evel d'ar re all, da verc'h a vo pare. A hent all, pare ebet.

**

Er giz-se e vezo, ive, evit an ene. Ar pec'hed a laka anezi da veza klanv.

Marteze etouez ar pec'hejou e vezo unan bennag hag a vezo diaes kaout keuz d'ezan. Met, dalc'hit sonj. Pare ebet evit an ene, nemet keuz a ve d'ezo holl.

Ar gontrision a dle beza *universal*.

Ar Gontrision a dle beza souveren

Ar ger gallek-se, a verk e tlefe hor c'heuz beza dreist pep tra; e ranker kaout muioc'h a geuz da veza great eur pec'hed marvel, eget da veza kollet n'eus forz petra: hon danvez, hor brud vad, hon tud, hor yec'hed, hor buhez, zoken.

Ar c'heuz a dlefe beza poezet gant ar hevelep pouez eget an drouk a zo er pec'hed marvel. Mat, an drouk a zo er pec'hed marvel, a zo divent. En em gemer a ra, ous eun Doue ha n'eus muzul ebet d'ezan. Ar c'heuz, ive, a rank beza divent, heb muzul.

Kerkouls, a hent all eo aes, c'hoaz, entent, pegement eo bras, an drouk a ra ar pec'hed. Mar d'eo kol-

let ho tanvez ganeoc'h, c'houi c'hell tapout anezo en dro, warlerc'h labourat ha beza fur; ho prud vat mæz eo eat kuit, c'houi c'hell e gounit, en dro, en eur rên eur vuhez deread; ho yec'hed ma e ma war-war, a c'hell dont da wellaat; ho puhez, zoken, ha pa vankfe, c'houi c'hell kaout buhez kaeroc'h er baradoz. — Met ar pec'hed marvel, — unan hebken, — na c'hell o kas nemet d'an ifern. Ha goude, buhez all ebet mui, en dro, eurusded ebet mui, met poaniou an ifern, atao hag atao.

Red eo eta, abalamour da-se, kaout d'ar pec'hed marvel, eur c'heuz souveren, da lavaret eo eur c'heuz dreist pep tra.

**

Me glev, adarre, ar c'halonou aonik, o lavaret: « O! evidon-me a zo graet ganen! Me zo devet! Ne gav ket d'in beza bet, dam ' pec'hed, keuz evel-se, morse. N'eus forz peseurt koll a c'hoarves ganen, me meus, atao, muioc'h a boan gant ar c'holl-se, eget gant n'eus forz peseurt pec'hed! »

Ya? Mat: ne dit ket da lakaat o speret diaes evit an dra-se. C'houi 'zant muioc'h ar c'heuz d'ar c'holl c' peus great eget ar c'heuz d'ar pec'hed? Met an daou dra-se, ne maint ket war ar memes pazen.

Ar c'hollou a rit, er bed-ma, a zo hervez pleg ho kalon, a zo war ar bazenn izella. Ar re-se a ve santet, dioustu. Met evit ar c'heuz d'ar pec'hed, eo red sevel war eur bazen uhelloc'h. Ar c'heuz da eur pec'hed,

n'eo ket, hervez pleg an den: sellet a ra ous e spered. Lakit e kemm ar c'heuz d'ho pec'hed hag an ifern evit biken. Ha gwelit petra 'zonjit. Ma kavit gwelloc'h mont d'ar baradoz, tu pris — tu mis, eget ober mui ar pec'hed ha mont d'an ifern, o keuz a zo souveren, a ze dreist pep tra.

**

Eun dra hag a ve gwelet, awechou, a roio deoc'h da entent gwelloc'h, choaz, ar pez a fell d'in lavaret.

Setu aze, eur vamm. Daou grouadur e deus: unan dek, daouzek vloaz, hag unan bihan: bloaz pe bloazhanter. Eus an hini bras, ne ve ket lavaret e ra kalz hast. Met an hini bihan a ve ganti, atao, war he barlen, war he breac'h pe ous he c'halon. C'hwarzin a ra outan, pokat a ra d'ezan. Lavaret e ve, ne deus karantez ebet nemet evitan.

Met, setu, eun devez, an daou vugel a gouez klanv gant ar memes klenvet: ar c'hroup, ar medisin a deu. Eun « operation », a zo da ober. Met, epad ma vezor oc'h entent eus unan, egile a c'hell mervel.

Hag ar medisin a c'houlenn digant ar vamm ous pehini prederia da genta.

Ar vamm ne jomm ket da varc'hata: ous pehini, emezi? met wa bugel bras sur, saveteit wa bugel bras!

Ha koulskoude, lavaret e vije bet, ne doa karantez nemet evit he bugel bihan. Hag e welit e kar kement da vihana ha muioc'h, zoken, he bugel bras.

An diou garantez n'emaint ket war ar memes pazen. He c'halon tener, a zo douget da garet ar re vi-

han, abalamour e zint bihan abalamour int koantig holl. Met pa deu ar maro a wel, e sav war eur bazen uhelloc'h hag e fell d'ezi savetei da genta buhez ar bugel bras.

Er giz-se ive « hon deus ar pleg da zantout muioc'h ar c'heuz d'an traou hon deus kollet er bed-ma, eget ar c'heuz d'ar pec'hed. Kement-se zo hervez pleg kalon an den. Met, ma savomp war eur bazen uhelloc'h, pa deu an ifern a wel, n'eus dibaot a hini ha na lavarfe: « O! nann, koll ar baradoz! nann, nann! Mont d'an ifern, o! nann, mil gwech nann. Kentoc'h kaout n'eus forz peseurt poan all! »

Lavaromp an traou evel ma emaint, koulskoude. Ma hon dije bet muioc'h a feiz hon dije bet, aesoc'h, muioc'h a geuz d'hor pec'hejou.

C'hoaz eun dra, araog diskenn.

Da heul ar c'heuz d'ar pec'hed e ranker kaout, ive, esperanz da veza pardonet. Rag ma kouezit en dizesper ar c'heuz ne dalv netra.

Kain, e derou ar bed, en doa keuz d'e bec'hed. Lavaret a rea: *major est iniquitas quam ut merear veniam*. (Gen. IV, 13). Keuz awalc'h en doa d'e bec'hed met dizesperi a rea ha ne oa ket pardonet.

Judas ken nebeut ne oa ket bet pardonet. Koulskoude, en doa keuz d'e bec'hed: (Math. XXVII, 4): *peccavi tradens sanguinem justum, retulit triginta argenteos*: « O! me meus great eur pec'hed bras o la-

kaat etre o taouarn, gwad an den just... O! me meus keuz, a lavare. Hag e roas, en dro, an arc'hant en doa bet.

Met dizesperi a reas. Lavaret a reas evel Kain: « Wa fec'hed a zo re vras evit beza pardonet. » Ha n'en doa bet pardon ebet. En e zisesper e zeas da en em grouga.

Evidoc'h c'houi, ma o peus keuz d'ho pec'hed, bezit leun a esperanz. Kerkouls, setu ama komzou ar speret santel: *Cor contritum et humiliatum Deus non despiciet. Si impius egerit poenitentiam vita vivet*. (Psalm.) Ha Sant Paol a lavar ouspenn: *Facienti quod in se est, Deus non denegat gratiam*: Doue ne nac'ho ket rei e c'hraz d'an hini a raio ar pezh a c'hello evit e c'haout.

Bezit 'ta esperans!

Gouzout petra eo ar gontrision ha kaout, e
 labour didalves am befe great, koulskoude, ma ne
 lavarfen deoc'h, brema, e pe doare en em gemeret evit
 kaout keuz, evel ma zeo dleet.

VII

**E pe giz en em gemeret evit kaout keuz
 d'o pec'hejou**

Pell awalc'h 'zo, e kozean deoc'h diwar-benn ar
 Gontrision.
 Emechans, pelloc'h, o peus gwelet mat petra eo.
 Gwelet mat o peus, ive, e pe giz e ranker kaout
 keuz d'ar pec'hejou pa zafoc'h, er gador-gofes, da
 glask ar pardon anezo.
 Labour didalves am befe great, koulskoude, ma ne
 lavarfen deoc'h, brema, e pe doare en em gemeret evit
 kaout keuz, evel ma zeo dleet.
 Rag, gouzout petra eo ar gontrision ha kaout, e

gwirionez, ar gontrision a zo diou zra dizhenvel. Ne c'heller ket, evel ma karer kaout keuz d'ar pec'hejou. Red eo, bep wech, en em lakaat e par d'e c'haout.

Penaos 'ta en em gemer, evit lakaat en hor c'halon, keuz gwirion d'hor pec'hejou?

Araog pep tra, lakit mat, en o spered, a wirionez-ma: Ar c'heuz d'hor pec'hejou a zo eur c'hraz a bers Doue. Dreizomp hon unan ne c'hellomp ket he c'haout. Setu ama, kerkouls, komzou ar C'honsil a Drant diwar-benn kement-se: « Ra vezo distaget deus an iliz an hini a lavaro, e c'hellomp dreizomp hon unan, kaout feiz, esperanz, karantez ha keuz d'hor pec'hejou, evel ma zeo dleet, evit beza mignon da Zoue! »

**

Ar c'heuz d'hor pec'hejou eta zo eur c'hraz abers Doue. Doue a ro anezi en e vadelez, evit netra.

Pec'hi, an den a c'hell en ober, anezan e unan: Met evit en em denna deus ar stad a bec'het, an den a rank kaout sikour Doue. Laza a c'hell e ene dre ar pec'hed. Met, morse, eun dra varo, na c'hell dont da veza beo nemet dre c'hraz Doue. Hag evit lakaat an ene da veva, a a neves dre vuhez ar c'hraz, eo red graz Doue.

Hag ar c'hraz-se 'zo er c'hraz eus ar re vrasa. Piou a c'hello lavaret, morse, pegen bras eo! Lakaat a ra da veza mignon da Zoue! Tenna ra an den, diwar bent an ifern! e lakaat a ra war hent ar baradoz! eus diaoul e ra eur zant!

Hag ar c'hras-se, den n'en deus gwir d'e c'haout.

Pa ro Doue anezi, eo dre vadelez. Eur pec'her a zo enebour da Zoue. Doue ne vank netra d'e enebour.

**

A! mar karfomp sonjal e kement-se, piou en defe, c'hoaz, an hardisegez da bec'hi? Dre ar pec'hed, ec'h en em lakeomp war hent an ifern. Ha goude, e chomomp war an hent-se, nemet Doue, en e vadelez, a deufe d'hon lakaat, a-nevez, war hent ar Baradoz.

Tud diskiant, awechou, a lavar: « me 'raio ar pec'hed-ma, ar pec'hed-se, eur wech, c'hoaz. Me yel da gofes goudeze!

Da gofes, goudeze! Siouas! Kofes awalc'h a raint. Metkofes n'eo netra. Ne vezer ket pardonet evitkofes. Evit kaout pardon eo red kaout keuz. Hag ar c'heuz a zo eun dra hag a zell ous Doue.

Doue na dle netra d'e enebour. Penaos ec'h esperont kaout diganta ar c'hraz da gaout keuz, pe gwir dre ho fec'het, e lakeont anezan da gaout kêz outo?

**

An dud diskiant-se a rafe mat, ma lavarfont, pa vezint poulzet da ober eur pec'hed bennag: « Ya me rafe ar pec'hed-se, dre wa zempladurez. Met ma raan anezan piou oar ha me c'hellokofes? piou oar ha Doue a roio d'in ar c'hraz da gaout keuz d'am fec'het?

**

P'e gwir ar c'heuz a zo eur c'hraz a bers Doue, petra 'vo red ober evit he c'haout diganta?

Da genta: paouez da bec'hi.

Evit kaout pardon eo red kaout keuz d'ar pec'hed. Met ar pec'hed a zo eneb bœ d'ar c'heuz. Ar c'heuz na c'hell grizienna, en eur galon, hag a zav outi, c'hoaz, ezen fall ar pec'hed. — Paouezomp ta da bec'hi evit kaout keuz.

Kerkouls, pa vez daou enebour oc'h ober brezel an eil d'egile, mar teu d'ezo c'hoant, pelloc'h, d'ober ar pec'h, e reont da genta eun arzao-brezel, evit gwelet hag e c'hellint en em unani, en em glevet.

Mat, ar pec'her a ra brezel da Zoue. Red e vo ehana da bec'hi evit gwelet e pe giz ober ar peoc'h genta, e pe giz kaout ar pardon eus ar pec'hed.

Evel-se, kerkouls, e lavar ar Skritur-Sakr: *parate viam Domini et rectas facitis semitas ejus*: ehanit da bec'hi: C'houi 'raio ar peoc'h gant Doue, goudeze.

**

Da genta paouez da bec'hi.

D'an eil, pedi ha chom da bleustri war an droug a ra deom par pec'hed.

Pedi.

Pa deuer da gofes, evit goulen ar pardon eus e bec'hejou, e tleer sonjal, dreist holl, da ober petra emaoer o vont. — En eur zaoulina war e gador, ober sin ar groaz ha dre eur beden galonek, goulen digant Doue ar c'hraz da anaout e holl bec'hejou.

Klask e bec'hejou, goude.

Ha pa vezint kavet holl, pedi c'hoaz, ha pedi a galon, evit goulen ar c'hraz da gaout keuz d'ezo.

Pa c'houlenner digant ar Werc'hez, pa c'houlenner digant eur zant pe eur zantez bennag, ar pare deus eur c'hlenved hag a dag ho korf, c'houi oar pegen tomm e ve ar bedenn o tont eus ar galon.

Mat. Grit eun hevelep tra pa c'houlennit yec'het an ene. Pedit Doue, pedit ar Werc'hez, pedit ho Sant Patron hag hoc'h Eal-mat ha lavarit d'ezo goulenn evidoc'h, digant Doue, ar pardon eus ho pec'hejou.

**

Ha chomit da bleustri war an droug a ra deoc'h ar pec'hed ha war ar boan a ra da Zoue.

Deoc'h e ra drouk. Ar pec'hed a jach malloz Doue war an den er bed-ma: *multa flagella peccatoris*.

Hag evit ar bed all, an drouk a ra deoc'h, a zo gwas-soc'h, c'hoaz : miret a ra ouzoc'h da vont d'ar baradoz; lakaat a ra ac'hanoc'h, — c'houi hag oa bet krouet evit beza eur zant, eur zantez en Env, — lakaat a ra ac'hanoc'h war-var da vont d'an ifern.

O! e peleac'h e vijec'h bet brema, ma vije bet deuet Doue d'o skei en ho pec'hed! *nisi quia Deus adjuvit me, paulominus in inferno, habitasset anima mea*. (ps. XCIII). Na pet 'zo en ifern ha n'o deus ket great kement a bec'hejou ha c'houi?

Dre vadelez — ha dre vadelez ha netra ken — Doue en deus oc'h espernet: *expectavit ut misereatur vestri*. Lavarit 'ta ennoc'h oc'h-unan: « Hag e rafen poan da eun Doue bet ken mat ha ken trugarezus em c'hever ! »

Poulzit pelloc'h. Chomit da sonjal e maro Jezuz hag er poaniou en deus gouzanvet evidoc'h.

Ar sonjou-se a raio deoc'h anaout pegement oc'h bet fallakr, oc'h ober poan da eun Doue hag a gar kement ac'hanoc'h. Lakaat a raint ho kalon da drei eneb ar pec'hed, — ar pec'hed — hag hervez Sant Paol, a deus da staga, a nevez, Jezuz ous ar Groaz: *Rursum crucifigentes in corde...*

**

Ma chomfoc'h da sonjal mat e kement-se, e rankoc'h, pelloc'h, lavaret: « O na me 'zo bet digar! Ober poan da eun Doue hag en deus bet gouzanvet kement evidon! Doue 'zo ar garantez wirion! Wa c'haret a ra, c'hoaz, en despet d'am pec'hed... O! ha ne garfen ket pelloc'h eun Doue hag a zo ker mat!... O! eo, va Doue me o kar! Me ro deoc'h wa c'halon ha kement e meus! *Deus cordis mei et pars mea! Deus in sæcula! Deus meus et omnia!*

En em voazit da en em gemer ganti, evel-se, bep tro ma teufet da gofes, hag oc'h sur, da gaout keuz mat d'ho pec'hejou.

**

Pegait amzer a rankoc'h lakaat da glask ho pec'hejou ha da c'houlfen digant Doue, kaout keuz d'ezo?

Pegait? Me oufen ket lavaret deoc'h, dres. Met e rankoc'h lakaat an amzer a vo red. Arabat mont er gador-gofez, ken o pezo klasket mat oc'h holl bec'hejou ha ken a zantoc'h, kaout keuz d'ezo, en o kalon.

Peurliesia, kement-se a zello eus ar stad emac'h o veva enna hag eus ar vuhez o pezo heulliet.

C'houi hlag a ve, aliez, o kofes, c'houi hag o peus eur feiz birvidik, c'houi hag a vev tosta ma c'helloc'h da Zoue, n'o pezo ket izom kals a amzer evit anaout hoc'h holl bec'hejou ha kaout keuz d'ezo.

Met, ma o peus eur voazamant fall bennag ma o peus lezet eun tech fall bennag da bega en ho kalon, O! neuze, 'vo red muioc'h a amzer, ha seul-vui muioc'h, ma vezo koz ar gor.

**

Jezuz-Krist, en aviel, a zo evel ma en dije roet d'eomp da entent dre ar burzudou en deus graet e kever ar re varo, pegait amzer a rankomp da gemeret evit lakaat hon ene da zont beo goude ma ve bet lazec'h dre ar pec'hed.

Digas a reas beo merc'h Jaïr. O nevez tremen oa. Hag e krogas en e dorn. Hag hi beo, a nevez. (Math. IX. 25.)

Rei 'reas ar vuhez da Vab intanvez Naïm. E dor ous e zougen d'ar bez. Lavaret a reas d'an dougerien, chom a zav. Ha goude, e c'hourc'hemennas d'an hini maro sevel: « *Adolescens, tibi dico, surge!* » (Luc, VII, 14.) Hag an hini maro a savas, dioustu.

Met, pa deuas da zigas beo Lazar, oa bet pelloc'h. Lazar oa maro, abaoue pevar devez. Lakaat oa bet, dija e gorf en douar. Ha Jezuz a yeas d'ar bez, a lenvas, a oa evel spontet hag a deuas da veza drouk-livet.

Ha goude, e krias a bouez penn: Lazar, deus er meas: « *ploravit turbavit seipsum* », « *infremiat spiritu* » « *et clamavit voce magna: Lazare, veni foras.* » (J. XI, 43.)

Jezuz, a lavar Tadou santel an Ilis, a c'helle, rei ar vuhez d'an eil ha d'egile deus ar re varo-se, ken aes ha ken aes. Met en eur ober evel en deus graet, a ro d'eomp eur gentel.

An daou varo en deus digaset beo, da genta, a zo eur skeuden eus ar re a deu da goueza er pec'hed, dre zempladurez, poulzet dre gwall-hoantegeziou. Met en ho c'halon, n'eus tech fall ebet, n'eo ket tamm brein. Ar pec'hed a zo eur beac'h evito.

Ar re-ze a zo aes da lakaat, a nevez, beo. Ar re-ze, n'o devezo ket izom da jom pell da glask ho fec'hejou na da c'houlenn kaout keuz d'ezo. En eun nebeut amzer, war bouez anzanv, ho fec'hejou da eur c'hofesour, e vezint, a nevez, lakeat e stad a c'hraz.

Met Lazar, hag oa, dija evel ma lavare e c'hoar, flear gant e gorf araog m'oa lakeat er bez: — *Jam factet*, — Lazar eo ar skeuden eus ar bec'herien a zo dija brein o c'halon, dre ar pec'hed, — dreist holl dre ar pec'hed lous. Evit lakaat anezan beo, en dro, Jezuz a gemeras muioc'h a amzer. Krial a reas outan a bouez-penn, evel ma vije bet diaes, rei ar vuhez d'ezan.

Evel-se, ar bec'herien a vo kemeret o c'halon dre eun tech fall bennag a vo diaesoc'h, evito, klask o fec'hejou ha kaout keuz d'ezo. Lakaat a rankint muioc'h

a amzer, pedi 'rankint muioc'h, evit kaout digant Doue ar c'heuz a roio, a nevez buhez d'o ene.

Dalc'hit sonj eus kement-se. Pa deufoc'h da gofes ho pec'hejou, lakit, atao, an amzer a vo red, evit kaout keuz d'ezo. Hag an absolven o pezo goudeze, a roio deoc'h, a nevez, buhez ar c'hraz.

**Eus ar Volontez start d'en em viret
eus ar pec'hed en amzer da zont**

Er gontursion, evel hon deus lavaret, e zo diou zra:
kasoni ous ar pec'hed a zo graet, en amzer dremenet,
ha bolontez stard da en em viret outan en amzer da
zont: *contritio est animi dolor de peccato comisso,
cum proposito non peccandi de caetero.* (Conc. Trid.)

Lavaret hon deus ar pez a c'hellemp da lavaret, ar
pez oa dleet da lavaret, diwar-benn al loden genta.

Komzomp, brema, eus an eil loden, eus ar volontez
start d'en em viret eus ar pec'hed, en amzer da zont.

**

Ar volontez-se, heb mar ebet, a deu bep wech da heul ar c'henta loden, — da vihana, — ma ve keuz gwirion da veza pec'hed. Rag eun dra hag a ve keuz da veza graet, na vezo, morse, graet a nevez, na vezo c'hoant ebet, biken, da ober anezan, en dro.

Kerkouls, ar volontez start da jom heb pec'hi a zo red mat d'an hini a fell d'ezan kaout pardon eus e bec'hed.

Rag, petra zonzfoc'h eus eun den paket o laeres hag a lavarfe d'an hini en deus laeret diwar e goust: « pardonit ac'hanon, en taol-ma. Met ma kavan an tu, me laera ac'hanoc'h, c'hoaz. »

An den-se, sur, ne vefe ket pardonet.

Mat, ar pec'her a c'houlente pardon digant Doue eus e bec'hed, a rafe evel al laer-se, ma n'en defe ket ar volontez start d'en em viret eus e bec'het en amzer da zont.

Ha Doue ne bardon-fe ket anezan.

Ar volontez start da jom heb pec'hi en amzer da zont, a zo, eta, red d'ar pec'her evit mont da c'houlenn ar pardon eus e bec'hejou.

**

Met, petra eo ar volontez start da jom heb pec'hi?

D'ar goulenn-se, Sant Thomas a respont evelhen : *est actus voluntatis deliberatae*: beza eo eur menoz la-keat en hor bolontez, goude beza poezet mat anezan, sonjet mat ennan.

Abalamour da-se, n'eo ket: — eur bromessa great diwar hor muzellou, heb sonjal hirroc'h. — N'eo ket eun dra ha goude beza bet poezet mat, en hor speret, a ra d'eomp lavaret: ar pec'hed a zo fall, mat e ve tec'het dioutan. — Met beza eo eur menoz hag a ra d'eomp lavaret: ar pec'hed a zo eun dra iskis; me 'fell d'in tec'het dioutan.

Ha n'eo tamm kennebeut eur volontez diwar hanter, c'hoant da bec'hi c'hoant da jom heb pec'hi. Met eur volontez hag a ro d'eomp lavaret: « me fell din, tu pris-tu mis, en em ziwall eus ar pec'hed, en amzer da zont.

**

Evel ar c'heuz d'ar pec'hed, ar volontez d'en em ziwall eus ar pec'hed, a dle beza interior, universal, souveren ha dreist naturel.

Ar volontez a dlie beza interior, da lavaret eo, e tlie beza e kreizon an den, er pezh a dlie beza ar muia en diabarz ennan, en e galon.

Poezit mat an dra ma. Rag eur bern tud a zo, ha pa deuont da gofes, a ra d'ho zad kofesour ar promesaou a garer. Ha goudeze, siouas! ne zalc'hont tamm d'ar promesaou-se.

Henvel int eus promesaou eur portezet hag e meus klevet kozeal diwar e benn.

An dra-se oa, en amzer gwechall. Dre ar meazion ne oa, kouls lavaret, hent ebet, nemet hentchou fall. Hag ar re oa o kas bleud hag o kerc'hat arrenval dre

an tiegeziou, a ranke mont war varc'h. Epad ar goanv, dreist holl, kar ebet na c'helle tremen.

Hag oa eur portezet o portezat.

Beza en doa eur c'hoz marc'hig inkane.

Hag eun devez, en eun hent, an inkane a yeas el lagen beteg e gof.

Ar portezet a zizammas anezan, a en em lakeas da skoi warnan ha da bec'hi. An inkane keas a en em ziffrette, a save he benn araog, met neuze, e benn adrenv a yea muioc'h-mui d'ar strat.

Ha pa welas e kolle e boan, var fortezer en em gemeras ganti a hent all. Mont a reas war e zaoulin hag e reas ar beden-ma: « Sant Per venniget, sikourit wa marc'h da zont er meaz. Ha me roio deoc'h, disul, ar pez a vil-lur.

— Chom peoc'h 'ta a lavaras unan hag oa eno, ro peoc'h. Da warc'h ne dalv ket pemp kant lur.

— O lez aneon — a respontas ar portezet, lez aneon, pa deui er meaz me dailho deon!

Ar bromesa ne oa nemet war e vuzellou.

Arabat e ve evel-se, promesaou ar gador-govez. Red mat eo e teufent eus ho kalon.

Kerkouls, traou a zo hag a zo diaes en em zizober anezo, lasou a zo hag a zo diaes da derri: Chom heb mont gant ar c'hamarad, ar gamaradez-se hag a goll ac'hanoc'h; kas en dro an traou laeret... ha me oar?

Hag an traou-se, ne ve ket sonjet enno, evit an amzer da zont, hag ar promesaou a ve great, ne d'int

nemet komzou en avel... Ne lakeont an den da veza tamm gwelloc'h.

Sonjit 'ta, a zrevi, er promesaou a rafoc'h. Lakit ho kalon da gaout kement a gâz ous ar pec'hejou, ma savo enni, eur gwir volontez d'en em viret outo en amzer da zont. A hent all, ho tad kofesour a c'hell beza lakeat da fazia. Met Doue, nann. Lenn a ra er c'halonou. N'eus netra kuzet outan.

Hag o polontez d'en em viret eus ar pec'hed a dle beza start, da lavaret eo, gouest da harpa eus kement tra a glasko dizroi anezi. Eun ti mansounet ploum en e zav, ha leuren vein-galet dindanna, n'en deus ket da gaout aon rag an avel, na rag ar barrou-arne.

Er giz-se e tle beza ho polontez da en em viret eus ar pec'hed en amzer da zont.

Sant Paol en e amzeriou kenta, a rea brezel d'ar gristenien. Met poa bet divezatoc'h, gounezet da Zoue, e lavare: « Quis ergo nos seperabit a charitate Christi? Tribulatio? An angustia? An fames? An nuditas? An periculum? An persecutio? An gladius?... certus sum enim quia neque mors, neque vita... neque alia creatura poterit nos separare a charitate Dei... (Rom. VIII, 35-38). « Piou en amzer da zont a viro ouzin da garet Doue? N'em eus aon na rag reusiou fall, na rag poaniou... N'eus netra er bed hag a virfe ouzin da veza, atao, da Zoue. »

**

Setu aze, e pe stad e tlefe beza peb kristen pa deu da c'houlenn pardon eus e bec'hed. Lavaret a dlie : « ne rin mui ar pec'hejou am eus great betegen, n'eus forz pegement e koustfe d'in. »

Hervez kement-se, eo aes gwelet: ne ra ket mat an hini a lavar: « na rin mui ar pec'hed-se, ma nem eus ket a dro d'en ober: ne laerin mui, ma ne gavan ket an tu: n'am ' bezo mui kâz ous va nesa, ma ne ro ket d'in a dro da gaout kâz outan. » Rag en eur ober e gont evel-se, e tiskoues n'en deus tamm bolontez start ebet, d'en em viret ous ar pec'hed en amzer da zont.

**

Hervez kement-se, c'hoaz, eo eas gwelet, ive, ne ra ket mat, ken nebeut, unan hag a zo kemeret e galon gant eun tech fall bennag, o lavaret: « Biken na c'hellin miret ous ar pec'hed-se! » Rag o kozeal evel-se, e tiskouez n'en deus tamm bolontez ebet d'en em viret outan en amzer da zont.

E tlefe, gouezout, koulskoude, ne c'houlenn Doue digant an den, nemet ar pezh a c'hell an den rei d'ezan. Ha gant bolontez vat ha graz Doue, e c'hell dont a benn da enebi ous n'eus forz peseurt pec'hed.

Met avat, n'eo tamm ar memes tra, evit ar re a ya da gofes ha pa emaint o kemeret ho menoz evit an amzer da zont, a zo en antermar, o deus aon da goueza

adarre. Ma lavaront, koulskoude, a greiz kalon: « mar gellan me na gouezin mui » ha ma int c'hoantek, e gwirionez, da ober ar pezh a zo en ho galloud, evit miret ous ar pec'hed, ha pa gouesfent, goudeze, an dra-se, na vir tamm eus o menoz da vezo mat.

Setu ama hag a rei kement-se deoc'h da entent.

Beza emaoe'h o kerzet war eun hent riellet. Koueza rit. Sevel a reoc'h en ho sav. Hag en eur vont, goudeze, o peuz aon da goueza, c'hoaz. Ouezout a rit, zoken, o peus kouls, lavaret sur, lamm da gaout, adarre. Met kerzet a rit, koulskoude. Hag en eur vale, e taolit evez, e rit kamejou bihan. En despet da-se holl, e ruihilt, c'hoaz, war ar skorn. Met an dra-se ne vir ket ous ho polontez da jom heb koueza.

Mat, evit an hini a ya da gofes, hag en deus aon da goueza, adarre, er pec'hed, met a ra ar pezh a c'hell evit miret da goueza, eo ar memes tra. Ha goude ma teufe d'ezan ober, a nevez, ar pec'hed, kement-se ne vir ket eus e volontez da veza eur volontez start.

**

Ar volontez start da veza gwelloc'h, a dle beza universal, da lavaret eo e tle en em astenn war an holl pec'hejou marvel.

Beza a dle, zoken, beza universal, en eur c'hiz all, c'hoaz: en em asten a dle d'an holl amzer da zont; da lavaret eo, kaout ar volontez d'enem ziwall deus ar pec'hed epad an holl amzer hon devezo da veva war an douar.

*

Ar Volontez start d'en em ziwall ous ar pec'hed, a dle en em astenn d'an holl bec'hejou marvel: E ranker lavaret da Zoue, a greiz kalon: « Ne gouezin mui e pec'hed marvel ebet: me en em ziwallo dreist holl ous ar pec'hed ma, ous ar pec'hed-se, hag oun ar muia douget d'ezan. Setu ama petra 'rin evit miret da goueza mui ennan. »

Ha ma c'hen em gemerfet evelse ganti, ne ve, morse, gwir ar pezh a lavarer, re alies, siouas! « Ar re a ve o kofes n'int tamm gwelloc'h eget ar re all. »

**

Hag ar volontez-se, a dle beza universal evit an amzer da zont, da lavaret eo e tle en em astenn war an holl amzer da zont. N'eo ket evit eiste, n'eo ket evit eur bloaz, e ranker prometti da jom heb koueza er pec'hed, met ar bromesa a dle beza great evit atao, evit hor buhez holl.

Hag eun dra vat, dreist holl, da zikour ac'hanomp da zerc'hel d'hor promesa, a vo heuilh atao ha bep tro, ali hon tad kofesour. Pa vez klanv ar c'horf e c'heuilher ali ar medesin, evit kaout ar pare hag en em ziwall. Ar beleg eo medesin hon ene. Heuilhomp, ive, e ali, evit para hag en em ziwall eus klenvejou hon ene.

**

Emechans, o peus ententet, brema, petra eo eur volontez start da jom heb pec'hi.

Digouezout a ra, alies, hag e kemeromp menozioù start evit traou ar bed-ma. D'ar re-se e talc'homp pa vezont evidomp, talvoudek.

Dalc'homp, ive, d'ar menozioù start a gemeromp d'en em ziall diou ar pec'hed. Talvoudek bras e vezint evidomp evit er bed-ma: *justus ut palma floreat*. Ha talvoudus bras evit ar bed all. Hor c'has a rañt d'ar baradoz.

**Merkou hag a lavar e pe da vare
e ve eur c'heuz gwirion**

Em prezegenou, em eus lavaret deoc'h, eo red
kaout keuz evit mont da gofes ha kaout ar pardon
eus hor pec'hejou.

Met, daoust hag eur c'heuz, hervez a c'houlenn an
iliz, a ve bep tro, — ma kav deomp kaout keuz?

Aes e c'hellomp en em fazia.

Abalamour da-se, eur get, hirio, diwar-benn ar
merkou evit anaout hag hor c'heuz a zo eur c'heuz
gwirion.

**

Kenta merk: ar vèz hon deus, ar boan a zantomp, c'hoaz, goude beza kofeseat ar pec'hed.

Eur c'heuz gwirion ne da ket, morse, kuit dioustu. Chom a ra atao, eur pennadig da grignat, da ziaeza ar galon. Rak-se, eun den ha goude beza kofeseat pe-c'hejou bras, goude beza anzavet ous e dad kofesour en deus bet hentet eur vuhez direol, hag a deu, dioustu, kerkent ha ma en deus kofeseat da goll, zoken, ar zonz euz e bec'hed, ne ouzon ket hag hen en deus graet eur gofesion vat.

Gwelit, kentoc'h, ar bec'hrien a zo hano anezo er Skritur-Zakr: — David a skuilhas betek fin e vuhez daelou d'e bec'hed: *lacrimis meis stratum meum rigabam*, — Sant Per en doa, hed e zeveziou, kement a c'hilac'har d'e bec'het, ma teuaz an dour a skuilhe, bemdez, e zaoulagad, da gania e ziouvoc'h. — Mari Madalen a reas, betek he maro, pinienn d'e fec'hejou. Ouezout a raan, n'eo ket red d'an holl ober kement hag ar zent-se.

Met e tlefer, koulskoude, kaout mèz c'hoaz, poan c'hoaz, gant ar pec'hed, epad eur pennadig bennag da vihana, goude beza kofeseat anezan. Hag an hini a lez er gador-gofes, gant e bec'hed, ar vez da veza pec'hed, a dle kaout aon na ve fall e geuz ha fall e gofesion.

Eil merk: An aket a lakeomp da bellaat eus an traou a c'hell hon dougen d'ar pec'het.

Kement-se a zo sklear. Ne c'helloc'h ket lavaret o

peus kâz ous ar pec'hed, ma na bellait ket diouz ar pez a ra d'eoc'h pec'hi.

Lakeomp evelkent, an traou sklear ha difazi.

Lod traou a zo hag hon laka da bec'hi: met dibaot a wech. Netra, nemet abalamour, awechou, e reomp implij fall anezo. Dreizo o unan ne boulzont tamm ac'hanomp, warzu ar pec'hed. Er giz-se e ma an dibri hag an eva. Er giz-se e ma c'hoaz, dougen eur vaz da vont en hent, kaout eur gontel en e c'hodel, beza gwisket gant dilhad kaer, ober c'harreou... hag all.

E c'hellomp, awechou, dibri hag eva re, rei eun taol kontel da unan bennag... Eur wech, c'hoaz, pec'hi a c'helfemp oc'h ober implij fall euz an traou-se. Met ne boulzont tamm ac'hanomp, koulskoude, da bec'hi. Hag abalamjouer da se, n'eo ket red, tamm, pellaat diouto. Kerkouls, ma ve red d'eomp pellaat eus an traou se, e ve red kuitaat ar bed (I. Cor. V. 10). Awalc'h e vo beilha, ha ma int bet abek deoc'h dia-raog, da goueza en eur pec'hed bennag, diwall mat ha beza war evez. — Pa ve keal euz yec'het ar c'horf, e rit gwella ma c'helloc'h evit miret eus ar pez a c'hell noazout d'ezan. Red e vo, da nebeuta, ober kement all evit yec'het an ene. Beilhit 'ta mat ha taolit evez.

**

Met, traou a zo ha dreizo ho unan hon doug da ober pec'hejou bras. An traou-se, avat, a rankomp pellaat diouto, a zindan boan a bec'hed marvel.

An traou-se a c'hell beza levriou eneb ar feiz pe levriou hudur; — An traou-se a c'hell beza eur c'hamarad pe eur gamaradez fall; — an traou se a c'hell beza dansou, ebatou... ha me oar?

An traou-se a laka ac'hanoc'h da bec'hi, bep tro, pe, kouls lavaret, bep tro, ma zit war ho zro. Abalamour da-se, araog mont er gador-gofez, e rankfot lavaret a galon, trei kein d'ezo, evit biken.

Ha goude ma vezoc'h bet o kofes, e rankoc'h derc'hel gwella ma c'helloc'h d'ho promesa. Pa na vefe da-se, n'o pefe ket a geuz d'ho pec'hejou. Rag n'o peus tamm ar menoz start da jom heb koueza mui enno.

Gwelit kentoc'h. Setu aze eun den klanv. Mont a ra da gaout eur medisin. Hag ar medisin, goude beza eveseat mat hag anavezet e glenved a lavar d'ezan:

— Fumi a res ?

— Ya.

— Eva ' res lagout ?

— Ya, awechou.

— Mat: ma fell d'it beza pare, na da mui da eva lagout, na da fumi.

Petra' raio an den-se? Ne ouzon ket. Met, ma en deus c'hoant, e gwirionez, da veza pare, e c'heulio ali ar medisin ha na deio mui na war dro ar butun nag an odevi.

Mat: eur wech c'hoaz, ar pec'hed eo klenved an ene. Mar fell d'ar pec'her, e gwirionez, beza dispeg

dioutan, heuilh aliou e dad kofesour a chom heb mont mui war dro ar pezh en deus roet ar c'hlenved d'ezan.

— O! a ve lavaret awechou, me ziwallo, me 'vo war evez. Me 'yel d'an ebatou-se, me a lenno al levrese. ... Ha neuze, n'oun ket eur bugel mui: brema oun deuet en oad. An traou-se, ne c'hellint ket ober kement-se a zroug d'in.

Setu ama respont al levriou sakr: *« qui amat periculum in illo peribit. »* An hini a gar an danjer a gavo e varo ennan. N'euz oad ebet hag a c'helfe diwall an den euz ar pec'hed.

— Pell 'zo a lavar 'tod all, e tarempredan ar c'hamarad-se, ar gamaradez-se. Petra 'vo lavaret ma ne dan mui war ho zro?

Petra vo lavaret? Marteze, e zo lavaret, dija, kals re a draou. Petra 'vo lavaret? Setu ama, respont an aviel: *« si pes tuus, scandalizat te, abscinde eum et projice abs te. »* Ma vo ho troad, ho preac'h kiriek deoc'h da bec'hi, troc'het anezan; gwelloc'h eo mont d'ar haradoz gant eun troad hebken, eget mont d'an ifern gant daou droad.

Lavaromp an traou evel ma c'hellont digwezout, evelkent. Awechou, ne c'heller ket e giz ebet, kuitaat an traou, an dud hon laka da bec'hi.

Ma c'hoarves, evel-se, ganeoc'h, digorit ho kalon d'ho tad kofesour ha grit evel m'en lavaro deoc'h.

**

Trede merk. Evit anaout ha mat ha gwirion eo ho keuz, e ma c'hoaz, an digoll o peus roet d'ar re o peus great gaou outo.

Ar pec'hed, atao ha bep tro, a daol dismeganz war an Aotrou Doue. Met, adies, e zigoues, ive, hag e ra gaou, ouz an nesa: gaou en e vadou, ma o peus laeret anezan; gaou en e vrud vat, ma o peus lavaret traou diwar e benn pe inkantet e blegou fall.

N'eo ket eun dra aes, kas en dro, an traou kemeret eneb peb gwir: diaes bras eo meuli, en dro, unan hag o peus drouk-prezeget diwar e benn. Ha ma vezoc'h gwelet o kas d'e berc'hen an traou o peus laeret hag o rei brud vat d'an hini o peus lavaret droug anezan, e vo anat d'an holl, — ha deoc'h hoc'h unan, da genta, — o peus keuz mat d'ho pec'hed.

**

Gwelloc'h e ve, koulskoude, ma rafe ar pec'her kement-se, arag dont da gofez. Suroc'h e ve. Rag meur a wech, an hini 've o kofes gant eur volontez vad da zigoll e nesa, a deu da argila, goudeze, pa deu ar mare da gas en dro, ar pezh a ve bet kemeret.

**

Pelloc'h e zo eun dra all, c'hoaz, hag a zo eur merk

sklear o peus eur c'heuz gwirion d'ar pec'hed. An dra-se eo, an aket a lakit da heuilh aliou ho tad kofesour hag ar boan a gemerit, hoc'h unan, a hent all, d'en em ziwall eus ar pec'hed.

Met eur merk hag a ve, ar merk dreist pep tra, evit diskouez o peus keuz gwirion d'ho pec'hed eo gwelet ac'hanoc'h o kemeret eur vuhez all, eur vuhez hervez Doue.

Setu ama diwar-benn daou zen hag a ziskouezo deoc'h, ar c'heuz a zo da gaout aon na ve ket mat, hag ar c'heuz a zo gwirion.

Ar c'henta a oa eun ever, « eur bombocher », e giz ma ve lavaret. Yon Toussaint a reat anezan. Ne vije mezo nemet pa c'helle. Ha siouas! gellout a rea beza mezo, kouls lavaret, bemdez.

Paour oa. An dud a ev evel dan, a zo diaes d'ezo beza pinvidik.

Eur vaouez vad eus ar barrez, a yeas, eun devez. d'e gaout hag a lavaras d'ezan:

— Er zizun a zeu, e zo eur retred e Lesneven, evit ar gwazed. M'em eus c'hoant da welet ac'hanout o vont d'ar retred. »

— D'ar retred, eme Yon, en eur c'hoarzin, o! ne dan ket da. N'em eus ket arc'hant.

— Me baeo da vagadurez ha da lojeis epad ar retred.

— A! mat. Ne oun bet, morse, e retred ebet, me 'vel da welet petra eo.

Yon a yeas d'ar retred. Ar vaouez e doa lavaret d'ezan mont d'ar retred, a yeas da gas anezan gant e gwetur. Paea 'reas d'e vaga ha d'e loja epad eistez.

Hag araog dont kuit, e lavaras d'ezan: « Gra eur gofesion vat: selaou mat ar sarmoniou, deus da veza eun den all: arabat beza mezo mui, goudeze.

— Ya! ya! Gwelet e vo, a lavaras Yon.

Setu Yon er retred. Kals re all oa ganta. Rag d'ar mare-ze, ne vije ket, dre ar parreziou, kement a visionou ha brema. Hag e vije kals tud er retrejou.

Eur blijadur mantrus en doa, o klevet ar veleien sarmoun... N'en doa ket klevet kals sarmoniou beteg neuze... Kofes ha kommunia 'reas eus ar re wella.

Hag a benn eistez, goude ar retred, oa war an hent evit-dont d'ar gear. Laouen oa.

Sada ma tigouezas gantan eur c'hamarad.

— Sell, Yon! E pelec'h out bet gant da zilhad da zul?

— Er retred oun bet.

— Er retred 'ta? O! neuze, e tlie beza seac'h da gornailhen. Deus da baka eur banne, en hostaliri, ama.

— Bennoz Doue! Ne dan ket da eva. Lavaret em eus da Zoue ne vezin ket mezo mui.

— O! ne vezi ket mezo evit eur banne, emechans. Deus da gemeret eur banne.

Ha Yon a yeas en hostaliri. He gamarad a baeas eur banne; Yon a baeas eur banne all. Goude, ec'h erruas kamaradet all. Eva reont banneou paet gant an eil hag egile... Ha Yon a zigouezaz er gear, eus an noz, mezo mik-dall, o tont eus ar retred.

Petra 'zonjit diwar e benn? Toui a rafoc'h da lavaret, en doa bet keuz gwirion, d'e bec'hejou?

**

An eil den am eus da gozeal deoc'h anezan, eo Jos Kergestel. Evel-se oa hanvet.

Yaouank oa dimezet. Eur bloaz war-n-ugent.

E c'hrweg oa eur vaouez eus an dibab.

Hen ' vije mezo, bemdez.

Hag eun devez, e vaouez a deuas d'e gaout gant he zri bugel, pa oa gourvezet gant e gofad, e tal eur bern plous.

— Mignon, emezi, me zo ' vont da di wa mamm. Pemp bloaz 'zo, emañ ama. Abaoue n'em eus bet, nemet displijadur. Ne oun evit padout mui. Pa blijo ganez beza fur, me deuis en dro.

Hag hi kuit.

Hag hèn ma vije mezo, alies, araog, a vije mezo, aliesoc'h, goude.

**

Eun devez oa eat e kear da gas eur gorden goad.

Pa en doa lojet anezi, e stagas e varc'h ous eun hostaliri. Hag e zeas en ti da zibri ha da eva beteg an noz.

Tenval oa dija. Deuet oa ar mare da vont da gousket. Hag an ostizez a ziskouras an ostiz da deurel, evel eul leue, Jos Kergestel en e gar. Distaga a rafont ar marc'h hag hen lakaat war hent ar gear. Esper o doa, e vije bet furoc'h al loan eget ar mestr, hag en dije kavet an hent d'e di.

Met, mar doa bet ar mestr o tibri hag oc'h eva epad an deiz, al loan paour n'en doa bet na tamm na banne.

Eteid an hent da vont d'ar gear, oa eur ster zoun. Itiket gant ar zec'het, ar marc'h a ziskennas enni. Ar c'har a oa troc'holiet hag ar paour keas mesvier oa taolet e strad ar ster.

Freskadurez an dour a zivesvas anezan. Gwelet a reas, dioustu, petra oa digouezet. Eun taol a skoas en e galon o welet oa bet ken tost d'ar maro. Hag araog diluia e varc'h, war e zaoulin, war ar rod kar, e reas da Zoue ar bromesa ma: « Va Doue bennoz deoc'h da veza lezet wa buhez ganen! Gant ho sikour, banne traou ebet hag a c'helfe va mesvi na yelo mui ous wa staon.

D'an devez warlerc'h, e zeas da gofes. Ober a reas, en dro, ar memes promesa.

C'houec'h vloas var-n-ugent oa, neuze.

Gwelet em eus anezan war e wele a varo. Triwac'h vloas ha triugent oa pa oa galvet gant Doue. Hag hen e unan a gontas d'in e vuhez. « Mat a lavaras: abaoue, ma oun bet, dre vadelez Doue, kouezet en dour, n'em eus evet, morse, na gwin, na sidr nag odevi. Wa maouez a zo deuet davidon en dro: savet hon deus eur vanden vugale. Ha bevet ha deus eürus. »

Petra lavarit eus promesa an den-se? Evidon-me, oa eur bromesa start ha gwirion.

Ra vo, bep tro, ma zafoc'h da goves ho promesa start evel hini ar mesver-se. Hag ho promesa a veza mat.

X

Ar Gofesion

E Sakramant ar binijen, — hel lavaret hon deus, — e zo teir loden, hervez ar C'honsil a Drant: kofesion kontrision ha satisfaksion.

Komzet hon deus kals diwar-benn al loden genta. Met nann re. Ar Gontrision a zo deus an uhela pris, evit sakramant ar binijenn. Ha ma 'm befe roet mat an traou deoc'h da entent, ne ve ket red kozeal kals diwar-benn ar Gofesion. Rag unan hag en deus keuz d'e bec'hejou a gofesaio-mat anezo hag a roio buan, en dro, ar pezh a vo dlet da Zoue ha d'an nesa.

Bur ger, evelkent, diwar benn ar gofesion.

♦♦

Petra eo kofes ar pec'hejou?

Kofes a zo anzav ar pec'hed da eur beleg hag en deus ar c'halloud da rei an absolven, evit kaout digantan, ar pardon anezan.

N'eus ket, el lezen gristen, krez diaesoc'h ebet da wiska eget ar Gofesion. Kals tud a ve klanv bep tro ma zeont da gofes. Den ebet na gav eun dra aes kofes e bec'hejou.

Hag abalamour da-se an dud difeiz, — hag an dud a zo kemeret ho c'halon gant eun tech fall bennag — an dud a feiz, zoken, lod anezo... ar re a zo konfillis... ar re-se a gri hag alavar: « Ar gofesion a zo eun dra iskās, eun dra a eneb pleg an den. Lezen ar Gofesion a rank veza bet savet, gant eur beleg bennag, evit anaout dreizi, ar pezh a dremen en tiegeziou.

Ar paour keis tud! Ne welout ket, seulvui ma lavaront traou eneb lezen ar gofesion, seulvui e verkont eo savet gant unan bennag hag a zo uheloc'h eget an den. Al lezennou savet gant eun den, a ve taolet d'an traon gant eun den all pa zisplijont. Ha lezen ar gofesion a bad, atao, daoust d'ezhi da zisplijout. Atao, an dud muioc'h-mui, bemdez, a bleg d'ezhi. Ne zeus ket c'hoaz ugent vloaz, ne oa ket tri c'hant million a veac'h, o plega d'ezhi hag, hirio, e zo, ouspenn pevar c'hant million a gristenien.

♦♦

Kerkouls, ma zeo bet savet lezen ar gofesion gant

eun den benag, e tleer gouzout hano an den-ze. Anaout a rear hano kement hini en deus savet lezennou, lezennou evit ar relijion dreist holl: Boudah, Mahomet, Luther. Anaout a rear, zoken hano ar re o deus kavet traou ha n'oant ket anavezet, c'hoaz, hag a zo chomet talvoudek, evit an dud. Rogen Bacon a gavas ar poultr Franklin ar « paratonner », — Denes Papin nerz an ezen ha marc'h-du an train; Montgolfier ar ballon; — Wright, ar c'har-nij; — Forest, an automobile; — Branly an telegraf heb orjalennou; — Mors an telegraf gant orjalennou...

Hag er giz-se eo, atao, evit kement tra vras a zo.

Ha lezen ar gofesion, ar gosa, ar vrasa deus an traou talvoudus a zo bet graet, morse, etouez an dud, den na c'hell gouezout piou en deus great anezi?

Met eo. He hano a anavezet mat. Merket eo en aviel. An hini en deus savet lezen ar gofesion ca un den. Met an den-ze oa Doue araog beza den: *et verbum caro factum est*. Henez oa Jezus-Krist a zo Doue ha den, war eun dro.

♦♦

Lavaret em eus deoc'h en eur gregi d'ober sarmoiou war ar binijenn, e pe c'hiz en doa Jezus savet ar zakramant-se. Mat, en eur ober sakramant ar binijen e reas, ive, lezen ar gofesion.

Gwelit kentoc'h: setu ama petra ' lavar an aviel, diwar-benn kement-se. Komzou int, kerkouls, hag em eus lavaret deoc'h, dija: « *insuflavit in eos et dixit: accipite spiritam sanctum: quorum remisieritis pec-*

...cata remittuntur eis et quorum retinueritis retenta sunt: C'houeza 'reas warno, evit roi d'ezo ar spered santel, ha goude e lavaras: ar pec'hejou a vo pardonet d'ar re ma pardonoc'h anezo, na vezint ket, avat, pardonet d'ar re n'o fardenoc'h ket. (Joan. XX. 28.)

Dre ar c'homzou-ze, an holl, a viskoaz, o deus klevet e ranker kofes ar pec'hejou. Ne c'heller ket, kerkouls, gwelet enno, netra all ebet. Rag, lavaret en deus ar beleg, galloud da rei ar pardoun eus ar pec'hejou, heb ho anaout, a ve eun dra diot.

Nann. Jezuz en deus roet d'e ebestel, ha d'ar re zo deuet da gemer e leac'h, war o lerc'h, ar c'halloud da bardoni ar pec'hed pe da jom heb e bardoni, hervez ar pec'hed hag ihervez bolontez ar pec'her.

**

Met ma en deus roet d'ezo ar galloud da bardoni pe da jom heb pardoni ar pec'hed, n'en deus ket roet d'ezo ar c'halloud da zivinout anezan, e kalon ar pec'her. Ne c'hellont anaout anezan, e giz all ebet, nemet ma teu ar pec'her d'hen anzav.

**

Kouls all, ive, er giz-se eo bet klevet atao, komzou Jezuz. En lavaret a rean deoc'h, bremaik. Hag a veac'h, ma oa maro Jezuz, ar gristenien a deue da gofes ho fec'hejou evit kaout ar pardon anezo.

Ha gant gwirionez, ar C'honsil a Drant en deus lavaret: « Ma teu unan bennag da nac'h eo Jezuz, eo en

deus douget lezenn ar Gofession, ra vo lakeat er meaz eus an iliz! »

**

Jezuz, eta, eo an hini en deus douget lezenn ar Gofession. Ha pec'hed ebet na ve pardonet, nemet kofeseat e ve.

Evelkent, pa ne c'heller ket kofes, eur gontrision barfet e deus digant Doue, ar pardon eus ar pec'hejou. Met ar Gontrision na ve parfet nemet dougen a rafe enni, kevret gant ar c'heuz d'ar pec'hejou, ar c'hoant da ober kement a c'heller evit kaout ar pardon anezo.

Eus kement-se, kerkouls em eus komzet deoc'h, dija.

**

E lavaren bremaik, e zo kals tud o kas eneb lezenn ar Govesion, abalamour, war o meno, eo eun dra iskis, eun dra eneb pleg an den.

Eun dra iskis?

O! divaloc'h tra eget an dra-ze a ve gwelet.

Emaoc'h klanv. C'hoant o peus da veza pare. Hag e zeoc'h da gaout ar medesin. Dirazan, kouls lavaret bep tro, e rankit en em ziviska. D'ezan e rankoc'h konta o plegou fall, rag alies, plegou fall an den, a ve abeg d'e gleñved: *multa flagella peccatoris*. Aes e kavit ober kement-se? Ne argikit ket, koulskoude, rag c'hoant o peus da gaout ar yec'het, en dro.

Mat, ar pec'hejou 'zo klenved an ene: eur c'hlenved gwasoc'h eget klenved ar c'horf. C'hoant o peus

da veza pare? It da gofes. Me gav aesoc'h, kals aesoc'h, displega wa flegou fall, e toul-kus eur gador-gofez, eget, en noas, e kambr eur medesin.

**

Lavaret a rear c'hoaz, ar gofesion a zo eneb pleg an den.

N'eo tamm ebet gwir. O konta e boan an den a gav, bep tro, frealzidigez. Hag ar pec'hed gwechou 'zo, a ra muioc'h a boan eget n'eus forz peseurt klenved. Skanvoc'h, atao, e touger ar boan pa c'heller konta anezi da eun all.

Hag an dra-se a zo ken gwir, ma o deus ranket, e Bro-Zaoz, ar Brotestanted sevel ar gador-gofez, en dro, goude beza taolet anezi d'ar traon. Ne gredont ket mui, e ve pardonet ar pec'hejou dre ar gofesion. Met eur bern protestanted a ve o kofes, bemdez, abalamour dre a gofesion, e ve bep tro, skanveat ar beac'h eus ho fec'hejou.

**

Ar gofesion eta, n'eo ket eneb pleg an den. Me lavar muioc'h: ar gofesion a zo hervez pleg an den.

Eur wech, eur plac'hig vihan a dorras eur bodez.

Pa gavas he mamm, ar bodez torret, e c'hourdrouzas he marc'h.

— O! mamm, a respontas, n'eo ket me eo: ar c'has bihan en deus e zorret.

Eur gaou, oa.

Hag an hini vihan, goude, a zeuas da veza ankeniet. Hi, hag a vije, atao, laouen o vragal epad an deiz, ne lavare mui ger. He fenn a jome pleget evel pe e dije mêz.

Pa deuas an noz, ne zebre tamm d'he c'hoan.

— Petra ' lavaras, d'ezi, he mamm, te zo klanv?

— N'oun ket, a lavaras, goustadik.

— Petra 'zo 'ta neuze?

— Hag etre he dent, e respontas a vouez izel: Ar bodez torret...

— Ar bodez torret?... Met torret gant ar c'haz bihan.

— N'eo ket ar c'haz bihan eo ez eo, mamm.

— Piou ta neuze? Te eo ez eo?

— Hag en eur lakaat he breac'h da guzat e daou-lagad, e lavaras etre e dent: Ya, pa oan o tougen anezi, eo tec'het diganen. Hag e lenve.

— Ro peoc'h a lavaras he mamm, en eur boket d'ezi, ro peoc'h ha debr da goan. Me 'breno eun all.

Hag ar plac'hig a deuas laouen en dro, hag a zebras mat he c'hoan. Eur zamm oa war e c'houstianz. En eur gofes d'he mamm, e doa torret ar bodez, e oa dizammet.

**

Setu diwar benn eun dra hag a meus bet gwelet o tigouezout gant eur bugel.

Na gant pegement a dud all, n'eo ket digouezet an hevelep tra!

**

Er brezel diweza, eun den oa gloazet ha tapet fall.

Edo o vont da vervel hag e lavaras d'ar c'hamarad oa en e gichen: N'eus beleg ebet, ganeomp, ama; me zo ' vont da gofes d'it, wa fec'hejou.

— Met nann, a respontas e vignon, d'ober petra?

Te oar, kouls ha me, ne c'hellan ket rei d'it, ar pardon eus da bec'hejou.

— Nann, me oar: met me a gavo aesoc'h.

Hag ar c'hamarad a rankas selaou e gamarad da lavaret e bec'hejou. Hag an dour en e zaoulagad e roas d'ezan, evit mervel, aliou kalonek ha santel. — « O! a lavare, goudeze, biskoas nam eus bet muioc'h a vall da vont da gofes, va unan, eget ma 'm eus bet, goude beza klevet kofesion wa c'hamarad. »

Pleg an den eo kofes. Ha 'mont da gofes na ve ket kavet, morse, ken diaes, ma hon defe eur feiz birvidig.

**

Ma hon defe eur feiz birvidig ha ma sonjfomp, pegen marc'had-mat, e ro Doue d'eomp ar pardon eus hor pec'hejou.

Pebeus kemm etre Doue hag an den!

Lod tud zo, ha na fell d'ezo pardoni, morse, eur wech ma o peus great ploan d'ezo: Lod all na bardonont nemet pa vezer bet, pell awalc'h, oc'h ober chiboudig dirazo. — Na pet all a zalc'h atao, goude, difizianz hag eun tammig yenien? Hag holl, kouls lavaret, ma teu deoc'h mankout d'ezo, evit an eil gwech, a goll peb kabaskder hag a glask an tu d'en em venji.

Ha Doue, memet e vo keuz d'ar pec'hed, pa vezer eus e gofes, na c'houlenn mui netra. Mignon e teu da veza deoc'h, adarre, evel ma n'o piije, morse, great poan ebet d'ezan.

**

Ha n'oun ket evit miret da zonjal, ive, er c'hemm a zo etre barnedigez ar gador-gofez ha barnedigez an dud, e lezvarniou ar gouarnamant.

En gador-gofez, e c'heller dibab ar beleg az er da lavaret d'ezan, e bec'hed. E lezvarn ar gouarnamant, e vo lavaret d'ar pec'her, an den a ranko mont d'e gaout.

Er gador-gofez, ec'h anzaver ar pec'hed dirag eun den ha netra ken. Den ebet nemet ar beleg ne ouezo netra, morse, diwar e benn: ar beleg e unan a zo kloz e vuzellou: na c'hell, morse, lavaret da zen, netra eus ar pezh en deus klevet. — E lezvarn ar gouarnamant, en eneb, e ranker anzav dirag an holl, ar falloniou a ves bet great. Ar re-ze a gonto, sur awalc'h, d'ar re all, ar pezh o devezo klevet. Ha goudeze, c'hoaz, ar c'hazetennou a embanno ar falloniou-se, dre ar vro.

E lezvarn ar gouarnamant, seulvui ma ve kuzet an drouk, seulvui e vo bihan ar c'hastiz.

Er gador-gofez, en eneb, n'eus forz pegen bras e vo ar pec'hed, e c'heller lavaret anezan heb aon. Ma ve lavaret mat, gant keuz gwirion, e vezo, bep tro pardonet.

*

**

O! ma ve evel-se, e lezvarn ar gouarnamant ar prizoniou a ve goullou heb gedal pell.

N'eo ket, eta, ken diaes kofes eget a lavarer, a lavar, dreist holl, an dud difeiz hag an dud galus.

Ne lavaran ket, koulskoude, ne ve ket, bep tro, eun tammik tenn. Ober a ra d'eomp anzav traou hag a garfemp da guzat, ouzomp hon unan, zoken. Met an dra-se n'eo netra, da veza lakeat e kemm gant an ifern hag e vezomp douget ennan dre hor pec'hejou, ma n'hon deus ket bet ar pardon anezo.

*

**

Len a reomp, er Skritur-Sakr, (Reg. IV, 13) oa gwechall, eur ministr bras, Naaman a reat anezan, ministr bras Roue ar Sirî, taget gant al lorgnez, eur c'hlenved spontus.

Ar profet Elise, a lavaras d'ezan mont, seiz gwech, d'en em goalc'hi, e ster ar Jourden hag e vefe pareet.

Naaman a argile.

Met e zervicherien na ehanent da lavaret d'ezan : « grit 'ta ar pezh a c'hourc'hemenner deoc'h. Ha pa en dije ar profet goulennet diganeoc'h traou diaesoc'h, ne dlefec'h ket chom da vare'bata, pegwir eo evit o parea deus ho klenved lous. »

Naaman a zentas hag oa pareet.

*

**

Mat, an hevelep tra a c'heller lavaret d'ar griste-

nien hag a gav diaes mont da gofes. « Ma en dije Doue goulennet diganeoc'h kaletoc'h traou evit en em zizamma eus ar pec'hed, e vije bet dleet deoc'h ober. Met pa eo gwir, ne c'houlenn nemet traou, ha goude holl, a zo hervez pleg an den, e tleoc'h senti, senti, dioustu. Pareet e vefoc'h eus ho pec'hed ha lakeat a nevez war hent ar baradoz.

*

**

Ouspenn-se, « an hini 've o kofes a en em uhela seulvui ma c'hen em laka izel; en em zizamma 'ra en eur en em zamma ha pardonet a ve, ma teu da en em gondaoni. » Er giz-se, e komze Tertullian, unan eus ar skrivagnerien brudet an drede kantved.

*

**

Met n'eo ket d'an den, kemeret ennan e unan, e ra vat ar gofesion. Ober a ra ive, vat ha kals vat, d'an dud kemeret ken etrezo.

Hirio, n'eus kouls lavaret bro ebet hag a yafe mat an traou enni. Karantez gwirion ebet etouez an dud, lealdet ebet, peurliesa. An holl a red warlerc'h ar blijadur. Ar blijadur a zo dreist pep tra, da heul an arc'hant. Hag evit kaout arc'hant eur bern tud a c'hourves er pri.

Bro-C'hall a zo sklabezet gant an traou-se, muioc'h, marteze, eget ar broiou all. Eur bern ministred, deputeet a zo er prizon, evit beza laeret. Ha kals muioc'h a vije klozet, c'hoaz, ma vije mat hag eun an traou. Tud ar poliz, hag a dlefe derc'hel d'an urz vat,

a zo, da genta, o kuzat war an torfetourien hag o laza ar re a c'helfe diskuiñh ar wirionez. Medisinet, alvokadet ha tud all a renk uhel, a ra an hevelep tra. Buhez an den, ganto, n'eo ket prizet muioc'h eget buhez eun anevad... Hag ar bobl, ar re vihan a ra evel ar re vras (1).

Petra 'zo abeg da gement-se? — Abeg all ebet nemet an den a vev heb relijion. Hag heb relijion, an den a deu da veza ar gwassa, an euzusa deus an anevaled.

Eun den hag en deus relijion, a c'hell koueza. Met, morse, ma gouezo, ken izel-se. Tentet e vo. Met e feiz a roññ nerz d'ezan da enebi. Hag ar pezh a zikouro gwella anezan, a vo ar gofesion, ar gador-gofez.

**

Araog ober eun dra fall, eun torfet, eur gaou ous an nesa, e teu er spered, e ruilher er penn ar zonzj eus an traou-se.

Ar zonzj a zo pec'hed. Ha ma vezer o kofes, ma kofesaer ar sonjou-se, alies, an dra fall, ar gaou, an torfet a ve mouget er gador-gofes. Rag aliou an tad kofesour ha graz ar zakramant, ive, a zikouro an hini 'vo o kofes, da jom war an hent mat.

Ouspenn-se, ar zonzj e vo red kofes ar pec'hed ma ve great, a vir ous meur a hini d'hen ober.

Piou a lavaro, morse, 'ar vat a ra, evel-se ar gofesion? Ar peoc'h lakeat etre an dud, ar garantez, ar

(1) Ruillou fall Staviski hag e vignonet.

fizianz, lakeat da rên etre ar priedou, an doujanz dalc'het e kalon ar vugale.

**

Pa zavas Luther, — eur manac'h fall, gadalus, — ar relijion brotestand, e taolas, na petra 'ta, ar gofesion d'an traon. Tenna 'reas eus he c'houent eul leanez yaouank, evit beva ganti. Gant an dra-se, anat eo, ne c'helle ket mont da gofes.

Ar Prus, beteg neuze, oa bet eur vro gristen, eur vro a urz vat. Gant ar relijion brotestand, e teuas da veza heb dale, eur vro spoutus beva enni. Ne vije klevet koezal, bemdez, nemet eus a bep seurt traou divalo ha reussiou fall, digouezet en tu pe du...

Hag an dud honest, dre ar vro holl, a c'houlenne sevel en dro, lezenn ar gofesion.

**

Voltèr, — eun den fall ma zo bet unan, — a lavare: « evit matez, evit mevel, me fell d'in kaout tud hag a yel da gofes. Aon em befe, a hent all, da veza lazet ganto. »

Plegomp 'ta, atao, a volontez vat, da lezen ar Gofesion. Greomp kofesionou mat. Ar gofesion vat hon sikouro da veza tud welloc'h, er led-ma. Hi hon dougo d'a baradoz.

Diwar-benn klask ha kaout hor pec'hejou

Lezen ar gofesion, hervez m'eo douget gant Jezuz-Krist, n'eo ket eur bris-anzav eus hor pec'hejou. Red eo d'eomp o diskleria holl, evel ma emaint, d'hon tad kofesour.

Eus an dra-se, kerkouls, e moa komzet d'peoc'h, em zarmoun diveza.

Met evit anaout e bec'het, e giz ma e ma, eo red anaout mat e goustianz. Hag evit anaout mat e goustianz, e ranker ober enni eun enklask piz eus hor pec'hejou.

Eus an enklask-se, dres, e fell d'in kozeal deoc'h, hîrio.

**

Ober an enklask, er goustianz, a zo klask gant evez, ar pezh a ve great, ar pezh a ve chomet heb ober, pe c'hoaz, ar pezh a ve c'hoanteat a eneb lezenn Doue: *diligentem sui discussionem*, a lavar ar C'honsil a Drant.

**

Pa oan, gwechiall, oc'h ober wa faskou etouez ar vuigale, e teue, bep bloaz, da brezeg d'eomp ar retred, eur beleg koz, gwenn e benn. Ha bep bloaz, pa brezege diwar-benn an enklask da ober war ar pec'hejou, araog dont er gador-gofez e lavare: « Bugale, grit evel a ra ho mamm araog mont da gwalc'hi. Araog mont d'ar poull, ho mamm a glask holl an dilhad fank. Hag e furch er c'horn ma, hag e sklask er c'horn-se. Niveri a ra rochedou ar baotret, ivizioù ar merc'hed; brageier, Yon ha koefou Soazig, hag holl an traou kailharet epad ar zizun. Lakaat a ra anezo en eur bern, da genta. Goude e four anezo en eur zac'h, hag houp! wa he c'hein, ha d'ar poull da gwalc'hi. »

**

Mat a lavare ar beleg koz, er giz-se eo en em gemer evit klask oc'h holl bechejou. Red eo furcha bep korn eus ar goustianz: gwelet e peleac'h emaoz bet, petra ' ve lavaret, petra ' oe sonjet, petra ve c'hoanteat eneb lezenn Doue. Ha pa ve kavet an holl bechejou, lakaat anezo en eur zamm. Hag evel

ma za ar vamm da gas he samm dilhad d'ar poull da goalc'hi, kasit ho samm pec'hejou er gador-gofez.

**

E rankan lavaret deoc'h, evelkent, diwall eus daou dra pa vezoc'h o klask ho pec'hejou: eus re a enkrezh hag eus re a ziegi.

**

Daou rum dud a gemer re a enkrezh, re a aon re a fret evit klask ho pec'hejou.

Lod — hag a zo laosk awalc'h ho c'houstianz e kever ar c'heuz da gaout d'ar pec'hejou, — a en em laka, bep tro ma zeont da gofes, da glask ho fec'hejou gant kement a aket, ma ve diaes ho speret.

Gwelloc'h a rafent oc'h en em lakaat muioc'h e chal da gaout keuz. Rag nemet e vo klasket hor pec'hejou, gant kement a breder, evel ma reomp eun dra talvoudus, eun dra a briz benag, Doue na c'houlenn ket muioc'h.

**

Ha goude ma ve, er giz-se, ankounac'heat eur pec'hed bennag, e ve pardonet da heul ar re all. Met, avat, pec'hed ebet na ve pardonet, nemet keuz a ve d'ezan. Ha n'eo ket rouez, etouez ar re a lavaran deoc'h, kaout meur a hini ha pa zontont divezatoc'h en ho chovesionou tremenet, a gemer aon, n'o defe ket bet keuz awalc'h, hag a jom diaes ho speret, ken o deus great eur gofesion jeneral, da lavaret eo, ken

o deus great a nevez, war eun dro, ho holl gofesionou tremenet.

**

Lod all, — hag a ra, ive, ho enklask — gant re a enkreuz, eo an dud skorpulus. Ne ehanont da glask ha da glask c'hoaz. Ne gav ket d'ezo, morse, a defe kavet o holl fec'hejou. Ar gofesion d'an dud all, a laka an ene e peoc'h. D'ar re-se, ar gofesion ne ro nemet anken.

**

En eur zarmon, a rean deoc'h diaraog, en eur gozeal diwarbenn ar seurt tud-se, e lavaren, e tlefent, evit para eus ho enkreuz, kaout eur fizianz vras en ho zad kofesour hag heuilh penn-da-benn e aliou. Peoc'h ebet, morse, en ho ene, mac'h en em gemerout, a hent all.

An dud skorpulus, peurliesha, n'o deus ken, nemet pe'hejou veniel. Doue ne c'houlenn tamm kofes ar pe'chejou-se. Awalc'h e vo evito, eta, teurel eur zell war ho fec'hejou bras, kofes anezo, hag ober ar pezh a c'hellint evit kaout keuz d'ezo. Rag, eur wech c'hoaz, pec'hed ebet na ve pardonet heb kaout keuz.

**

Met stankoc'h, eget ar re a glask ho fec'hejou, war aon ha gant enkreuz, eo koulskoude, an re a ra al labour-se, gant diegi.

Ha tra souesus! Ar re o defe ar muia izom da furcha mat ho c'houstians, eo ar re a deu d'en em roi

d'an diegi-se. Chomet int miziou, bloaveziou heb dont da gofes, beva'reont, pell eus Doue, e kreiz ar plijaduriou, an dizurziou, zoken, gwechou a ve. Ha pa ve keal da vont da gofes evit eun eured, evit ar paskou, evit eur mission, e taolont a veac'h, eur zell war ho c'houstianz, e kavont tri, pe bevar bec'hed, hag er gador-gofez ker buan, ha tra, da gofes ar pec'hejou-se.

Ar c'hofesionou-se, n'int ket sakrilañ, marteze, bep wech, met bep wech, int didalvez. Muioc'h a bec'hejou a zo ankounac'heat eget na zo kofeseat. Hini ebet na zo pardonet. Rag ar pec'hejou n'int ket bet ankounac'heat nemet abalamour n'int ket bet klasket mat araog mont er gador-gofez.

**

Me a oar, meur a hini a lavar: O! me'meus eur c'hofesour mat. Hennez a anaves ac'hanon. Keit all zo, emañ o kofes gantan! Ha neuze, ouzin e ra goulennoù.

Mat tre! Met pephini a dle ober ar pezh a zell outan. Ar c'hofesour a ra goulennoù ma wel e zo izomm da ober goulennoù. Met ar pec'her, ive, a dle klask e bec'hejou. Ar c'hofesour, kerkouls, ne eo ket diviner. Ha kaer en devezo ober goulennoù, ne ouezo, morse, pet gwech o peus great ar pec'hed ma ar pec'hed-se, ma n'hel lavarit ket d'ezan. Hag e pe c'hiz lavaret d'ezan ma n'o peus ket klasket?

Ouspenn-se, ar c'hofesour a c'hell ober goulennoù ha na c'hedit ket. Ne ouezoc'h ket, dres, petra vezo

da respont ma n'o peus ket furchet o koustianz. Ha goudeze, hervez m'o pefe lavaret, e ma enkrezet ho koustianz, e ma fuilhet ar gudenn emmi ha ne gafoc'h penn ebet d'ezi, ken o pezo great eur gofesion jeneral.

Red e vo, eta, ober mat ar c'hlask eus hor pec'hejou ha lakaat d'en ober, an amzer a vezo red.

**

Met pegeit amzer a vo red da lakaat, da glask hor pec'hejou?

An amzer-se, ne dle ket beza keit ha keit evit an holl. Evit lod, daou tri munut a vezo awalc'h, evit lod all eur c'hardeur, eun antereur ne vezo tamm re.

Pegeit amzer lakaat da ober ar c'hlask eus hor pec'hejou? Kement-se a zell ous an amzer a zo abaoue ma vezer bet o kofes, ous an dud a vezo bet hentet, ous ar vuhez hon devezo bet renet.

Unan hag a ves o kofes, bep sizun, a welo gant eun taol-lagad, e bec'hejou, — ma en deus unan benag; — unan ha na vezo o kofes nemet, bep miz, a ranko chom pelloc'hik da glask e bec'hejou, hag unan, ha goude chom pell heb mont da gofes, en devezo bet ruilhet en dizursiou, a ranko chom, pell-pell.

Ar C'honsil a Drant a lavar e ranker lakaat da glask ar pec'hejou an hevelep preder hag an hevelep aket hag a ve lakeat da ober eun dra talvoudus: « *summa illa cura adhibenda est, quam in rebus gravissimis ponere solemus.* »

**

Araog diskenn, e meus c'hoaz, da gozeal deoc'h eus an dud, ha var ho meno, na gavont, pec'het ebet en ho c'houstianz.

— Assa 'ta Fanch, a lavare eur pried d'e gwaz, pask a zo; e tleves mont da gofes.

— Da gofes petra? Me ne raan pec'hed ebet.

Kement-se a ve klevet, alies awalc'h. Ha kouls-goude ma ve gwir, ar Skritur-Sakr a lavarfe geier. Rag er Skritur-Sakr eo lakeat: An den Just a bec'h seis gwech bemdez: Justus septies cadet. (Sap.) Met n'eo ket gwir. Hag an dud a goms, evel-se, a gafe, en ho c'houstianz, eur bern pec'hejou, ma o defe an distera bolontez d'o c'hlask.

**

Eun devez, en eur barrez, an aotrou persoun en doa kaset skeuden Sant Joseph da liva. Eur grogen goat oa us da benn ar zant, en iliz. Ar c'hraponou houarn oa ous he derc'hel dioc'h ar voger, a oa diskroget, dre ma oant merglet, emechans. Hag an aotrou persoun oa deuet da gaout ar marichal da c'houlenn diganta kraponou nevez.

Ar marichal na vije, morse, o kofes. Meur a wech, an aotrou persoun en doa lavaret d'ezan: — Yann, te zo dizenor ar barrez. N'eus nemedout o chom heb mont da gofes.

Ha bep wech, ar marichal a responte: — Da go-

fes petra e zin-me, aotrou persoun? Me ne raan pe-
c'hed ebet.

En dro-ma, 'ta, e zeas d'e gaout en eur lavaret
d'ezan, staga ar grogen a us penn ar zant, en dro.
Hag e sonjas, c'hoari d'ezan, e keit ma raje kement-
se, eun taol a zoare.

Skeuden ar zant oa uhel ous ar voger.

Ar skeul oa lakeat da bignat. Ha goudeze, evit ober
e labour, ar marichal a en em lakeas dres, eleac'h
ma edo ar zant.

Raktal an Aotrou person a lammas kuit ar skeul,
hag a yeas, dre ar bourg, da lavaret d'an dud, dont
d'an iliz da welet ar zant nevez en doa lakeat eleac'h
Sant Joseph koz.

Bugale a deuas, eur bern. Merc'het a deuas, ive:
— « Holl e c'hoarzent. » — « O! eur zant truilh, ao-
trou person, a lavarent. — O la! la! eur zant mes-
vier a grie lod bugale! eur zant drouk a c'hope ar
merc'het... Henez zo an holl techou fall, en e gorf... »

Ar paour keas marichal a ruzie gant ar vèz. Klas-
ket oa d'ezan e bec'hejou n'oa ket bet pell. Hag e la-
vare d'an aotrou person, da gofes petra e zin-me?
Ne meus pec'hed ebet.

Mat, meur a hini a zo evel henez. War ho meno
n'o deus pec'hed ebet. Ha koulskoude, o deus eur
bern pec'hejou. Met ne fell ket d'ezo anzav anezo
d'ho zad kofesour. Pe marteze, ive, int gounezet ke-

ment gant an drouk-spered, ma zint lakeat dall ha
ma na ouezont mui, na petra zo mat na petra zo fall.

Pep hini ac'hanomp, a dle sonjal, bep ar mare,
er c'hask a raio Doue eus hor pec'hejou da eur hor
maro. Kaout a rai, nann hebken an traou fall hon
devezo graet, met ar sonjou fall hon defe bet ar
c'homzou lous hon devezo lavaret, ar c'hoantegeziou
divergont hon defe dalc'het en hor c'halon, an traou
a c'hourc'hemenne hag omp chomet heb o ober, ar
skoueriou fall hon defe bet roet... hag all.

Heuilhomp eta, atao, e pep giz, ali Sant Paul:
« *si nosmetipsos judicemus non utique judica-
remur* » en em warnomp hon unan: ar vella giz eo
evit chom heb beza barnet.

Peseurt pec'hejou a ranker da glas

Goude beza diskouezet deoc'h peseurt preder ha gant pegement a aket e tleit klask ho pec'hejou, e chom ganen da lavaret deoc'h, brema, peseurt pec'hejou a rankit da glask.

**

Kofes a rankit an holl bec'hejou marvel. Abalamour da ze, an enklask a rank beza great war oc'h holl bec'hejou marvel. Klask, ive, an niver anezo ha klask c'hoaz, ar pezh a c'hell o lakaat da veza brasoc'h.

**

En eur gregi en hoc'h enklask, taoler eur zell da

genta, war ho kofesionou tremenet. Gwelit e pe c'hiz int bet great. Daoust ha na roont enkreuz ebed d'eoc'h? Rak ma lakeont aon en ho kalon, aon da veza kofeseat anezo heb kaout keuz, aon da veza lavaret anezo diwar-hanter ha netra ken, e rankit ho c'hofes en dro.

An dra-se, kerkouls, a zo aes da entent. Ne c'heller ket para ar gouliou nevez, pa ves, c'hoaz, digor ar re goz. Kofes ho pec'hejou abaoue ar wech diveza ma oc'h bet o kofes, heb beza bet ar pardon eus ar pec'hejou o poa great, diagent, a ve bernia sakrilañ war sakrilañ.

Eur zell, eta, atao, war ho kofesionou tremenet.

Ha goude, e klasfoc'h ar pec'hejou marvel, o pefe great abaoue, hag ar pec'hejou n'oc'h ket sur da veza kofeseat, hag ar pec'hejou n'oc'h ket sur da veza great, met a gav deoc'h beza great.

**

E pe c'hiz, brema, en em gemeret, evit dont abenn da anaout holl ar pec'hejou-se?

Setu ama.

Pec'hi a c'heller dre zonz, dre gomz, dre ober dre jom heb ober.

Klaskomp mat war peder zra-se.

Da genta ar pec'hejou dre ober hag ar pec'hejou, dre zonz.

An traou bras o pefe great a eneb Doue hag eneb ho nesa, a lammo, dioustu, en ho spered. An traou

hudur, al laeroniou, ar sinkanion, ar bac'hadou, ar mesventiou, hag all... a vo kavet gant eun taol lagad.

Met evit ar pec'hejou a vo great, ennomp hon unan, ne vezo ket an hevelep tra. Sonjou a eneb Doue, sonjou eneb hon nesa, c'hoantegeziou lous, drouk-sonjou, gwarisi... hag all... na vezint, morse, aes da gaout. Rag ar sonj, a deu, a ya, a red, a ya kuit hag a deu, adarre. Ar pec'hed a ve great ken buan hag eul luc'heden. Ma roomp hor sonj, a volentez vad, d'an traou difennet, an distera, e ma great ar pec'hed ganeomp, hag alies, ar pec'hed marvel.

Abalamour da-se, chomomp pelloc'h da glask war ar pec'hejou-se.

Kerkouls, ma o peus, a volentez vat, sonjet en eun dra fall bennag, ne vezo ket awalc'h deoc'h lavaret : « me a meuz bet sonjou fall », met e rankfot lavaret, ouspenn, peseurt sonjou o pefe bet.

Arabat, evelken, e lakafe an dra-se ac'hano'h da veza skorpulus. Ar sonj hag ar c'hoant ne dint, morse, pec'hed, nemet pa vezont kemeret, a volentez vat.

**

Setu ama, ma 'm eus sonj mat, eun dra bet digomez gant Santez Angela-Merisi.

Eun devez, oa bet o konna. Ha pa oa deuet en dro, war e skabel, e lammas en he spered a bep seurt sonjou fall. Eun hantereur benag oa chomet evel-se. Hag e kave diaes, ec'h en em jale. Ne c'heller ket lavaret eur beden. Pelloc'h, pa zeas kuit ar sonjou fall, e lavaras da Jezuz : « O va Jezuz, e pelec'h

edoc'h-ta, epad ma oan kemeret gant an sonjou hudur-se? » Hag e klevas enni, eur vouez o lavaret: « me oa e kreiz da galon: plijadur em oa o welet ac'hannout o stourm hag o c'hounit an treac'h war an diaoul. »

**

Goude ar pec'hejou great dre zonzj, klask ar pec'hejou graet dre gomz.

Ar re-se, peurliesia, a vezo aesoc'h da gaout. Kouls-goude, meur-a-wech, eur ger a ve ken buan lavaret, ma voe ken buan all dizonjet. Lod a ve o flapennat epad an deiz: e kichen ar poull, er foariou, er marc'hajou, gant an den-ma, gant ar vaouez-se: ar c'homzou a red war ho muzelloù buanoc'h eget an dour er ster, dilloc'h eget an avel ar muia forluok. Nag e pet giz, evel-se, Doue na ve ket offanset! Dont a ra eus ar ginou leodouejou, komzou lous, drouk-pedenou, malloziou, geier... hag all...

Red e vo lakaat kalz preder da glask pep hini eus ar pec'hejou-se, dreist holl, ar re zo frank ho ginou e giz ma ve lavaret, hag a zo troet da lavaret a bep-seurt traou, war digare farsall ha beza laouen.

Rag pa zeufet da gofes ne vo ket awalc'h lavaret: « me 'meus dibunet kalz komzou fall. Red e vo diskuilh peseurt komzou; eneb ar feiz, eneb ar glanded, eneb ar garantez. Red e vo diskuilh dirag piou ha dirag pet o pezo lavaret anezo: red e vo diskuilh, c'hoaz, peseurt menoz a oa en ho spered o lavaret anezo; pe o peus roet skouer fall, pe n'o peus ket.

An den, er gador-gofes a rank rei mat da anaout e pe stad e ma e ene, ha ma na en em gemer ket ganti, evel-se, e gofesour na ouezo, biken, e pe stad ec'h en em gav.

Klaskit 'ta mat, evit dizelei gwelloc'h klenved hoc'h ene d'ho tad kofesour.

**

Ha klaskit, ar pec'hejou o peus great dre jom heb ober.

Pep hini ac'hanomp en deus traou da ober. Merket int deomp gant lezennou Doue ha lezennou an iliz: karet Doue, karet hon nesa, douja d'hon tad ha d'hor mamm... hag eur bern traou all, c'hoaz.

Beza 'zo traou all, hag a zo red da ober hervez hor stad: er giz-se e ma an traou a rank ober ar mestr, ar vestrez; ar vamm, an tad; ar vatez, ar mevel; ar gwerzer, ar prener... hag all...

Chom heb ober an traou-se, a ve pec'hi dre jom heb ober. Hag, alies, e kouezer er pec'hed-se. Evit eur pec'hed a ve great dre ober, e ve great dek, dre jom heb ober. Doue, ne laka kemm ebet etre an eil hag egile: *declinet a malo et faciat bonum*, a lavar ar Skritur-Sakr (Petr. 7, 18), pellait eus an droug ha grit ar mat. Ha Jezuz a laka war an hevelep pazen ar servicher a ra fall hag ar servicher ne ra netra: ar vezen a song frouez fall a zo barnet ganta, evel ar vezen na zoug frouezen ebet.

*

**

Klaskomp eta mat, an traou a dliemp da ober hag hon deus lezel a gostez. Evesaomp dreist holl, eus ar pezh a zell eus hor stad. Ar paourkeiz traou-se a ve, alies, lezet a gostez. Re alies, er gador-gofes, ar beleg na c'hell anaout e pe stad e vev, ar re a oe o kofes ganta.

Da gals anezo e tefe lavaret, ar pezh a lavare, eun devez eur beleg, da Charles pemp, roue ar Spagn.

*

**

Charles pemp a oa eun den devot. Eun devez, ma edo er brezel, e zeas da gofes gant eur beleg, en eur barrez a gavas, war e hent.

Goude ma en doa lavaret e bec'hejou e skoe war e stomak, evit lavaret: dre va faot... Gortozit a lavaras d'ezan ar beleg. Mat tre o peus lavaret pec'hejou Charles. Lavarit brema, pec'hejou ar Roue.

*

**

Da begement a dud ar c'hofesour a c'helfe, a dle, zoken, lavaret an hevelep tra: aze e ma pec'hejou Louis, aze e ma pec'hejou Marivon; Lavarit brema pec'hejou ar pried, pec'hejou an tad pec'hejou ar mestr, ar vestrez, ar vatez, ar mevel, ar mab, ar verc'h...

*

**

Eun devez a zeuio ha pephini ac'hanomp a ranko

displega, hed-a-hed, e holl oberou fall, ma n'hon deus ket bet ar pardon anezo er bed-ma. Keit ha ma vezomp beo, eta, klaskomp mat anezo, araog mont da gofes, hag hor pec'hejou, bep wech, a vezo kaset da netra.

Lavaret em eus c'hoaz, e ranker pa zear da gofes, e ranker diskleria ar pec'hed e giz ma ve graet. Abalamour da se, lavaret, bep wech, ar pezh a c'hell lakaat anezan da veza kals grevusoc'h: lavaret, c'hoaz, ar pezh a laka anezan da gaout eun doare all hag an niver eus hor pec'hejou.

*

**

Kement tra a zo eneb lezen Doue, lezen an iliz, pe eur vertuz beñnag, a zo pec'hed. An traou great, evel-se, a rankoc'h holl da lavaret, — ha dioc'h ma ve, — lavaret e pe c'hiz o peus graet an traou-ze ha lavaret peseurt menoz oa en ho spered oc'h ober anezo.

*

**

Doue, dre ar seisvet gourc'hemenn, a zifenn ober gaou ous an nesa. Met c'houi o peus graet gaou eus an nesa en e vadou, en e vrud vat en e yec'hed. Aze e zo tri seurt pec'hejou. Ha pa zeoc'h er gador-gofes da c'houlenn pardoun eus ar pec'hejou-se, ne vezo ket awalc'h lavaret: « me 'm eus great gaou ous wa nesa. Pep pec'hed a rank beza lavaret d'e dro: lavaret pegement hag e pe c'hiz o peus great gaou ous an nesa, ha dious ma ve, peseurt menoz oa en ho spered oc'h ober ar pezh a reac'h.

*

Ar c'houec'hvet gourc'hemenn a zifenn an traou hudur. Met c'houi ' peus great traou hudur ganeoc'h oc'h unan, gant anevalet, gant tud all, tud kerent deoc'h, tud dimezet, gant bugale. Aze e zo c'houec'h rumm pec'hejou dizhenvel an eil ous egile, brasoc'h an eil eget egile. Ne vezo ket awalc'h deoc'h, pa zeoc'h da gofes, lavaret: « me meus great traou lous: lavaret a rankoc'h e pe c'hiz, gant pion hag evit petra.

Grit ta mat hoc'h enklask, evit ma c'helfont lavaret ho pec'hejou e giz m'eo dleet.

Ne gozdan nemet diwarbenn an daou gourc'hemenn-se. Met evit ar gourc'hemennou all ez eo ar memes tra. An dra-ma n'eo nemet evit merka deoc'h, war betra hag e pe giz e tlefoc'h ober hoc'h enklask.

**

Ha klaskit, ive, an niver eus ho pec'hejou: pet gwech o pefe great pephini anezo. Lavaret geier eur wech, a zo eur pec'hed, lavaret geier dek gwech a zo dek pec'hed. Mankout d'an oferen eur wech, heb abeg mat ebed, a zo eur pec'hed; mankout dek gwech a zo dek pec'hed. War an dra-se, ive, grit mat hoc'h enklask araog mont er gador-govez.

Met ne vezo ket aez, atao, anaout dres, an niver eus ho pec'hejou. Ar pec'hejou dre zonzj, dreist holl, o devezo, gwechou ' vo, kement luiet ho spered, ma na c'helloc'h gouezout, a veac'h, pe c'houi o peus o c'hemeret a volonteiz vad pe nann.

Ne vezit ket war aon, koulskoude. Grit gwella ma c'helloc'h. Doue digant an den ne c'houlen nemet ar pezh a c'hell ha netra ken. Ma na c'helloc'h ket anaout mat, pet gwech oc'h bet kouezet, c'houi lavar peursvat, an niver eus ho pec'hejou, pe c'hoaz, c'houi lavar o peus graet ar pec'hed-ma, ar pec'hed-se, alies, pe eur wechig benak. Netra ken.

Setu aze war betra e rankot ober hoc'h enklask. Ha brema, me c'houlen diganeoc'h, ha gant eun taol lagad, hebken, c'houi c'hello ober an dro da gement all a draou ?

Nann zur.

Red e vo lakaat o poan, lakaat bolontez vat da ober hoc'h enklask, a hent all, na deufoc'h ket, morse, a benn.

**

Araog pep tra, pedit ar Spered Santel da zont war ho sikour. Grit d'ezan eur beden a greiz ho kalon. Ha goudeze, en em gemerit ganti evel ma lavar ar C'honsil a Drant.

Ar C'honsil a Drant a lavar evelhen: « *Debet conscientiae, sinus omnes et latebras explorare*: red e vo d'an den, evit dont a benn da gaout e bec'hejou, furc'h kement korn a zo en e goustianz.

Grit evel ar vaouez a zo hano anezi en aviel. Kollet e doa, en he zi, eur pezh a bevar re all. Klask a ra. Enaoui 'ra ar goulou hag e furec'h kement, korn zo. Muioc'h, zoken: *everrit domum*: poulza 'ra ar an

arreubeuri, en tu-ma, en tu-ze, trei a ra, evel pa lavarfen an ti war an tu a eneb ha na deus peoc'h ebet, ken e deus kavet ar pezh a glask.

**

En em gemerit eun tammik evel di, evit klask ha kaout ho pec'hejou: gwelit al leac'hiou ma oc'h bet, an dud o peus hentet, ar c'homzou a zo bet ganeoc'h, al labourou o peus graet.

Hag evit hentcha ac'hanoc'h, epad an enklask-se, kemerit an eil goude egile, gourc'hemennou Doue, gourc'hemennou an iliz, ar pec'hejou kapital ha de-veriou ho stad. En em warnit war an traou-ze, nann, hervez ar bed, met hervez an avel. Klaskit ho pec'hejou heb damanti tamm, klaskit anezo eleac'h ma c'helfoc'h ho c'haout. A hent all e teufoc'h er gadorgofez, da lavaret d'ho kofesour traou netra. Ho koustianz a lakafoc'h da veza dall.

**

Eur ger c'hoaz. C'hoant o peus da ober buan oc'h enklask, pa zafoc'h da gofes ? Grit an enklask-se, bemdez.

Bemdez, araog mont da gousket, taolit eur zell da welet ha c'houi o peus tremenet an deiz e servich Doue. Er giz-se, bep tro, ma teufoc'h da gofes, n'opezoz poan ebet o kaout ho pec'hejou.

Ouspenn-ze, an enklask graet, bemdez, war ha pec'hejou o talc'ho tost da Zoue. An tiegeziou a ya

da fall, eo ar re ' ve graet enno dispignou heb teurel evez ebet. Met an tiegeziou a zastumm danvez eo ar re a ve gwelet enno, bemdez, petra a ve gounezet ha petra ' ve dispignet.

Evit traou an ene eo, ive, er c'hiz-se. Pec'hi, bemdez, heb teurel evez, a ve dastumm eur bern die e kever Doue. Met oc'h ober, bemdez, ar c'hask war ha pec'hejou, e teufoc'h bep eun tammik da bellaat diouto, d'en em zizober anezo, ha da dalvezout muioc'h-mui dirag Doue.

E pe c'hiz anzav hor pec'hejou ?

Komzet e meus deoc'h, ha kalz, eus ar c'heuz da gaout d'or pec'hejou : nann, re evelkent rag kaout keuz d'ar pec'hejou eo an dra ar muia red evit kaout ar pardon anezo.

Bus ar gofesion e meus kozeet, ive, eun tammik. Da viana em eus lavaret n'oa kofesion ebet, n'oa anzav ebet da ober eus hor pec'hejou, heb anaout, mat pep hini anezo. Hag em eus desket deoc'h e pe giz en em gemeret evit anaout mat oc'h holl bec'hejou.

Hirio, brema, ez an da lavaret deoc'h e pe c'hiz en em gemeret evit o anzav er gador-gofez.

*

Pa vo deuet ho tro da vont da zaoulina er gador-gofez, taolit eun taol lagad, c'hoaz, war o pec'hejou. Renkit anezo mat, en ho spered evit ma c'helfoc'h o lavaret, didortil (1) ha difasi.

Unan hag a zo galvet dirag ar « justepe » pe dirag eul lezvarn bennag, e keit ha ma vo o c'hortos e dro da veza selaouet gant ar barner, a vo, c'hoaz o sonjal ar c'homzou en devezo da lavaret hag o welet ha mat e vezo komzou an testou.

Grit eun tammik an hevelep tra. Met sonjit, avat, en em zamma ha nann en em zizamma. Rag el lavaret em eus, diagent, barner ar gador-gofez, ne ra ket evel barner ar bed. Henez, ne ro, morse, ar pardon nemet d'ar re a c'hell en em zizamma. Ar c'hofesour, en eneb, na ro ar pardon nemet d'ar re a deu d'en em zamma, d'en em dammal, gant, glac'har hag izeldet a galon.

Taolit 'ta eun taol lagad, c'hoaz, war ho pec'hejou ha lakit ho testou da veza a du ganeoc'h. An testou ho c'heulio er gador-gofez a vezo oc'h Eal-mat, a zo bet test eus ar c'hiz ma o peus bet renet ho puhez; a vezo Doue, e unan, hag en deus gvelet kement o peus great a vat hag a zroug. Savit ho kalon warzu enno, evit ho fedi da veza a du ganeoc'h ha d'o sikour da gofes mat ho pec'hejou.

(1) Didortil, sans détour, en Léon.

*

Pelloc'h ar vichet a zigoro, hag ar beleg a vo dirazoc'h.

Neuze, troit ho penn warzu ennan. Grit sin ar groaz. Stouit eun tammig ha lavarit, izel a galon: « ho pennoz d'in wa zad, abalamour ma meus pec'hed! »

Ho pennoz d'in wa zad!...

Lod kristenien 'zo hag a ve, evel strafuilhet, pa ve digoret ar vichet er gador-gofez.

N'eus leac'h ebet, koulskoude, da gemeret laon. Dirazoc'h, e ma, e gwirionez, ar beleg hag a ya d'ho parn en hano Doue. Met d'ar beleg-se, c'houi a lavar: « ho pennoz d'in wa zad! » Ha gwir eo. Ar c'hofesour, evit ar re a deu da gofes gantan en devezo, atao, eur garantez a dad. N'en deus c'hoant all ebet, nemet c'hoant d'ober vat deoc'h, c'hoant da zavetei hoc'h ene ha d'o tenna eus ar stad a bec'hed.

*

Goude beza goulennet ha beza bet bennoz ho tad kofesour, e rankfoc'h lavaret ar gonfiteur betek mea culpa.

Met evit hel lavaret, eo red he anaout. Hag evit he anaout eo red he deski!

E deski!

Siouas! Kavet a ve tud, eun bern, ha ne ouezont tamm Confiteur. Pa oant bugale, marteze, e ouient. Met, hirio, pa ve digoret ar vichet warno, e chimu-

dont, e c'hrosmolont eun dra bennag, eun n'ouzon ket petra. Ne ouezont ket o unan petra ' lavaront...

Red eo eta, deski ho Confiteor.

Hag e deski muia ma vo gellet e brezonek. N'eo ket ma na ve ket mat lavaret ar Gonfiteor e latin pe e gallek. N'eus forz e pe seurt yez. Met gwelloc'h eo, goulskoude, hel lavaret e yez hor mamm, eur yez desket ganeomp war he barlen hag a glevomp mat.

Hag en eur lavaret: « Me a gofes eus Doue Holl galloudek », hag en eur zonzal mat er c'homzou-se, e kafemp peadra da veza muioc'h, c'hoaz, heb aon ha da gaout muioc'h a fizianz.

« Me gofes ous Doue! » Da Zoue eo e kovesañt ho pec'hejou.

Doue ne fell ket d'ezan ober miraklou, atao hag atao. Ne fell ket d'ezan dont e unan da lavaret d'andud, eo pardonet ho fec'hejou, Doue en deus, dre an iliz, lakeat eur beleg da ober kement-se en e leac'h.

Goude beza lavaret ar Gonfiteor beteg « mea culpa », pe beteg « dre va faot » ma lavarit e brezonek, na jomit ket da c'hortos ma vo goulennet ouzoc'h pegeit a zo, oc'h bet o kofes.

Lavarit kement-se, war eün, goude. Rag kement-se a zo, c'hoaz, muioc'h red eget ar Gonfiteor.

Pa zear da gaout ar medisin evit klask louzou eneb poaniou ar c'horf, eo red rei da ouezout d'ezan an amzer zo abaoue maz er kousez klanv, evit ma

c'hello, hervez kozni ar c'hlenved, implija louzou muioc'h pe nebutoc'h nerzus.

Evit klenvejou an ene, eo an hevelep tra. Hag evit rei anezo gwelloc'h da anaout eo red lavaret pegeit ' zo oc'h bet o kofes. Ho tad kofesour, neuze, a gouezo, pe o peus boazamanchou fall pe n'o peus ket, hag a ouezo, ive, an niver eus ho pec'hejou, pa lavaroc'h d'ezan, o peus graet ar pec'hed ma, ar pec'hed-se, bep miz, bep sizun, bemdez.

Lavarit ta an amzer a zo abaoue ho kofesion diveza ha lavarit an dra-se freas ha difasi...

— Pegeit ' zo n'oc'h ket bet o kofes a c'houlenne eur wech, ar c'hofesour digant unan o kofes gantan.

— Fei! avat, va zad, n'em eus ket kalz a sonj. A! eo. Me n'oun ket bet o kofes, abaoue an deiz m'oa bet eun torrat moc'h-bihan, du-ma!...

Lod all a lavar, abaoue ar pardon ma, ar pardon-se, abaoue ar foar-ma, ar foar-se.

N'eo ket, evel-se, e tleer ober. Ar beleg ne oar, atao ne oar ket, peurliesia, zoken, pe da vare, oa bet ar foar ma-ar-foar, ar pardon-ma-ar-pardon. Lavarit, eün, displeg, ped miz, pet sizun, pet dervez a zo abaoue o kofesion diveza. Er c'hiz-se, ho tad kofesour a entento, dioustu.

Lavarit, ive, war ar memes tro, pe o poa bet an absolven, ar wech diveza m'oc'h bet o kofez, pe n'o poa ket; pe o poa great ho pinijen pe n'o poa ket.

Ma o poa, d'ar wech diveza, bet an absolvenn ha great gwella ma o poa gellet ho pinijen, ho puhez n'eus netra da nevezi enni, ne deus da ober nemet goulen pardon eus ar pec'hejou o peus great abaoue ho kofesion diveza.

Met, ma n'o poa ket bet an absolvenn, hastit hel lavaret. Rag ar pec'hejou kofeseat ganeoc'h, er wech diveza, n'int ket bet pardonet. Red e vezo o c'hoves a nevez.

Evelkent, ma emaoe'h o koves gant ar memes kofesour ha ma en deus sonj ho tad kofesour eus ar pec'hejou o poa lavaret d'ezan, d'ar wech diveza, ne vezo ket red o lavaret en dro.

Met, atao, avat, e rankoc'h lavaret abalamour da betra n'o poa ket bet an absolvenn.

Ma n'o peus ket great ho pinijenn e rankit en anzav, ive, ha lavaret abalamour da betra n'o peus ket bet great anezi. Rag ma n'o poa ket ar zonz d'ober ho pinijen pa oa lavaret deoc'h hen ober, o kofesion a oa bet didalves ha sakrilaj. Hag oc'h holl bec'hejou a rank beza kofeseat, a neves, evit kaout pardon anezo.

**

Penaos kofes ar pec'hejou?

Evit kofes ar pec'hejou, e giz ma zeo dleet, pemp tra a zo red: da genta kofes didroidel, d'an eil kofes gant izeldet a galon; d'an trede kofes gant lealdet; d'ar pevare kofes heb diskuilh den ebet ha d'ar pempet lavaret e holl bec'hejou, heb nac'h nikun.

Heb ar pemp tra-se, o kovesion a vo didalves hag, alies, zoken, sakrilaj; eleac'h sevel ac'hanoc'h warzu ar baradoz, ho stlejo warzu an ifern.

Da genta, red eo kofes e bec'hejou didroidel, da lavaret eo: war eün, difazi, heb klask tro ebet.

Beza 'zo, eur bern tud hag a glask n'ouzoun pement a droiou, evit lavaret ho fec'hejou.

— Miz 'zo, daou viz 'zo, n'oun ket bet o kofes. Abaoue... ne ouzoun ket ket kals, petra em befe graet.

— N'o peus pec'hed ebet?

— Eo, emechans, evel ar re all. n'oun ket gwelloc'h na falloc'h eget ar re all.

— N'o peus ket manket d'an oferenn?

— O! eo, emechans, da viana; met awechou ne vijen ket a dro: awechou all; ive, avat e c'hellen mont ha ne dean ket, evelkent.

C'honi wel! Setu aze, eur bern rambreou, komzou goulo! Lavarit ho pec'hed war eün, heb klask tro, na digarez ebet. Lavarit: « me ' meus manket d'am oferen, pemp gwech, dre wa faot... m'em eus manket d'am pedennou, dek gwech... Lezit ar re all. Ne en em emellit ket eus ar pezh a ra ar re all. Ne gollit ket oc'h amzer. Ne lakit ket ho tad kofesour da goll e hini. Dibunit ho pec'hejou, krak ha berr, ha netra ken.

**

Eur wech, eun den a oa o kofes. Lavaret en doa ar Gonfiteor. Met evel ma dinte ket eur ger, goude, e dad kofesour a c'houlennas diganta:

— Peseurt pec'hejou o peus graet, abaoue ar wech diveza ?

— O feiz, wa zad, unan benag e meus graet, ne ouzon ket kalz, goulskoude.

— Marteze, n'o peus pec'hed ebet ?

— Eo, eun devez, da vihana, e meus laeret eur gorden.

— Nevez e oa? Pegement a dalveze, ar gorden?

— Pegement? Ne ouzon ket, da, n'oa ket na nevez na koz.

— Ha goude.

— Goude? Daou gorn em eus laeret, ive.

— Daou gorn? Pe stumm kerniel? Kerniel da fumi?

— O! n'oant ket da fumi.

— A! d'ober petra ta, neuze?

— Stag oant eus ar gorden.

— Stag ous ar gorden?... Ne welan ket.

— Eur pec'hed bras em eus graet.

— Marteze, avat. Met ne welan netra: lavarit an traou sklear.

— Eus ar C'herniel ao stag eun ejen.

— Eun ejen? Neuze o peus laeret eun ejen!

— E feis, ya, wa zad, laeret em eus eun ejen.

— Beza lavaret, dioustu, o poa laeret eun ejen!

— Wa zad kofesour, me ne greden ket lavaret.

**

O! me ne gredent ket. Ni 'welo divezatoc'h, pegement eo galloudus an diaoul war galon ar pec'her.

Dont a ra beteg ar gador-gofez, da ober d'ezan enkreuz.

Ne zelaout, morse, anezan, mar teu, biken, war ho tro evel-se. Kemerit, atao, an ejenn dre e gerniel ha roit d'ezan lamm chouk-e-benn. Grit ma vo, en eun taol, entetet mat ho pec'hed. Kerkent, c'houi gave mil c'hraz. Ha n'o pezo ket lakeat o tad kofesour da goll e amzer gant komzou netra.

**

D'an eil kofesait gant izeldet a galon.

Er gador-gofez, eo red beza izel a galon. Sonjit e zoc'h eur pec'her, eun den bet faziet, hag o peus da anzav traou hag a garfoc'h da guzat, zoken, ouzoc'h oc'h unan.

N'eus ket sur, e kement-se, peadra da veza faro.

Red e vo beza, e treid ho kofesour, evel eun den o c'houlenn truez. Ho penn tro warzu ar vichet ha stouet eun tammig, ho taoulagad serret, ho taouarn kroaziet, lavarit ho pec'hejou gant eur vouez sklear, freas ha leun a c'hilac'har.

**

Beza 'zo tud, sionas! hag a deu da gofes evel pa ve en ho fenn nemet avel. Lavaret a ve graet ne sonjont tamm er pezh a reont.

Pa ves digoret ar vichet warno, e reont sin ar groaz d'ar c'haloup, e lavaront ho C'honfiteor d'an drot hag e tibunont ho fec'hejou gant fae ha gant gurgouilh.

Ma teu ar beleg da ober eur goulenn bennag outo, int evel ma ve droug enno, hag e lavaront: « O! dre c'hraz Doue! me ne doun ket eun den evel-se ». Marteze, neuze, e raïnt, zoken, ho meuleudi. Tamm izeldet ebet en ho c'halon, tamm ebet en ho ear. Ho daoulagad a vo o sellet ama hag ahont. Ho daouarn a vo o skrabat ar c'hoat. Ha gwechou a vo, pa o devezo eun dra benag droch (1) da ziskuilh, e selint a gorn ouz ho zad kofesour hag e c'hoarzint, goude beza lavaret ho fec'het.

Gwassa-se, evito!

Rag, setu ama hag a zo bet danevellet (2), gwechall, gant Hor Zalver Jezuz-Krist, d'e ziskibien.

**

Eur wech, emezan, oa daou zen hag a yeas d'an templ, evit pedi ha goulenn pardon digant Doue, ous o fec'hejou.

Unan anezo, eur Farisian, leun a ourgouilh, a yeas beteg ar penn uhela, hag eno, e pedas evelhen: « O va Doue, o trugarekaat a raan dre ma n'oun ket evel ar re all, laer drouk, gadalus. N'oun ket henvel ken nebeut eus ar publican 'zo aze: me 'yun diou wech ar zizun, me ro, en aluzen, an dekvet eus ar pez a c'hounezan. (Luc XVIII, 10-15).

Egile, koulskoude, eur Publikan, oa chomet e traon an templ. Eno war e zaoulin heb kredi sevel e zaou-

(1) Droch = Drôle.

(2) Danevel = raconter.

lagad, e skoe war e boultrin hag e lavare: « O va Doue, me 'zo eur pec'her, o! bezet truez ouzin! »

— Piou, a gav deoc'h, eme Hor Zalver a yeas ac'hano pardonet? An hini oa chomet e traou an templ hag a c'houlenne pardon eus e bec'hejou, gant izeldet a galon: *quia omnis qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur*: rag an hini en em laka izel a vezo uheleat hag an hini a en em uhela a vezo izeleat.

Pa zeoc'h da gofes, bezit 'ta, atao, izel a galon.

✠

D'an trede, red eo kofes gant lealdet, da lavaret eo, kofes ar pec'hed e giz ma en em zanter kablus.

Eun devez, oan digouezet, gant eur medisin, e kichen gwele eun den klanv. An den klanv en doa poan skevent, a oa poitriner, e giz ma lavarer, brema.

Abaoue ar mare-ze, ar vedinizet o deus labouret evit kaout eul louzou da barea ar boan skevent. Kave o deus ar pez a hann-vont eur « serum ». Ar « serum-se », ne ro ket, atao, ar pare. Met pa ve kemeret abred awalc'h e ra, bep tro, kalz vad.

En amzer-se, a lavaran, ne oa louzou all ebet, nemet lonka, ez-veo, melfed krogennek.

Ha wa medisin a ginnigas d'an hini klanv lonka melfed.

Met distrei a reas e benn gant heug. Donjer en doa.

Neuze ar medisin, heb lavaret ger d'ezan, a ruilhas ar melfed en eur c'hasadat sukr malet. Goude, e kinnigas anezo d'ezan en eur lavaret: Dal, lezomp ar

melfed, pa gwir e reont donjer d'it; setu ama bombonigou. Lonk an dra-se en eur c'houzougat. Kalz vad a rafont d'it.

Hag an hini klanv, a lonkas ar melfed, evel bombonigou.

Na pet zo ha po deont da gofes, a ra gant o fe-c'hejou evel ar medisin gant e velfed? Kempenn, ruilh, liva a reont anezo en eun doare, ma na c'hell o zad kofesour entent netra enno.

Daou varc'hadour gwin a yeas da goves evit o fask. O daou oant laeroun: O daou e lakeant dour er gwin, da verza.

Ar c'henta oa deuet eus ar gador-gofez, a lavaras d'egile: — « Kazeg! paot paour! n'em eus bet pask ebet. Deomp d'ar gear.

— Perak ne peus ket bet da bask?

— Abalamour e lakan dour er gwin. Te 'ra ive. N'az pezo ket da bask kennebeut. Deomp ac'halenn.

— Pask ebet?...

Hag hen chom da zonzjal...

— O! kea d'ar gear, a lavaras, pelloc'h, d'e gamarad, me am bezo wa fask.

An hini kenta 'yeas d'e di. An hini all er gador-gofez. Roet oa d'ezan an absolven ha mont a reas da gommunia.

En eur zont d'ar gear, e zeas beteg e gamarad hag e lavaras d'ezan: — me 'm eus bet wa fask.

— Neuze 'peus laeret anezan: ne peus ket lavaret da bec'hed?

— Eo! eo!

— Penaos?

— Te 'peus lavaret e lakeas dour er gwin da verza?

— Ia, sur avat. Ha te, ive, emec'hans.

— Nann

— Penaos e peus lavaret, neuze?

— Me 'meus lavaret e verzen dour hag e lakean gwin ebars. Ha va zad-kofesour en deus lavaret d'in e rean mat tre oc'h ober an dra-se!!!

Mat tre, oa sur. Met livet ne doa e bec'het. Et gofesour n'en doa ententet netra. Ar gofesion ne oa ket bet graet, gant lealdet. Graet en doa eur sakrilaj, er gador-gofez, hag eur sakrilaj all, en eur vont da gommunia.

Pa zit da gofes roit, atao, da anaout d'o tad kofesour peseurt pec'het o pezo graet ha pegen grevus e ve. An dra-se, hebken, a ve kofes gant lealdet.

Lavarit ho pec'het, atao, freas ha sklear.

Lod 'zo, ha pa o deus pec'hejou bras, a lavar anezo d'ar c'haloup, awechou; awechou all e kofesaont anezo gant eur vouez ken izel, ken izel, ma na vezont ket klevet.

N'eo ket leal, kennebeut, en em gemeret, evel-se.

An dra-se a ve miret na ve entetet e bec'het gant an tad kofesour.

Lod all, c'hoaz, a lavar: « M'em eus graet traou difennet. » Met ne lavaront ket peseurt traou difennet. Kalz traou a zo difennet: laza, laeres, skei, ober traou lous, sonjal enno hag eur bern, traou all, c'hoaz, a zo difennet... Lavarit krak ha berr an traou difennet o peus great. A hent all ho kofesion a ve graet heb lealdet.

**

D'ar pevare red e vo kofes ho pec'hejou heb diskuilh den ebet.

An den en deus ar pleg-fall da deurel, atao, war eun all, ar beac'h eus ar pezh a ra a zroug.

Adam, hon tad kenta, en doa pec'het. Debret en doa eun tamm aval, difennet outan.

Goude kreisteis, en deves-se, — *ad auram post meridiem*, — e klev ar Aotrou Doue o tont da bourmen e baradoz an douar. Mont a reas da guzat. Met Doue a c'halvas anezan :

— Adam, e pelec'h emañ?

— Adam a respontas : « — Klevet em eus ac'hanoc'h o tont er jardin. Hag evel ma oan e noaz, oan eat da guzat.

— A! gwelet e peus, oas e noaz? Neuze, e peus debret eus avalou ar vezen e moa difennit ouzit.

— O! n'eo ket me eo. Ar vaouez o peus roet d'in da bried e deus kutuilhet an aval. Roet e deus eun tamm d'in hag e meus debret.

— Doue a c'halvas neuze Eva : — Eva, e pelec'h emañ?

— O! n'eo ket me eo. Ar zerpant en deus touellet ac'hanon.

Pleg an den abaoe derou ar bed, n'eo ket deuet da vezo eun all. Atao, e klask en em zizamma deus e veac'h, war an estren.

**

Fanch-an-ti-all, oa eat da gofes, eun devez. Lavaret a reas : — « Va zad hofesour, chomet oun heb oferenn, seiz gwech. »

— Heb abeg mat oc'h chomet heb oferenn?

— O! n'eo ket, avat. Met Mari, ahont, wa grweg a zo feneantez. Ne zav morse, da zul, eus e gwele, nemet wardro nao pe deg eur. Hag e rankan ober holl al labour mintin: ober ar zouben, goro ar zaout ha kement 'zo.

— Ha goude, peseurt pec'hejou o peus great, c'hoaz?

— Laeres e meus great, ive, da vihana.

— Kalz traou o peus laeret?

— Eur beac'h kaol, bemdez, da rei dam zaout.

— Bemdez! abaoe pegeit?

— O va Doue! abaoe ar wech diweza ma oan bet o kofes.

— Abaoe pegeit?

— O fei! tro miz benag a zo, sur.

— Hag oc'h bet divergont awalc'h, evit laeres eur beac'h kaol, bemdez!

— O! me ouie ervad e rean fall. Met hounnont, Mari ahont, ne ro peoc'h ebet d'in. Ne ve ket a leaz gant ar zaout, a lavar, ma n'o deus ket a gaol da zibri. Ha deus an noz ne les ket ac'hanon da vont da gousket ken a vezan bet o kerc'hat eur beac'h kaol, e park unan eus wa amezeien.

— Ha goude?

— Sinkan ruz, a zo bet ive, ganeomp, alies.

— Dirag ho pugale? An dra-se a zo pec'het bras, ma o peus bet en em zinkanet dirag ho pugale.

— Dirag wa bugale, sur, ha dirag ar re all. Hounnez, wa grweg, a zo eul loan-vil. Mezo a ve, bemdez, ha n'oun ket evit miret da skandalat anezi.

Ar gofession a badas pell, c'hoaz, er c'hiz-se.

Pelloc'h e dad kofesour a lavaras d'ezan: « Evit pec'hejou o krweg c'houi yelo nao gwech war ho treid noaz, da bardona da Rumengoll. Hag evit ho pec'hejou oc'h unan, c'houi lavaro, eur chapelet. »

— Ho trugarekaat a raan va zad kovesour! Met stardig eo, koulskoude. N'eo ket d'in-me, emechans, ober pinijen evit pec'hejou wa grweg!

— Nann zur. N'eo ket deoc'h kennebent kofes anezo... Ne roan absolven ebet deoc'h, hirio. C'houi deuo da gofes, adarre, abars pell. Mirit da goueza mui, ac'halenn-di, er pec'hejou o peus great, bemdez. Ha pa zeufoc'h en dro da gofes, na lavarit nemet ar pec'hejou graet ganeoc'h, hoc'h unan, ha nann pec'hejou ho pried.

Ho pec'hejou deoc'h oc' hunan. Ne lavarit morse, pa zafoc'h da gofes nemet a pec'hejou-se: morse pec'hejou ar re all.

E c'hell digwezout, evelkent, awechou, hag e ve red kozeal diwar-benn re all, evit rei da anaout mat e bec'het. Ober eun dra lous a zo pec'het, atao. Met pa ve graet gant eur breur gant eur c'hoar eun den dimezet e kemer eun doare all: beza 'eo grevusoc'h hag e ranker lavaret gant piou e ve bet great.

Mat, zoken, neuze, ne lavarit, morse hano den ebet. C'houi lavaro: me meus great ar pec'het gant unan eus wa breudeur, unan, eus wa c'hoarezet eun den dimezet.

Pep unan, eur wech c'hoaz, en deus gwir d'e vrudvat, dreist holl, er gador-gofes. Ha ma na c'helloc'h diskuilh mat ho pec'het heb noazout da vrud vat eun all, it da gofes gant eur beleg ha na anavez ket ac'hanoc'h.

D'ar pempet eo red kofes an holl bec'hejou marvel. Arabat, morse, nac'h hini anezo. Abalamour da-se, lavarit pet gwech int bet great ganeoc'h ha lavarit, ive, ar pez a ro eun doare all d'ezo hag ar pez a laka anezo da veza grevusoc'h.

Beza 'zo ha pa deont da gofes a en em gemer evelhen ganti: « Me ' meus lavaret geier, me meus skoet... ne meus mui metra. »

Eur gofesion great evel-se, a zo didalvez. Me ' meus

lavaret geier! Met pet gwech? Lavarit eur wech geier, a zo eur pec'het, lavaret geier dek gwech a zo dek pec'het... Me ' meus lavaret geier! Met peseurt geier? geier evit farsal, geier da noazout, geier savet dre warizi.

Me ' meus skoet! Met gant piou? gant ho tad, gant ho mamm, gant ho preur, gant ho c'hoar, gant ho pried? Brasoc'h pec'hed eo skei ganto eget skei gant an estren.

Me ' meus lavaret traou dizonest? Peseurt traou? Dirag piou? Tud koz, tud yaouank, bugale? Dirag pet? Peseurt menoz o poa o lavaret an traou-ze?

♦♦

Kofez an holl bec'hejou eo, marteze, an dra diaesa, evit ober mat ar gofesion. Beza ze dreist holl, eur rumm pec'hejou ha n'int ket aes da anzav. Ar pec'hejou-se eo ar re, a lavar sant Paol, na dlefent ket beza hanvet etoues ar gristenien. Met me a hanvo anezo deoc'h, hirio, evelkent, evit na deufoc'h, morse, d'onaoc'h, ma o peus bet ar zempladurez da goueza enno. Ar pec'hejou-se eo ar pec'hejou a luxur : ar sonjou, ar c'hoantegeziou, ar sellou, an oberou hag holl ar pezh a zo hudur. An diaoull a deu da esa ober da bep hini, er gador gofez, ar pezh a ra ar bleiz d'an danvad. Ar bleiz pa samm eun danvad, a grog en e c'houzoug evit miret outan da grial ha da c'houlen sikour. An diaoul a ra an hevelep tra. Esa a ra dere'hel kloz ginou ar pec'her. Ha penaos ec'h en em gemer evit an

dra-se? En eur rei mez d'ezan pa deu evit anzav e bec'het.

♦♦

Sant Fransez-Saal a gont an istor-ma.

Eun devez, eun den yaouank oa deuet da gofes. E dad kofesour a welas an diaoul en e gichen er gador. Lavaret a reas d'ezan: — Sell! Te aze? Petra 'res aze?

— Me zo ama o rei d'an den-ma, ar pezh em oa laeret diwarnan.

— Ha petra ta, e poa laeret diwarnan?

— Ar vèz. P'oa oc'h ober e bec'het n'en doa m'ebet. M'em oa hen tennet diganta. Met, me a ro anezhi dezan, en dro, brema. Ne gofesaio ket: re a vez en d'ezo o lavaret e bec'hed.

C'houi, ive, kristsenien, ma o peus great pec'hejou a luxur a zanto an diaoul o rei mez deoc'h pa vezoc'h o kofes anezo. Met arabat selaou, ar vèz-se. Bezit, bep tro, treac'h d'an dentasion ha kofesaït mat.

♦♦

Alies all, an drouk spered a lavaro d'ar pec'her : « Ne da ket da gofes an dra-se, hirio : Gortos divezatoc'h. »

Divezatoc'h? Pe da vare, divezatoc'h? Pa vezoc'h deuet koz? Met neuze, e vo diaesoc'h, c'hoaz kofes ar pec'hejou-se; neuze, o pezo muioc'h a vèz c'hoaz, o kovez anezo.

« Divezatoc'h, a lavaro, c'hoaz, an diaoul pa vezoc'h klanv da vervel!... » Sur oc'h da veza klanv

araog mervel? Ha neuze, pa vezoc'h klanv n'o pezo ket kement a nerz-kalon, eget brema, pa oc'h yac'h. N'o pezo ket an nerz red evit kofes anezo. Ha neuze ive, Doue, marteze, skuizet dija, dre ar c'hofesionou, dre ar C'hommunionou fall o pefe great, a zilezo pelloc'h ac'hanoc'h : *queretis me et non invenietis* (Joan VII. 34). *In peccato vestro moriemini* (Joan VIII. 24). In interitu vestro ridebo vos. (ps. I. 26).

**

E Bourdel brema zo eun ugent vloaz benag eur vaouez oa klanv da vervel. Ar beleg oa bet ous he gwelet. Koveseat e doa. Ar gommunion oa bet kaset d'ez. Bet e doa bet sakramant an Nouen. Eun eur, goude, e c'halve e c'hofesour da zont d'he gwelet. adarre. Ar beleg a deuas, kozeal a reas d'ez eus ar baradoz. Hi sarret e daoulagad na lavare ger.

A veac'h ma oa eat ar beleg kuit, e laka gelver anezan en dro. Dek gwech benag oa bet evelse.

Pelloc'h, strafuilhet holl hag o vervel, e lavaras da eur gamaradez oa en e c'hichen : « O! en hanv Doue, lavar d'ar beleg dont buhan : me vo daonet. M'em eus eur bern pec'hejou graet eun tregont vloaz 'zo ha na meus gallet kofes anezo morse! O va Doue, va Doue! Buhan ar beleg!!! »

Ar belek a deuas. Edo war treujou dor gambr pa oa ar paour keas maouez o tremenn.

**

Ne c'hedit ket beza klanv evit kofes ho pec'h-

jou. Bezit war evez. Pa vezoc'h klanv n'o pezo ket an nerz-kalon a vezo red. Ha neuze, ive, bezit war aon : « *In peccato vestro moriemini* (Joan. VIII. 24). Doue a yelo drouk ennan, trei a raio kein deoc'h hag e varvoc'h en ho pec'het.

Kovessait eta, atao mat, ho pec'hejou holl.

**

Met penaos en em gemeret evit koves, bep tro, e bec'hejou heb nac'h hini ebet?

Lavarit, da genta, ho pec'hejou brasa. Ar pec'hejour all a vo anzavet aes, goudeze.

Fanh an Tiall ha Jilik ar Virviro, a zigouezas an eil gant egile da zont eus an Oferen-bred.

Hag e savas kaoz diwar-benn an eost.

Eost mat a zo bet, du-ma, avat, a lavare Jilik. N'oun ket evit klemm eus an Aotrou Doue. Met, paour-keas! Glac'haret neat oun, evelkent. Rag drailhet e vezo d'in, gant al logod, er c'hri-gnol.

— Drailhet 'ta eme Fanch. Petra? Ne peus kaz ebet?

— O, eo, daou 'zo, zoken, unan bihan hag unan bras. Met ma ve lezet digor an or d'ezo, war ar c'hri-gnol, ar vugale vihan a yafe ebars, ive. Ha neuze, e ve goasoc'h. Ar re-ze, heb beza pell, a deufe da gal-ken holl an ed.

— Met, Jilik, dalc'h sarret an or. Gra eun toull d'ar c'hizier!

— A! sell! gwir a leveres. Ne moa ket sonjet. Ia vat. Red e vo ober eun toull, d'ar c'hizier.

D'ar zul warlerc'h, an daou gamarad oa, adarre, an eil gant egile.

— Ac'hanta, Jilik, eme Fanch, great e peus eun toull en or ?

— Eun toull? Daou e meus great : unan d'ar c'haz bihan, unan bihan, hag unan bras d'ar c'haz bras.

— Met, gant eun toull Jilik, az poa awalc'h. Ar c'haz bihan en defe tremenet dre an toull great d'ar c'haz bras.

A! gwir a leveres avat. Me ne moa ket ne sonjet.

**

Kristenien, evit o kofessionou, grit an toull bras da genta. Lavaret da genta ar pec'het brasa. A pec'hejou all a dremeno aes, goudeze.

**

Met, marteze, kaer e vo, no pezo ket nerz-kalon awalc'h, evit lavaret ho pec'het brasa. Mat. Neuze, en em gemerit a hent all. Lavarit d'ho tad-kofesour o peus eur pec'het, ha kaer o peus, ne c'helloc'h ket en anzav. Ho tad kofesour, dioustu, a deuio war ho sikour ha ken aes ha tra, en eun taol, ho koustianz a vezo skarzeta hag e kafoc'h mil c'hraz.

Kerkouls, digouezout a ra, alies, hag an dra a ra poan deoc'h da anzav n'eo tamm pec'hed.

Awechou, zoken, n'eo nemet mat. Met an diaoul, tad ar gaou, a deu da rei da gredi deoc'h eo eur

pec'hed bras hag ho laka dre eun dra vat, da ober eur bern kofessionou ha kofessionou fall.

**

Eun devez, eur baotrez-vihan, oa lavaret d'ezhi gant he mamm : — Te 'zo 'vont d'ar skol, Janik?

— Ia mamm.

— Kas ganez boutailh an dour benniget. Aze eo seac'h ar pinsinou.. N'eus berad dour benniget ebet mui. Digas ganez dour eus an iliz, er pardaez-ma, goude ar skol.

— Eo, mamm, me 'raio.

Hag ar plac'hig-vihan, goude ar skol, da gerc'hat dour-benniget d'an iliz.

An amzer oa tomm. Ti ar plac'hig oa pell eus ar bourg.

En hent, e savas sec'het ganti. Feunteun ebet war dro.

Sellet a reas ouz he boutailh. Ha pelloc'h, divonta anezi ha kemer daou pe dri lonkat dour.

Sada kerkent an enkreuz en he c'halon: « O va Doue, emezi, petra 'm eus great ! Mem eus great eur sakrila ! »

En eur zigwezout er gear, oa tenval he fenn.

Mont a reas da gofes, d'ar zul warlerc'h. Ne gredas ket lavaret e doa evet dour-benniget hag e reas eur gofesion fall.

Mont a reas da ober eur retred. Ne gredas ket lavaret muioc'h.

Nao pe dek vloaz, c'hoaz, e vevas en enkre. An dour benniget e doa evet, a vije atao o teurel anken en e ene.

Pelloc'h e lakeas en he fenn mont da leanez. Eur bloaz var-n-ugent e doa. Ober a reas, adarre, eun retred. Ha tremenet ar retred, dija, e c'hellas pelloc'h lavaret d'he zad kofesour, an dour en e daoulagad : « Va zad, bezit truez ouzin ! Me ' zo eur beac'h pounner war wa c'halon. Abaoue wa zrizek vloas, emañ o veva en enkre. »

— Petra zo 'ta, merc'h keas ?

— Sakrilajou, eleiz, edoug wa buhez, abalamour da eur pec'het ha na meus gallet anzav, morse.

— Peseurt pec'het 'ta ? Traou dizonest, marteze ?

— O ! nann, va zad. Morse, traou evel-se, na zo bet em spered.

— Met neuze, petra eo ? Laza ? laerez ?

— O ! nann, va zad.

— Petra 'ta neuze ? Ne c'helfoc'h, lavaret d'in di-warbenn petra ?

— Wa mamm e doa, eun devez, lavaret d'in mont da gere'hat dour benniget.

— Ia, mat. Ha goude ?

— An amzer oa tomm-tomm. Sec'het am boa.

— Sec'het o poa, hag o poa evet dour benniget ?

— Ya, va zad. Henez eo, dres ar zakrilaj ha na meus gallet koves, morse.

— Merc'h paour ! petra livirit ? Eur sakrilaj ! Met n'eus sakrilaj ebet. N'eus pec'het ebet, zoken. Me ev

bemdez, dour benniget. Me vinnig, bemdez, wa zoubenn araog kemer anezi.

— N'eo pec'het ebet !

Ha daoulagad ar plac'h-yaouank a zigoras, raktal. He unan e welas sklear, ne oa pec'het ebet eva dour-benniget. An diaoul beteg neuze 'n doa dallet anezi.

— Va Doue a lavare, goudeze, nag a zakrilajou em eus graet, diwar goust eun dra ha n'oa pec'het ebet, dallet ma oan gant an droug-spered !

Evidoc'h, kristenien, e c'hell digouezout an hevelep tra. Digorit eta, atao, frank ho kalon d'ho tad kofesour. Lavarit d'ezan o sikour ma na c'hellit ket en em zizamma oc'h unan. Arabat, morse, mont kuit eus ar gador-gofez, heb beza lakeat mat ar peoc'h en oc'h ene.

**

Pa o pezo koveseat mat oc'h holl bec'hejou, petra vo c'hoaz, da ober ?

Goude beza kofeseat mat oc'h holl bec'hejou c'houi ' lavaro d'ho tad koveseat : brema, wa zad ne meus pec'het ebet mui. >

E Treguer, e lavaront : « Ne meus mui netra da gonta dec'h. » Arabat ober er c'hiz-se. Rag paz er er gador-gofez nez er ket da gonta e bec'hejou, met da en em damall da veza graet anezo.

E gouelet Leon em eus klevet lavaret. « Tout eo. » Tout, n'eo ket brezonek. E tlefer lavaret da vihana holl eo.

Nann: lavarit: « Brema, ne'm eus pec'het ebet mui. » Gwelloc'h e ve, evelkent, ma lavarloc'h: « Eus ar pec'hejou a meus kofeseat, eus ar re a c'hellan beza ankounac'heat, me c'houlenn pardon digant Doue ha diganeoc'h, va zad, prinijenn hag absolver, ma kavit eo mat rei anezo d'in. »

Ho Tad kofesour a lavaro deoc'h, neuze, peur-lavaret ho konfiteor, ha goude, e roio deoc'h eun ali benag.

Evit kofes ho pec'hejou, o peus troet ho kinou warzu ar beleg. Evit selaou e aliou, e trofoc'h ho skouarn warzu ennan.

Ha selaouit mat e aliou.

Pa o peus roet da anaout klenvejou ho korf da eur medisin e taolit evez mat eus ar pezh a lavar deoc'h.

Ar beleg a zo medisin an ene. Red e vo, ive, senti outan. Selaouit 'ta mat anezan. Ne dit ket da zonzal, d'ar mare-se, nag en ho pec'hejou nag e traou all.

Eur wech, eur beleg, er gador-gofez, oa o rei e aliou da eun den, goude beza kofeseat anezan. An den-se, en doa an doare da selaou eus ar gwella. Lavaret o pije, e oa e galon o teuzi gant ar c'homzou a lavare e gofesour d'ezan.

Hag ar beleg, pa wele, a lavare d'ezan a galon, ar c'homzou an tomm a c'helle.

Hag a greiz peb kreiz, hag hen gwelet an den o la-kaat e viz er vichet: — Mar plij, va zad, emezan.

— Petra 'zo 'ta? a lavaras ar beleg.

— N'o pefe ket izom a goad d'ober tân? M'em eus koad da verza, koad teo koad dero, hag a rafe deoc'h tân brao da domma ha kambr, epad ar goanv.

Ar beleg a gouezas meudik en e zorn. Gwelet a rea en doa kollet e aliou hag e boan.

Kristenien, arabat ober evel an den-se. Selaouit, atao, mat, an aliou a vezo roet deoc'h.

Goudeze, ho kofesour a roio deoc'h eur binijenn da ober hag a lavaro deoc'h ober eun akt a Gontrision epad ma roio deoc'h an absolver.

Stouit, neuze, ho penn. Grit eun akt a Gontrision a greiz kalon. Hag absolver ho tad kofesour a gaso ho pec'hejou da netra hag o stago a nevez ous ar baradoz.

...-162-161-160-159-158-157-156-155-154-153-152-151-150-149-148-147-146-145-144-143-142-141-140-139-138-137-136-135-134-133-132-131-130-129-128-127-126-125-124-123-122-121-120-119-118-117-116-115-114-113-112-111-110-109-108-107-106-105-104-103-102-101-100-99-98-97-96-95-94-93-92-91-90-89-88-87-86-85-84-83-82-81-80-79-78-77-76-75-74-73-72-71-70-69-68-67-66-65-64-63-62-61-60-59-58-57-56-55-54-53-52-51-50-49-48-47-46-45-44-43-42-41-40-39-38-37-36-35-34-33-32-31-30-29-28-27-26-25-24-23-22-21-20-19-18-17-16-15-14-13-12-11-10-9-8-7-6-5-4-3-2-1

XIV

Ar Zatisfaksion

Setu ama e pe c'hiz e ma an traou.
 E sakramant ar Binijenn e zo, hervez ar C'honsil
 a Drant, teir lodenn : ar gontrision, ar confesion hag
 ar zatisfaksion.
 Petra eo ar zatisfaksion?
 Satisfaksion a zo eur ger latin, gwisket e gallek ha
 faolet warnan eun doare mantel vreizad. Met keme-
 romp anezan, en doare ma e ma. Petra eo ar zatisfak-
 sion?
 Ar zatisfaksion, a lavar ar c'hatekiz, eo an digoll
 roet da Zoue ha d'an nesa deus an droug a ra ar
 pec'het d'ezo.

Peb pec'hed marvel a ra poan da Zoue : eur boan heb muzul, evel hon deus lavaret, dija.

Alies awalc'h, ive., e ra koll ha drouk d'hon nesa. Er giz-se, e ma al laeroni, ar skouer fall ha kals pec'hejou all, c'hoaz.

Mat. Er gador-gofes, Doue a ro ar pardon eus ar pec'hejou, pa vezont kofeseat mat ha pa ve keuz d'ezo. Met kouls lavaret, bep tro, e c'houlenn digant ar pec'hen, eun digoll evitan, dre eur binijenn bennag hag atao, avat, e c'houlenn eun digoll evit hon nesa.

Ne ra, kerkouls oc'h en em gemer evel-se ganti, brema, netra nemet ar pezh en deus graet, a holl viskoaz.

Adam hag Eva, an daou zen kenta, o doa pec'het. Koveseat o doa o fec'het da Zoue. Keuz o doa bet d'ezan. Doue a ro ar gardon. Lavaret a ra d'ezo, zoken, e tigas e Vab d'o dasprena ha da zigeri d'ezo a nevez, doriou ar baradoz. Met goulenn a ra ma rafont pinijenn evit ho fec'het. Kas a ra anezo kuit eus baradoz an douar, ha lakat ma n'o devezo, hiviziken, bara da zibri, nemet en eur c'hounit anezan dre ho labour.

David, divezatoc'h, en doa ive graet eur pec'het bras. Anaout a ra e bec'het. Keuz en deus. Lenva a ra d'ezan deiz ha noz: *per totam nocem stratum meum rigabam*. Doue a lavar d'ezan eo pardonet: *Domine transtulit peccatum tuum*. (R. XII. 13). Met e pinijen d'e bec'het, ar bugel en deus bet eus eur vaouez ha n'oa ket d'ezan, a varvo.

Evelkent, goude eur gontrision barfet Doue ne c'houl-

tenn pinijenn ebet evit ar pec'het. Gwelit al laer dehou. Goulenn a ra pardon eus e bec'hejou. Ha Jezuz a lavaras d'ezan: « *Hodie mecum eris in (1) paradiso*. » Hirio e vezi ganen-me er baradoz.

Met, evel na ouezer, morse, pe da vare e vez eur gontrision barfet, pe da vare na ve ket, eo red, atao, ober eur binijenn bennag, evit hor pec'hejou.

Kerkouls, ar C'honsil a Drant a lavar eo ar binijenn-se, eo ar satisfaksion, eul lodenn eus Sakramant ar binijenn. Sakramant ebet hebdi.

Penaos, brema, ober ar binijenn-se?

Ar binijenn-se, a ve great, dreist holl, dre ar binijenn a ro an Tad kofesour. Hounnez hag hounnez, hebken, a zo eul lodenn eus sakramant ar Binijenn.

Beza e zo pinijennou all hag a zo mat da ober, c'hoaz. Ni gozeo deus ar pinijennou-se, goudeze.

Kozeomp da genta eus ar binijenn a ro an Tad kofesour.

Bep tro, araog rei deoc'h an absolvenn, ho tad kofesour a lavaro: « Evit ho pinijenn c'houi raio an dra ma an dra: c'houi lavaro ar bedenn-ma ar bedenn. »

Gwelit, dioustu, ha c'houi c'hello ober ar binijenn a roer deoc'h. Ma na c'hellit ket, lavarit rei deoc'h eun all. Rag, eur wech c'hoaz, ar binijenn-se a zo eul

(1) Luc, XXIII, 43.

Iodenn eus Sakramant ar Binienn. En ober a rankit.
Mar dit da lezel rei doc'h n'eus forz peseurt pinienn, abalamour n'o peus menoz ebet da ober anezi, an absolven a vefe roet deoc'h ne dalvesfe netra. Ne bardon-fe deoc'h pec'hed ebet.

**

Hervez ho pec'hejou, ho pinienn a vezo bras pe vihan : bras evit ar pec'hejou bras, bihan evit ar pec'hejou bihan. An aktou, eun dizenez chapelet, al litanioù, pe eun dra benag all evel-se, evit ar pec'hejou bihan; evit ar pec'hejou bras : hent ar groas, yun daou pe dri devez ar zizun, beteg ma teufet da gofes adarre, chom heb mont d'an ti-se, chom heb darempred an den-ze... hag all.

Da eun den klanv evit paraea klenvejou ar c'horf e ve roet louzeier da gemer, awechou, bemdez, awechou bep eur. Da barea klenvejou an ene e ve roet, ive louzeier. Al louzeier-se, eo ar piniennou. Red mat e vo implij anezo e giz ma lavaro medisin an ene: ho tad kofesour. Er giz-se ar piniennou roet deoc'h da ober, a c'helfe o lakaat da zont da veza eun den all.

Eur wech, eur vaouez oa deuet da gofes. Eur gwall-deod e doa. Atao e vije prest da flemma. Hag he gwaz, hag he bugale, hag he mitizien, he amzeien na garient tamm anezi. Kaz o doa, zoken, outi. Hag hi, ive, alies, e dije kâs outo.

Eun devez, e teuas da gofes. Kofes mat a reas. Ha

goude, e lavaras: « O! wa zad kofesour! me ' meus-keuz! Sikourit ac'hanon, mar plij, da veza gwelloc'h.

— Eo, avat, Jân, me ' zikouro ac'hanoc'h. C'houi deuiio, bremaik, d'ar presbital da gerc'hat ho pinienn.

Petra livirit, wa zad? da gerc'hat wa finijenn?

— Ia, ho pinienn : ober a rafoc'h anezi?

— O! va Doue, mar gellan, sur, avat.

— Aes e vo da ober. Brema, e zeoc'h da gommunia. Ha, goude beza trugarekeat an aotrou Doue, da veza plijet gantan, pardoni deoc'h eur wech, c'hoaz, ho pec'hejou, e teufoc'h d'am zi da gerc'hat ho pinienn.

Jân a lavaras an akt a gontrision, na ouzon e pegiz. He zonz oa en he finijenn hag a dlle mont da gerc'hat d'ar presbital.

Mont a reas da gommunia. Esa ' reas lavaret eur bedenn bennag. Met ar zonz eus he finijen a oa krenfoc'h egeti. Na c'helle lavaret pedenn ebet — komzou an Aotrou person a voude en he fenn: — peseurt pinienn, da vihana, a lavare, en deus an Aotrou person da rei d'in? Emechans, goulskoude, ne dapin ket ar fouet diganta.

Goude beza tremenet eur pennad en iliz, e zeas warzu ar presbital. Enkreuz e doa leiz he c'halon. Peseurt pinienn da vihana? a zonzje, atao.

**

An Aotrou person a oa e tal an nor o c'hedal anezi.

— Ac'hanta, Jân, digonezet oc'h?

— Ia, Aotrou person. Peseurt pinijenn?...

— Setu ama, Jân.

Hag an aotrou person a roas d'ezi, eur vuredat traou.

— Setu ama, emezan, e pe c'hiz, c'houi a raio ho pinijenn. Dalc'hit ar vuredat traou-ze, en ho kodel. Pa zantoc'h droug ennoc'h, c'hoant deoc'h da flemma, unan benag, gant to teod, c'houi denno ho puret hag a gemero eul lonkat eus ar pez a zo enni. Ha delc'her an dra-se, en ho kinou, ken a vezoc'h deuet en imor vat.

Ha Jân, kemer he buret en eur lavaret: d'o truga-rekaat, aotrou person! Me moa aon na vije bet eun dra benag all. O! ya, aotrou person, kement-se a rinn, avat, hag a galon vat.

Digouezet er gear, e welas he merc'het bihan astennet war an treujou, oc'h ebati. Hag hi santout an imor fall o pignat d'he fenn. Met, raktal, e kemeras eur banne traou. Ne lavaras ger. Ha dreist he bugale, en ti.

Deuet oa an dud d'ho mern. Peurliesañ, ne vije debret pred ebet heb na bak-je unan benag, eur flipat.

Met Jân ne ranne ger.

— Ac'hanta! a lavaras eur mevel, ne welit ket eo deuet Jân da veza eur vaouez all? Er mintin-ma, eo bet a kofes. Ema deuet da veza eur zantez.

An holl a c'hoarze.

Jân a zantas an imor o sevel d'he c'halon. Met mont a reas d'he godel, paka eul lonkat eus he buret. Ha ger ebet...

An istor a lavar oa bet deuet Jân da veza eur vaouez all, en eur lakaat, evel-se, dour en he ginou, bep tro ma vije en imor fall. Dour! rag ar pez en doa roet an Aotrou person d'ezi, n'oa nemet dour.

**

Kristenien, na vankit, morse, da ober ar pinijennou a vo roet deoc'h da ober gant ho tad kofesour. Ha pa ve diaes, awechou, dont a benn diouto, grit anezo, atao, a galon vat. Gant graz Doue e lakint ac'hanoc'h da zont da veza sent.

**

E pe da vare ober ar binijenn?

Maz eus lavaret deoc'h, ober ar binijenn da eur mare merket, ha nann da eun all, grit ho pinijenn, d'ar mare-se.

Met ma nez eus merket mare ebet deoc'h, e c'helloc'h ober ho pinijenn pa garfoc'h. Evelked, gwella ma ve, e ve ober anezi, kenta ma c'helfoc'h, atao.

Rag, evel hon deus lavaret, ar binijenn a zo eul lodenn eus ar zakramant. Hag ar zakramant na vezo bet deoc'h leun awalc'h, ken o pezo great anezi.

Ouspenn-ze, ma taleit e c'helloc'h ankounac'haat peseurt pinijenn a vezo bet roet deoc'h. Ha ma varvoc'h

heb ober ho pinijenn, e rankoc'h mont da ober anezi d'ar purkator.

Grit anezi, eta, atao, dioustu.

**

Evelkent, setu aze unan hag a gouez klanv, goude e gofession, setu aze eur vamm hag e deus bugale vihan er gear hag a zo mall d'ezi mont da entent outo, setu aze, c'hoaz, tud hag o deus digareziou all, mat ive : d'ar re-ze n'eo ket red ober ho finijenn, dioustu.

Atao, pa na vo ket merket deoc'h, e pe da vare ober ho pinijenn, o pezo evit ober anezi, an amzer a ya eus an eil kofesion d'heben.

Met an talvoudusa, a galz, eo hen ober e giz ma hon deus lavaret, ar c'henta ma ve gallet, bep tro.

**

Oan o lavaret deoc'h bremaik, ar binijenn roet gant ar c'hofesour eo, atao, er binijenn vella, an talvoudusa.

Met pinijennou all a dieomp a c'hellomp da ober.

Den na c'hell gouzout na pe da vare nag e pe c'hiz en deus paet awalc'h da Zoue ar boan dleet d'e bec'het.

Peseurt pinijennou da ober?

Hervez sant Yann, ar pec'hejou holl, an darn vrasa anezo, da vihana, a deu eus teir eienenn : *concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum et superbia vitæ* : al luxur, an avarisdet hag an ourgouilh. (I. J. II. 16.)

A eneb ar pec'hejou, an theolojined, da lavaret eo ar re a en em ro da anaout ha da zisplega lezenn Doue, an theolojined a ro ali, da ober pevar seurt pinijennou : ar yun, ar vijil, ar bedenn hag an aluzenn.

Ar C'honsil a Drant eus e du, a lavar, deomp ober pinijennou : ar yun, ar vijil ar bedenn hag an aluzenn. a zo a eneb hor pec'hejou.

**

Gwelomp eta da beseurt pec'hed omp douget. Mar deo al luxur eo : yunomp, greomp vijil, mar d'eo an avarisdet eo : greomp aluzennou, mar deo an ourgouilh eo : en em izelaomp dirag Doue, dre ar bedenn.

Ouspenn-se, kaer hon devezo ober, ne c'hellomp ket miret eus ar poaniou, ar gwall-reusiou da goueza warnomp epad hor buhez. Lod an den eo, keit ha ma vezo war an douar : *homo natus de muliere, repletur multis miseriis*. (Job XIV. 1.)

Gouzanvomp hon holl poaniou gant pasiantet. Rag hervez ar C'honsil a Drant, poaniou ar vuhez, gouzanvet gant habaskder, a bae ar boan dleet d'or pec'hejou. « *Temporalibus flagellis a Deo inflictis et a nobis patienter toleratis*. »

Evel a welit an holl a c'hell ober pinijennou evit o fec'hed. Ne lezomp ket da vont da goll, dreist-holl, ar boan a ve da gaout, bemdez. Pa rankomp gouzanv, gouzanvomp gant habaskder. Kinnigomp an dra-ze evit hor pec'hejou. Ha pa deuo ar maro, e vezomp douget, dreist ar purgator, d'ar baradoz.

An Induljansou

Eun devez, oan o kofes eun den klanv da vervel. —
 « Va zad kofesour a lavaras, n'em eus aon ebet rag
 ar maro. Kofesionou mat, a zonzj d'in, em eus great,
 atao. Gwella ma c'hellenn, da vihana. Ne d'in ket
 sur d'an ifern. Emechans, zoken, ne d'in ket d'ar
 purkator. Rag kinniget em eus, atao, wa holl boa-
 niou da Zoue e pinijenn d'am pec'hejou. Ha lakeat
 em eus wa holl bolontez, da c'hounit muia ma c'hel-
 lenn a induljansou.

« Esperans em eus, da veza peurbaet da justis
 Doue ar boan dleet d'am pec'hejou ha da vont, dreist
 ar purkator, d'ar baradoz. »

An den-se a gozee mat. Kredi a raan, n'eo ket faziet e esperanz. Ar poaniou kinniget da Zoue hag an Induljansou, eo ar mouniz hag e bae da Zoue dle ar pec'hed.

*

Petra 'ta eo an Induljansou ?

Ar c'hatekiz a lavar evelhen: « An Induljansou a zo eun diskarg a ro an iliz eus ar boan hon deus, c'hoaz da baea da justiz Doue, evit ar pec'hejou, bet pardonet deomp, dre an absolvenn. »

An Induljansou a zo eun diskarg eus ar boan dleet d'ar pec'hed. Paea a c'hell evit ar pec'hed, met, morse, na c'hell rei ar pardon eus ar pec'hed.

Poan ar pec'hed marvel, er bed all, eo tan an ifern, poan ar pec'hed veniel eo tan ar purkator.

Evelkent, pa vezer bet o kofes ha pa vez bet an absolvenn, stlabez ar pec'hed a ve pardonet. Met, peurvuia, e chom eur boan da baea evitan. Ar boan-se, er gwelet hon deus dija, a ve paet dre ar binijenn a ro an Tad kofesour, dre boaniou ar vuhez, gouzanvet evit hor pec'hejou, ha dre ar pinijennou a reomp hon unan evit an dra-se.

*

Paet a ve c'hoaz, dre an Induljansou.

An Induljansou, a lavaren, bremaik, a zo eun diskarg eus ar boan dleet d'ar pec'hed!

Met penaos e ro an diskarg-se?

Ar c'hatekiz a respont: oc'h ober deomp kaout perz

e meritou Jezuz-Krist, e re ar Werc'hez-Vari ha re ar Zent.

*

Evit ma c'helfoc'h entent kement-se, e rankan brema, lavaret deoc'h eur ger diwar-benn ar pezh a hanver tenzor an iliz, an tenzor-se hag an iliz a ro deomp ar c'halloud da gemer ennan, mouniz, evel pa lavarfen, da baea evit hor pec'hejou.

*

Setu ama, eta.

Jezuz a zo bet deuet war an douar, netra nemet da baea evit pec'hejou an dud, da brena eneu an dud dre e boaniou.

Met Jezuz oa Doue. Netra nemet an distera euz e boaniou en doa eur priz heb muzul hag 'a oa tra awalc'h, evit prena ar bed.

Koulskoude, nag a boaniou! Epad e vuhez holl Jezuz a zo bet er boan. Talvoudegez ar poaniou-se, a zo lakeat e tenzor an iliz.

*

Eus e zu ar Werc'hez-Glorius-Vari, hag a c'halver hanter-oberourez hor zilvidigez, e deus bet da c'houzanv eur bern poaniou. Beza eo rouanez ar verzerien. Den, morse, na en deus bet poan muioc'h egeti. Ne doa ket graet, koulskoude, pec'hed ebet. Ne doa eta poan ebet da baea evit ar pec'hed. Ha talvoudegez poaniou ar Werc'hez a zo lakeat, ive, e tenzor an iliz.

Ar Verzerien, ar verzerzet, lod Sent ha sentezet, o

deus gouzanvet, ive, poaniou ha graet kalz muioc'h a oberou mat eget n'oa red d'ezo, evit gounit ar baradoz. Talvoudegez poaniou ar zent-se ha talvoudegez ho oberou mat, a zo, ive kouezet e tenzor an iliz.

**

Eus an tenzor-se, ar Pab hag an Eskibien o deus an alc'houez. Hag, alies, war bouez kofes, kommunia, ober pedennou, yuniou, bizita eun iliz pe eur chapel bennag, e roont d'ar gristenien aotre da gemer lod eus ar bern talvoudegez a zo enna, evit paea ar boan dleet d'ho fec'hejou.

An aotre-se, a roont, eo ar pez a zo hanvet an Indulgansou. Ha pa lakeomp hor poan hag hor bolontez vad d'o gounit, da lavaret eo, pa reomp gwella ma c'hellomp ar pez a zo merket gant ar Pab, an Eskibien, e roont d'eomp, bep wech, eun diskarg deus hon dle e kever Doue.

••

Evelkent, daou rumm indulgansou a zo: lod a zo plenier ha lod all n'int ket. An indulgansou plenier a bae holl ar binijen dleet d'hor pec'hejou; an indulgansou n'int ket plenier, ne baeont nemet eul loden eus ar binijen dleet d'ar pec'hejou-se.

Met ne c'hellfoc'h entent, morse, mat awalc'h, pe tra eo an indulgansou n'int ket plenier, ma na anavesfoc'h ar c'hiz, oa en iliz, gwechall, diwarbenn ar binijen da ober, evit ar pec'hejou graet dirag an holl.

Setu ama e pe c'hiz oa renket an traou.

An hini en doa roet testeni faos a ranke evit kaout pardon eus e bec'hed, beva, epad daou ugent devez, diwar bara ha dour; ha da zul, da glevet an oferen, e ranke, epad seis vloaz, chomm e dor ar porchet. — An hini en doa, dirag re all, gwall-gomzet eus a Zoue, eus ar Zent pe eus an traou santel, a ranke, epad seis vloaz, chom e dor an iliz da glevet an oferen, yun diwar bara ha dour, epad seis gwenorvez, ha bep sul, epad ar seis sizun-se. Ouspenn, ma en doa eun tam-mik peadra, e ranke maga seis paour. — An hini a labouré d'ar zul, a ranke beva, tri dervez, gant bara ha dour. — An hini a vanke da unan eus ar yuniou merket gant an iliz, a ranke, goudeze, beva gant bara ha dour epad ugent devez. — An hini en dije gwall-gomzet eus tad pe vamm, a ranke ober seis vloaz pinijen. — An hini a laze e nesa a ranke, e doug e vuhez, klevet an oferen, e tal dor an iliz, ha na c'helle kommunia, nemet pa vije o vont da vervel... hag all.

Beteg ar seisvet kantvet, oa bet, evel-se, renket an traou gant an iliz, da vihana evit ar pec'hejou graet dirag an holl.

Alies, zoken, ar re o dije pec'hejou great ganto e kuz, a rea ar pinijennou-se.

Ar feiz, neuze, oa bras e kalonou an dud.

An iliz na ro mui pinijennou da ober a wel d'an holl.

**

Evelkent, ne deus ket kemeret, evit rei an Indulgansou, eur c'hiz all dishenvel deus ar c'hiz e doa en

amzer-goz. Pa ro eun Induljansou plenier eo evit paea an holl binijen dleet d'ar pec'hed. Ha pa ro induljansou a gant devez, daou c'hant devez tri c'hant devez, induljansou ha n'int ket plenier, eo evit paea eul loden eus ar binijen-se.

Da lavaret eo seiz devez, kant devez, daou c'hant devez eus ar pinijennou oa red, gwechall, da ober evit ar pec'hejou.

Ha Doue en e Varadoz, sur eo; a ra bolontez an iliz. Rag an iliz a zo karget ganta, da ober en e leac'h, etouez an dud.

*

**

An daou rumm induljansou-se, a ve roet da c'hou-nis, e meur a c'hiz.

Lod anezo, a zo bet staget ous eun dra benag : eun iliz, eur chapel, eur groaz, eur chapelet... hag all.

Beza e zo induljansou ha ne d'int nemet evit eur mare : induljansou eur mision, eur jubile.

Darn eus an induljansou, c'hoaz, a c'hell beza gounezet gant an holl : evel eur Jubile roet gant hon tad Santel ar Pab da veza gounezet gant ar bed holl.

Darn all, na c'hellont beza gounezet nemet gant eur rumm dud hebken, evel ar veleien, ar venac'h, al leanezet, seurezet an Trede Urz.

Petra 'ranker da ober evit gounit an Induljansou?

*

**

Teir zra ' zo red da ober : da genta, kaout ar menoz d'o gounit; d'an eil ober, penn-da-benn, ar pes a zo

merket vit o gounit, ha d'an trede, beza er stad a c'hraz.

Sklear eo e ranker beza e stad a c'hraz evit gounit an induljansou. Rag ar boan dleet d'ar pec'hed na c'hell ket beza pardonet ma na ve ket ar pec'hed, pardonet, da genta.

Evelkent, ma ve merket kalz traou da ober evit gounit eun induljansou, eo awalc'h beza e stad o c'hraz, pa rear an dra ziveza goulennet. Evel-se, evit gounit induljansou eur Jubile, e zo merket daouzek bizit da ober en eun iliz. Ha goude ma vefe an den e stad a bec'hed oc'h ober an unek kenta, e c'hell, evelkent, gounit an induljansou, gant ma raio an daouzekvet bizit, er stad a c'hraz.

*

**

An Induljansou a c'hell beza gounezet evit ar re veo hag ar re varo.

Met ar re varo ne c'hellont ket gounit anezo, dezo ho unan. Rag hervez an aviel : « *venit nox, quando nemo potest operari* (1) : evito e ma deuet an noz. Na c'hellont ober netra evito ho unan.

Met chom a reont izili deus iliz Jezuz-Krist. En iliz, an eil a ra evit egile, evel ma ra an eil evit egile izili ar memes korf. Hag evelse, ni a c'hell gounit evito induljansou.

*

**

Evelkent, ne c'hellomp, morse, gouzout beteg pe-

(1) Joan IX, 4.

geit, e c'hell an induljansou a c'hounezomp evito, frealzi anezo. Diot e ve kredi e c'helfet dre eur beden pe eun ober mat bennag, tenna, bep wech, eun ene dious ar purgator.

Doue, hebken, a oar peseurt loden, en deus ar re varo en induljansou.

Kreden an Iliz a zo, en deus an den maro, seul-vuioc'h a lod en induljansou, ma en deus bet das-tumet, war an douar, talvoudegez evit an Env.

**

Lavaromp, ive, evit kloza an diviz-ma, eo diaes gounit induljansou plenier.

Ober a c'heller ar pezh a ve da ober evit ar gwella. Bolontez vat a ve d'ho gounit. Met, alies, ar c'hristen n'en deuz ket a geuz awalc'h d'e bec'hejou, awechou all ne ve ket distag awalc'h e galon diouto. Ha Doue ne ro ket an induljansou.

Eur ger spontus a zo er Skritur-Zakr hag a vo gwir atao: *Nescit (2) homo, an odio an amore dignus sit* : den ne oar, pe e ma er stad da veza karet pe er stad da veza kaseat gant Doue.

Heuilhomp, abalamour da-ze, epad hor buhez, an ali a roe Sant Paol d'ar gristenien eus e amzer: *cum metu et tremore, salutem vestram operamini*: Labourit evit ho silvidigez, atao, war aon hag en eur greua (Philip. II-12).

(2) Eccle. IX, 1.

II

SAKRAMANT
AR BRIEDELEZ

SAKRAMANT
AR BRIEDELIZ

Ar Briedelez en Amzer gos

Hirio, em eus da gozeal diwar-benn Sakramant ar
briadelez. Hen-ma 'zo unan eus ar zakramanchou a
zell ar muia ouzoc'h.

En eur barrez, nebeut a dud a ve galvet da jom di-
zemez. Holl, kouls lavaret, oc'h dimezet. Ar re all a
zimezo, eun devez.

Hag hervez an dimezi a rafec'h, e vezo eürus pe
reuzeudik ho stad: eürus pe reuzeudik er bed-ma,
hag alies, eürus pe reuzeudik er bed all.

Pa ve great eun dimezi mat, an daou bried en em
gar, en em zikour. Ho bugale na welont nemet skouer-
vat. Karont a reont kalz ho zad hag ho mamm; en em

garet a reont etrezo; peurliesha, e vezont fur: ar vuhez war an douar a ve evito eur baradoz.

Eun dimezi fall, en eneb, a laka, atao, tan ha brezel etre an daou bried. Ar vugale a welo kement-se ha na garint tamm, nag ho zad nag ho mamm, na en em garint ket etrezo. Lezet e vezint da boulza e giz ma c'hellint. Savet e vezint fall. Ha dibaot e ve, ma rafent d'ho c'herent ha plijadur hag enor.

Rag-se hervez an dimezi a rafoc'h, e vezoc'h eürus pe gwall eürus.

**

Gortos a raan, eta, abalamour da se, ma teufoc'h da selaou gant preder, ar pezh am eus da lavaret. Ha pedi 'raan Doue, d'ober d'in trei mat wa c'homzou, evit ma c'helfenn ho sklerijenna gwelloc'h.

Met, hirio, netra nemet eun taol falz evit digori troc'h: ni 'gozeo, diwar-benn an dimeziou en amzer goz.

Goudeze, e lavarimp diwar-benn sakramant ar briedelez great gant Jezuz-Krist, brema zo daou vil bloaz, p'oa o vev war an douar.

**

Petra oa an dimezi, araog m'oa deut Jezuz-Krist?

An dimezi oa, neuze, eun emgleo etre ar gwas hag ar vaouez, da vev an eil gant egile, evit kaout bugale ha sevel anezo evit Doue hag evit ar vro.

Doue e unan, e derou ar bed, a boulzas da ober an emgleviou-se.

Doue en deus great kement a zo. Ha dre ma rea pep tra, e kave mat ar pezh en doa great: *et vidit quod esset bonum*.

Ober a reas ar sklerijen: *et vidit quod esset bonum*; ober a reas an douar hag e kavas oa great mat, ober a reas ar mor hag ar pesket a zo ennan, hag e kavas oant great mat...

Pelloc'h e reas an den. Kaout a reas anezan great mat, ive. Met lavaret a reas: N'eo ket mat e ve lezet an den e unan: greomp d'ezan eun all henvel outan, evit beva gantan ha sikour anezan.

Hag e tigasas eur c'houk doun da Adam. Epad e gousg e tennas, eus outan, eur gostezen: askorn na kig. Bennigen a reas ar gostezen-se hag e teuas da veza eur plac'h yaouank eus ar re goanta.

Pa zihunas Adam, e kasas anezi dirazan. Ha war muzellou Adam, Doue a lakeas, neuze, ar c'homzou-ma: « setu aze an askorn eus wa eskern, ar c'hig eus wa c'hig. Abalamour da-se, an den a guitaio e dad hag e vamm, evit mont gant e bried. Ne vezint mui o daou nemet ar memes korf: *erunt duo in carne una*. (G. II-24).

Hag o daou, Doue o bennigas hag a lavaras d'ezo: bevit an eil e serr egile, ha lakit tud all, da zont war an douar: *crescite et multiplicamini*.

**

Dre an istor-se hag en deus lakeat Doue da verka e Levr an Testamant koz, e welomp eo an dimezi bet great, bet savet gant Doue, war an douar. N'oa c'hoaz

nemet daou zen er bed, ha Doue ' lakeas anezo da vont an eil gant egile.

Ar brotestantet ha kalz heritiket all, a lavar, o welelt kement-se, a lavar, o welet en deus Doue roet eur vaouez d'ar gwaz kenta, e rank an holl dimezi, er bedma. Pec'het zo, a lavaront d'ar re na zimezont ket.

Met en em fazia 'reont. N'oa ket pec'hed neuze, chom heb dimezi, n'eo ket pec'hed, brema. Levr an Testamant koz a gomz, alies, diwar-benn ar re a zalc'h ho c'halon pur hag a ro d'ezo meuleudi. Mamm Jezuz-Krist oa Gwerc'hez. Sant Yann eo ar zant brasa eus an amzer goz: *Non surrexit major Joanne Baptista*. N'oa morse, bet dimezet.

Hag en Testamant Nevez, e welomp Jezuz o rei e garantez hag e vennoz d'ar vugale, abalamour ar vugale a zo gwerc'h ha pur. Lavaret a ra: « eürus ar re 'zo pur, ar re-se, a wel Doue. Dibab a ra e ebestel etouez ar re n'int ket dimezet. Holl ebestel Jezuz, nemet Sant Per, a oa dizemes. Ha mignounet, mignonezet all en doa, eur bern, ha n'oant ket dimezet ken nebent, evel Lazar hag e c'hoarezet.

Ha divezatoc'h, ive, Sant Paol a lavare oa gwelloc'h chom dizemez eget beza dimezet. Ar re 'zo dizemez, emezan, a glask traou an Aotrou Doue, e pe giz e plijint da Zoue. Met ar re 'zo dimezet a glask, araog pep tra, an tu da blijout d'ho fried: *qui sine uxore est quærit quæ sunt Dei, quomodo placeat Deo: qui autem cum uxore est, sollicitus est quæ sunt mundi, quomodo placeat uxori*. (XI. Cor. VII. 33).

Met, avat, a lavar, dioustu, goude, arabat chom di-

zemez, nemet galvet e vijer d'ar stad se: *melius est nubere quam uri*.

✱

Eus ar re a jom dizemez, n'eus nemet eur rumm hag a ve kaseat gant Doue: ar re a jom er stad-se, evit en em ruilh aesoc'h a ze, er brasa dizursiou. Met ar re 'jom er stad-se, hag a ra gwella ma c'hellont evit chom fur: *vas suum possidere*, Doue a gar anezo muioc'h eget ar re all.

Met arabat, evelkent, en em fazia: en eil stad hag egile e ve kavet tud santel. Nemet e vefoc'h er stad m'oc'h galvet gant Doue da veza enna, graz Doue ne vanko ket morse, deoc'h, ha gant graz Doue, c'houi vezo eur Zant, eur zantez.

✱

Ar c'homzou a lavaras Adam pa oa lakeat dirazan ar vaouez great evitan, o deus merket, evit an amzer, gwechall, betek ma oa deuet Jezuz-Krist, deveriou ar priedjou an eil e kever egile.

Da genta, an dimezi etre daou zen, a zo evit ar vuhez holl: « an den, a lavaras Adam, a guitaio e dad hag e vamm evit beva gant e bried. »

E dad, koulskoude, en deus e vaget, a zo bet eat doun er boan evit dastum peadra d'ezan; e vamm e eus er ganet, e deus e zouget war boull e c'halon, e deus en maget gant al leaz eus e stomok!

N'eus forz! Ar pried a guitaio tad ha mamm evit mont gant e bried. N'en devezo ti all ebet nemet ti

e bried: ho zi a vezo d'ezo o daou. Da lavaret eo, keit ha ma vezint beo, e rankint beza an eil gant egile.

Kerkouls, Adam a lavaras c'hoaz: « O daou na raint nemet ar memes korf: *erunt duo in carne una*. Da lavaret eo, keit ha ma vevint n'o devezo nemet ar memes buhez.

Evelkent, divezatoc'h, Moyses a roas aotre dar re dimezet da vont an eil eus egile: *Quoniam Moyses ad duritiam cordis vestri permisit vobis dimittere uxores. Ab initio autem non fuerit sic*. Mat. XIX 8.) Deut XXIV.

**

An eil dever evito, oa beza fidel an eil d'egile: *erunt duo in carne una*: da lavaret eo, an dimezi a oa, hag a ranke beza, eur pried o veva gant eur pried: unan hebken ha nann daou.

Keit ha ma vije an gwas beo, ar vaouez na dlie ket klask den all ebet. He c'horf he speret he c'halon, a dlie beza d'he gwas. Hag evit ar gwas, oa ar memes tra. Holl ar pezh en doa eur pried, a oa d'e bried.

Goulskoude, Doue en doa gwechall, roet aotre d'ar batriarchet da gemeret meur a vaouez. Met an aotrese, n'oa ket bet roet nemet evit eur pennad. Doue a felle d'ezan, emechans, gwelet, buan, o kreski niver an dud war an douar. Morse, avat, n'en deus aotret eur vaouez da gemeret daou c'hwaz.

**

Trede dever ar priedjou oa merket dre ar c'homzou-

ma: *crescite et multiplicamini*: lakit tud da zont war an douar.

Pa o doa an Elez, gwechall, graet ho fec'het Doue a stlapas anezo, en ifern.

Doue 'reas an daou zen kenta. Ha goude, e ro d'ezo ar garg, an urz, zoken, da ober tud all, kals tud all: *crescite et multiplicamini*.

Pebeus enor a rea Doue d'an daou bried! Karget oant gantan, da zigas tud er bed, evit na jomfe korn douar ebet didalvoud: karget oant, ive, da lakaat da c'heneel sent evit ar baradoz.

Doue, kerkouls, ne roe aotre d'an daou zen kenta, da vont an eil gant egile, nemet evit an dra-se.

Setu e pe giz oa an traou araog m'oa deuet Jezuz-Krist war an douar.

Ni welo, en diviz kenta, pere eo deveriou ar priedjou, abaoue ma eo deuet an dimezi da veza eur zakramant: Sakramant ar Briadelez.

Ar mare dibabet, gantan, evit ober eur zakramant, euz an emgleviou etre gwaz ha maouez, da vont an eil gant egile, oa bet eured Kana.

ur c'hender d'ezan a oa o timezi, e kear Kana, er Galile.

D'ar mare-ze, dija, — hag a wiskoaz, moarvad, — e vije friko, pa zimeze eun den bennag.

Friko oa eta. Ha Jezuz, hag e gerent, hag e ebestel, zoken, oa pedet da vont d'ar friko.

Epad ar banvez, ar gwin a deuas da vont d'an nesk.

A! n'eo ket souez, a lavaro lod. Hor Zalver en doa kaset d'e heul, d'ar friko, e ebestel, an darn-vuia anezo mortolodet. Ha d'ar mare-se, evel brema, emechans, ar vortolodet a gemere banneou bras..

Ne ouezer ket abalamour da betra oa. Met dont a reas eur mare, ha n'oa mui a win, da rei d'ar re oa ous taol.

Ha Jezuz, ober d'an dud nevez, eur c'hraz eus ar re gaera.

War goulenn, e vamm, e reas karga a zour, kement pod a oa eno. Goudeze, e lakeas an dour da zont da veza gwin, hag eur gwin ker mat, ma lavare an hini danveas anezan da genta d'an hini roe ar friko: « te, ne peus ket graet evel ar re all. Ar re all pa roont friko, a ro ar gwin gwella da genta. Ha goudeze pa ve dija mezo an dud, a roont ar gwin falla. Te peus dalc'het ar gwin gwella da ziveza. »

Hag en eured-se, er friko-se, hervez holl dadou an Iliz, Jezuz a reas eur zakramant eus an dimezi, euz an emglev da vont gwas ha maouez, an eil gant egile.

Petra eo sakramant ar Briadelez!
Eur zakramant eo, a lavar ar c'hatekiz hag a ro d'ar re a zimez, ar c'hraz da veza eürus hag ar c'hraz da zevel santelamant ho bugale.

El lezenn nevez, deveriou ar priedjou, a zo evel el lezenn goz: strisoc'h eun tamm mat, evelkent.

Da genta, an daou bried a dle beva an eil gant egile: *erunt duo in carne una*. Ho daou na rint nemet ar memes korf.

D'eur mare, el lezenn-goz, oa bet roet aotre d'ar gwaz da gemeret diou, teir maouez hag ouspenn. Met Jezuz-Krist a lavare diwar-benn se: *ab initio autem non fuit sic*: (Math. XIX. 8) e derou ar bed n'oa ket evel-se: an daou bried n'oant nemet daou, o veva an eil gant egile. Hag o daou ne reant nemet ar memes korf: *erunt duo in carne una*. El lezen nevez, eo renket an traou evel ma oant e derou al lezenn goz : *Et erunt duo in carne una*.

Ho daou, keit ha ma vezint beo, e vezint pried an eil d'egile: *quod Deus conjunxit, homo non separet*.

Al lezen goz a roe aotre, eun amzer a oa, da vont kuit an eil deus egile ha da zimezi, en dro, da re all. (Deut XXIV. 1-4).

El lezenn nevez n'e ma mui an traou evel-se. Keit ha ma vo e bried beo, den ebet, na c'hell dimezi da

eun all. Eur wech dimezet, an daou bried, a zo, evit ho buhez, an eil d'egile: *quod Deus conjunxit homo non separet.*

**

Evelkent, pa ve eun abeg mat bennag, n'eo ket red d'ezo, beva an eil gant egile. Priejou e chomont, evit atao, an eil d'egile. Met mont a c'hellont kuit an eil deus egile, mareou a c'hoarves.

Evel-se, ma ve taget unan anezo gant eur c'hlenved spegus, ar pried all a c'hell, epad e glenved, mont kuit dioutan, gant ma teuio en dro, pa vo tremenet ar barrad.

Evel-se, c'hoaz, ma ve eur pried deuet da veza foll, ar pried all a c'hell en em denna kuit. E zevel a c'hell beza, zoken, e gas d'an hospital.

Ha pelloc'h, daou bried a c'hell mont an eil deus egile ma c'hen em guitaont a volonteze vat, an eil hag egile.

**

Epad ar vrezell ziveza, hag a zo bet ken tenn evit an holl broiou, eur breur da Roue koz ar Beljik a lavaras d'e bried, araog mont d'ar stourmad :

— Ha beza o pefe, m'ar plij, ar vadelez da lezel ac'hanon da lavaret da Zoue, e rafenn eun dra, ma teufenn beo ha divac'hagn d'ar gear ?

— Eo, sur, emezi, ma plij d'in. Gwelomp 'ta peseurt tra o peus c'hoant da ober ?

— Me 'garfe, ober vœu, da vont da vanac'h ma na vezan ket lazet er vrezel.

— O! me vo eürus, leiz wa c'halon, o welet ac'hanoc'h manac'h, gant ma rofec'h aotre d'in, da vont, va unan, d'ar gouent beteg wa maro.

Hag o daou, ec'h en em daolont an eil etre diwrech egile.

Hag, hirio, c'hoar gaer, Roue koz ar Beljik a zo leanez hag e vreur a zo manac'h. Met, avat, daoust d'ezo da veza pell an eil eus egile, e chomont evelkent pried an eil d'egile: *Quod Deus conjunxit, homo non separet.*

**

E meur a vro, goulskoude, ar c'houarnamant dre ar pez a hanver an « divorz », a ro frankiz da zaou bried, da vont an eil eus egile, ha da gemeret priejou all. Petra dleer da zonjal eus kement-se ?

Setu, ama, ar wirionez, sklear, evel ma e ma.

Da genta, eur gouarnamant na c'hell ket freuza eun dimezi, great dirag Doue. Sakramant ar briadelez a deu da unani daou zen, dre ho eneou. Ho eneou a zo skoulmet gant Doue an eil eus heben. Hag ar skoulm na c'hell beza freuzet gant den na gant gouarnamant ebet. Ne c'hell beza diskoulmet nemet dre ar maro: *quod Deus conjunxit, homo non separet.*

**

D'an eil, an hini a c'houlenn an « divorz », a ra eur pec'hed. Hag an dud, ha var digarez ma zint « divorset », a vev gant priejou all, a dremen ho buhez e kreiz ar pec'hed. N'o deus pried ebet, nemet

an hini o deus kemeret digant Doue, dre ho eured en iliz: *quod Deus conjunxit, homo non separet*.

Kerkouls, e bro ebet, hag a zo enni eur c'houarnamant kristen, ne zeus hano deus an « divors ».

Hounnez, al lezen-ze, a zo savet gant an diaoul ha gant mevellien an diaoul, — ar framasonet, — evit dismantri ar familh ha lakaat an dud da veva evel anevaled.

Gant lezenn an « divors, ar priedjou a c'hello kemeret eur pried all pa girint. Hag ar vugale a deuio, n'o devezo na tad na mamm.

**

Met, a ve lavaret, ar Pab, awechou, a ro da zaou bried, aotre d'en em guitaat. N'eus nemet rei d'ezan, eur yalc'hat mat a arc'hant hag e roi deoc'h an aotre o pezo c'hoant da gaout. (1).

Eur gaou! eur fazi bras!

Ar Pab ne c'hell ket muioc'h eget eur gouarnamant, freuza eun eured great en iliz: *Quod Deus conjunxit homo non separet*.

E derou ar c'houezekvet kantved, e Bro-Zaoz, oa eur Roue digalon ha dizakr. E hano oa Herri VIII.

(1) D'an dri a viz meurs 1936, an Aotrou chaloni Desgranges a lavare e Kambr an Deputeed: « Er pemzek vloaz diveza ma, e zo goulennet digant ar Pab, freuza 528 eured. N'en deus kavet nemet seitek eured didalvez. Evit eureujou, evel-se, ar Pab a gemer, peurlies, ar pez zo red evit para an dud a zo o sikour anezan da welet ha da sellet piz ouz ar goulennou a ve graet outan. Met digant an dud 'zo paour ne gemer netra. War ar seitek eured diskleriet didalvez, epad ar pemzek vloaz diveza, an hanter a zo bet evit netra. »

Dimezet oa. Met, skuis gant e vrweg, e c'houlennas digant a Pab, terri e eured evit kemeret eur pried all.

A Pap a respontas: — nann. Eurejet oc'h bet dirag Doue. Den na c'hell freuza oc'h eured.

Ar Roue, ' ginnigas dezan eur bern arc'hant, kals enoriou ha traou all.

— Nann, a lavaras, c'hoaz, ar Pab. Al liamm a zo etre ha pried ha c'houi, a zo bet skoulmet gant Doue. Den na c'hell en diskoulma.

— Me lakaio ar relijion brotestant da zant e Bro-Zaoz ma na aotreit ket ac'hanon da gemeret eur pried all.

— Eun dra fall, spoutus a refoc'h. Met ne c'hellan ket ober, a hent all: *Quod Deus conjunxit homo non separet*. An dimeziou great dirag Doue, na c'hellont beza freuzet nemet da varo unan pe unan eus ar priedjou.

Hag Herri VIII, a lakeas laza ar veleien, al leanezet ha beuzi Bro-Zaoz e gwad ar gristenien. Devi a reas kalz kouentchou hag ilizou. Sevel a reas ar relijion brotestant a zo, c'hoaz, en e Vro (1). Hag eus Enez ar Zent (2), e reas enez an diaoulou.

Ha c'houi zonz deoc'h, ma en dije gellet ar Pab terri eun eured, n'en dije ket torret eured Herri VIII, evit miret eus ar reusiou fall da ziruilh var Bro-Zaoz? Met nann: war eun eured great en iliz, den

(1) Eus ar relijionou protestant e zo kant daou rumm. Pehini eo an hini vat?

(2) Bro-Zaoz a zo bet hanvet, gwechall, enez ar Zent. Horzent koz, kouls lavaret holl, a zo deuet eus Bro-Zaoz.

ebet na c'hell netra: *quod Deus conjunxit homo non separet.*

**

Digouezout avat, a ra, awechou, ha daou zen a ya d'an iliz evit beza eureujet. An holl a zonzj o deus bet sakramant ar Briadelez.

Ha mantret e chomer, goudeze, o klevet en deus ar Pab, lavaret d'ezo, e c'hellent mont an eil diouz egile ha kemer priejou all, ma o doa c'hoant.

Petra oa digouezet 'ta?

Digouezet e oa, pa oa sellet piz, pa oa poezet mat an traou, an daou zen-se, oa bet en iliz, evit beza eureujet, n'oant ket eureujet, e gwirionez. Eun dra benag oa hag a vire outo da en em gemer, dirag Doue, an eil egile da bried.

**

An dra benag-se a c'hell digouezout e peder c'hiz.

Da genta, pa ve unan eus ar priejou, na gwaz na maouez.

Evit ober eun dimezi, e ranker, atao, kaout eur gwaz hag eur vaouez.

Met, beza a ve kavet, awechou, tud ha n'int na gwazet na merc'het. E Gallek, e roont d'an dud-se an hano a « *hermaphrodites* ». Stankoc'h int eget na c'hellit da zonzjal. Anavezet e meus teir eured hag oa graet gant tud evel-se. Hag an eurejou-se, na petra 'ta, zo bet kaset holl, da netra. N'oa bet eured ebet. Hag ar Pab en deus lavaret d'ezo mont an eil eus

egile. Evit eureuji e ranker beza daou; eur gwaz hag eur vaouez.

An hevelep tra a c'helfer da lavaret eus tud, kouezet klanv, ha goude ho c'hlenved n'int mui na gwazet na merc'het. Ar re-ze na c'hellont ket kennebeut, beza eureujet. Rag, eur wech c'hoaz, evit ma vo, gant Doue, lakeat eul liamm etre ar re a zimez, e rankont beza, penn-da-benn, gwazet ha merc'het.

**

D'an eil, ne ve eured ebet, pa ve lakeat unan eus an dud nevez, da gemer da bried, eun all ha n'eo bet, biskoaz, en e sonj.

Setu diou c'hoar: Mari ha Marijan.

Marijan a zo o vont da zimezi gant eun den bet dallet er brezel: met eur paot fur, eur paot mat, unan pinvidik. Eat eo an embannou. Deuet eo deiz an eured. Marijan a gouez klanv da vervel.

Tad ha mamm Marijan a gas Mari d'an iliz evit beza eureujet, elec'h he c'hoar. Ne lavaren netra, d'ar paour keas dall.

An eured a zo great.

Ha pa zear d'an ti goude, e lavarer d'an den yaouank, eo maro Marijan, epad an eured hag eo dimezet gant Mari.

Aze, c'hoaz, n'eus bet lakeat liamm ebet gant Doue, etre an daou zen yaouank. Hag ar Pab, pa vo displeget mat an traou d'ezan, a lavaro dezo, en em zispartia.

Perak? Abalamour ar paot-yaouank a zo bet lakeat, — heb gouzout d'ezan, da gemer da bried, eur plac'h yaouank ha n'oa bet, biskoaz, en e zonzj.

**

D'an trede, ar Pab a deu da ziskleria na ve eured ebet, pa ve etre ar re a zimez eun dra benag hag a va outo d'en em gemeret en eil egile da bried.

Setu, aze, eur familh. N'oa ket pinvidig. Ar vugale zo eat, breudeur, c'hoarezet, pephini, en e du. Dimezet int bet, goudeze. Met n'o deus bet en em zarempredet, morse: re bell oant an eil eus egile.

Hag euz ar familh-se, daou zen yaouank, eun devez, a ra anaoudegez an eil gant egile hag a zimes an eil d'egile. Kindirvi int: bugale ar breur hag ar c'hoar. Inti, avat, ne ouezont ket.

Met, a benn daou pe dri bloaz, goudeze, e teuont da ouezout sklear, int bugale ar breur hag ar c'hoar. Dres, edont o klask an tu d'ober an divors. N'en em glevant mui.

Evit an eured-se, c'hoaz, ar Pab pa vo diskouezet d'ezan e zint kerent, a lavaro, n'o deus, morse, bet sakramant ar Briadelez hag e tleont mont pephini en e du.

**

Dimeziou didalvez, evel-se, a ve great alies. Awechou, zoken, lod a gus int kerent, war digare chom heb kaout « dispanz », da baea. Met evel a welit, gaou a reont outo ho unan. Beza e kav d'ezo, beze bet deiz

ho eured sakramant ar Briadelez. Ha n'o deus bet tamm. N'int ket bet eureujet hervez an iliz. N'eus liamm ebet etrezo.

**

Ar Pab a dle, c'hoaz, diskleria eo didalves eun eured, hag enni, unan eus ar re a zimez a ra an neuz, met an neuz hebken, da gemer an hini all da bried. E zonzj a zo en eun den all.

Epad ar brezel, en eur maner, e kavis, eun devez, eur medisin. N'oa ket euz ar vro. Beza en doa grweg ha bugale.

Ar medisin-se, prest goude, oa bet kaset da Sant-Malo.

Eno e reas anaoudegez gant eur plac'h-yaouank. Ar plac'h-yaouank oa diboell. Beva ' rafont er pec'hed.

Ar plac'h-yaouank, ne oa ket pinvidik. He maeronez, avat, e doa eur bern danvez hag e doa lavaret, e roje deiz he eured, eur million d'he filhorez!

Diwar neuze, ar plac'h-yaouank a glaskas dimezi. N'eo ket, avat, ma sonje kaout eur pried. Nann. C'hoant, hebken, da gaout ar million ha da vont gant ar Medisin d'an Amerik.

Eun den yaouank eus Brest a c'houlennas dimezi ganti.

Ya, a lavaras, dioustu, na petra ta? Hag en eur redaden, da gaout ar medisin: « aze eo, emezi, d'ezan, beza em beza wa million: mont a rafemp d'an Amerik ».

An eured oa graet. Ha deiz an eured, dioustu, evel

ma e ma ar c'hiz etouez ar vourc'hizien vras, e kemeront an train kenta, evit ober ar pezh a hanvont ho beaj-eured.

Digouezet e Sant-Briek. ar vweg-yaouank a en em lakeas klanv. — « Ne oun ket padout mui gant ar boan-benn, a lavaras. Diskennomp, ama. Kea da ger-c'at d'in eul louzou bennag. Me ' c'hortozo ac'hantout, er gar, keit ha ma vezi oc'h ober da dro, en apotikerez. »

An den yaouank a yeas da di ar marc'hadour louzeier.

Pa deuas en dro, ar vweg-yaouank ne oa mui eno. Eun auto e doa kemeret anezi da vont da Vourdel evit kerzet warzu an Amerik.

Ar plac'h diboel-se, n'e doa bet sonj ebet da zimezi. Ober an neuz, hebken, a reas da gemer eur pried. Ne oa sonj all ebet en he fenn, nemet ar sonj da baka he million.

Abalamour da-ze, n'e doa ket bet sakramant ar Briadelez. Hag ar Pab en deus diskleriet d'ezo, ho daou e rankemp, zoken, en em dispartia.

Kerkouls, an den yaouank a zo abaoe dimezet d'eun all. Hag ar plac'h-yaouank. hanter-debret ganti he million ha dilezet gant he medisin, a zo eat da en em guzat e kear Paris.

Lavaromp, pelloc'h, e c'hell, an Tad Santel ar Pab, pa ve eun abeg bras benag, pa ve talvoudeg bras evit ar zilvidigez, terri al liamm lakeat etre daou zen

gant Sakramant ar bridelez, ma na vezont ket bet eat, morse, an eil gant egile, da lavaret eo, ma n'o deus ket bevet, morse, evel priejou.

Keit ha ma vezint beo, eta, an daou bried, a zo hag a rank beza an eil d'egile. Den na c'hell freuza, eun eured gwirion. Ar Pab, zoken, n'en deus galloud ebet warni. (1)

Met, goude maro unan eus ar priejou, egile a c'hell dimezi, en dro: *liberata est cui vult nubat* a lavar Sant-Paol. I. Cor. VII-39.

Ha diwar-benn-se, ar Yuzevien a rea eur goulenn kasaüs, war ho meno, digant Jezuz: « Setu aze eun den, a lavarent, hag a zo bet dimezet meur a wech. Pehini eus ar grwagez en deus bet, a vezo e bried er baradoz? »

Jezus a respontas d'ezo: er baradoz ne vezo dimezi ebet. Eno e vefent holl evel an Elez: *neque nubent, neque nubentur: erunt sicut angeli*. Math. XXII. 30.

Diskenn a raan, pelloc'h. Dalc'hit sonj mat eus eun dra. Sakramant ar briadelez a laka etre daou zen eul liamm ha ne c'hell, morse, beza torret.

Abalamour da-se, araog dimezi, grit mat ho sonj. N'eo ket evit eun devez e tlefoc'h beva an eil gant egile. Met bemdez hag atao, keit ha ma vezoc'h beo.

(1) El Levr kontadennou an Aotrou Jezegou, p. 32, vo kavet eur histor farsus diwar kement-se.

**

Eur wech c'hoaz, grit mat ho sonj. (1)

(1) Ar brezegenn-ma a zo hir awalc'h dija Met ma weler n'eo ket c'hoaz skuiz an dud o selaou, e c'heller kozeal d'ezo, diwar-benn an traou a vir eus daou zen da veza eueujet an eil gant egile, nemet aotreet e vefent, diagent, gant Hon Tad Santel ar Pab.

**

Ne c'heller ket beza eueujet etre kerent.

Eun eontr na c'hell ket kemer da bried e nizez, eur voereb, na c'hell ket dimezi gant eun niz. Ar gendirvi na bugale ar gendirvi na c'hellont ket dimezi, etrezo.

**

Ne c'heller ket, kennebeut, dimezi etre nesanded.

Eun intanv na c'hell ket kemer da bried c'hoar, moereb, nizez pa kiniterv e c'hrweg kenta; nag eun intanvez na c'hell dimezi gant breur, eontr pe gender he gwaz kenta.

Mes, avat, daou vreur a c'hell dimezi d'an diou c'hoar. Hag eun intanv, dimezet e vereh da vab eun intanvez, a c'hell kemer da bried an intanvez-se.

**

Na c'heller ket kemer da bried e dad paeron, e vaeronez nag an hini en deus roet deoc'h ar Vadiziant. Met, avat, ar paeron hag ar vaeronez a c'hell dimezi an eil d'egile.

**

Ar re a zo bet a wel d'an holl, heb beza eueujet, o vev an eil gant egile, na c'hellont, goudeze, kemer da bried, tad, na mamm, na bugale na bugale vihan, an hini eo bet o vev an e ser.

**

An den dimezet hag a vev gant eun all, epad ma eo beo e

bried pa vo maro an hini m'eo eueujet gantan, na c'hellont ket o daou beza dimezet an eil d'egile.

Kement-se a zigouez, alies, gant an dud a ra an divors.

**

An dimezi an c'hell beza great etre daou zen hag a vev fall an eil gant egile hag a deu da laza e bried pe he fried evit eueuji gant e amorous. Ha goude, zoken, ma n'o defe ket araog, en em bromettet an eil d'egile, an eured, etrezo, na c'hell beza great.

Eur c'hatolik na c'hell ket dimezi gant unan ha n'eo ket badezet.

**

Eur c'hatolik na c'hell dimezi na gant eur protestant na gant eur schismatik.

An iliz, evelkent, a c'hell rei aotre da ober an eured. Met araog, e c'houlenn, atao, daou zra. Da genta ma vo ar vugale a deufe, badezet ha savet er feiz katolik. Ouspenn-se e vo red, lezel gant ar pried katolik, pep frankiz evit ober ar pez a dle e kenver Doue.

Neuze, an eured a vezo great er sakratiri, heb oferen ebet. Ouspenn-se, difenn-so, a zindan boan da veza exkommunige, da vont da veza eueujet gant eur betek schismatik pe heretik.

**

Beza 'zo c'hoaz eur bern traou all hag a vir eus an eueujou da veza great: An oad, al liamm, ar vœu an urziou sakr... Ha neuze, hervez hon deus, dija gwelet, ar re na c'hellont, e doare ebet, beza tad na mamm.

III

Evit dimezi :

Ober mat ar zonzj, ober mat an dibab

Disul all hon doa gwelet daou dra :

Da genta, eur wech dimezet, emaoz dimezet evit ar vuhez: *quod Deus conjunxit homo non separet.* Den ebet, gouarnamant ebet, ar Pab, zoken, na c'hell freuza eun dimezi.

D'an eil: a zindan boan a bec'hed, ar priejou a rank beva an eil gant egile nemet dont a rafe unan benag anezo da veza diot, pe da veza taget gant eur c'hlenvet spegus, pe c'hoaz, rei a rafent aotre an eil d'egile, da veva pephini deus e du.

Abalamour da-se, yaouankizou, ober mat ho sonj araog dimezi hag ober mat ho tibab.

Ober mat ho sonj:

**

N'eus netra hag en defe muioc'h a bouez. Ha koulskoude, n'eus netra ken dilezet:

An dud yaouank pa zimezont,
Ne zonzont ket petra ' reont,
A gav d'ezo e ma an aour e beg ar gwez,
Padal deliou melen eo a gouez,
Padal deliou melen eo a gouez,
O rei ho lec'h d'ar re nevez. (1)

Ober mat ho sonj. Gwelet ha c'houi a zo galvet da zimezi.

**

Ar paot-yaouank, araog mont da veleg a zonz mat petra eo eur beleg. Ar beleg a zo eun den ha n'eo mui evitan e unan. E vuhez a zo d'e barrisioniz: e vuhez holl a vo evit bleina anezo warzu ar baradoz.

An den dimezet a zo eun tammig an hevelep tra: e vuhez, n'eo mui evitan. Dimezi a zo rei e vuhez d'eun all, da re all: d'e bried da genta, d'e vugale, goudeze.

Ha dre ma roio, evel-se, e vuhez d'e bried, d'e vugale, ne vezo ket, atao, heb nec'h, he anken hag heb trubuilh: *tribulationes carnis habebunt hujusmodi*, a lavar Sant Paol, I Cor. VII. 28.

Hag hon tud koz, evit lavaret evel Sant Paol, a gane glac'harus:

Tud yaouank, araog dimezi,
Klozet eul liorz e tad ho ti.

(1) Kenaouennou Kerne an Aotrou Quere.

C'houi lakat ennan, bep eil tro,
Goude an eured tri bod c'houero:
Bod klemm a zehou, bed nec'h a gleiz
Ha bod-rann-galon en ho c'hreiz.
Tro war dro, greun pasiantet
Ha mont, alies, d'o gwelet.
D'o दौरa mat, doun ne vanko
Eus ho taoulagad e kouezo (1).

Grit mat ho sonj. Gwelit ha c'houi ' vezo pried mat, gwelit ha c'houi ' c'hello beza tad mat ha mamm vat.

Ha gwelit, ive, ha c'houi c'hello harpa eus ar poaniou ha deu da heul ar briadelez. Gwelet o peus, meur a wech, tad ha mamm melkoniet, gwelet o peus anezo o lenva. Mar timezit ho puhez a vezo evel ho hini: nann gwelloc'h, nann falloc'h: plijadur ha poan mesket an eil gant egile.

**

Pa zear da veleg pe da leanez, e c'heller, atao, ober eun esa, ober ar seminer, ober an « novisiat » a c'halvont an dra-se, e galleg. Ha goude beza great an esa-se, ma na blij ket d'ezo ar vuhez a dleont da heul, evel beleg pe evel leanez, e c'hellont dont en dro.

Eus wa c'hlas d'in-me, oa daou ha pevar ugent o vont d'ar seminer. Met daou ugent o deus argilet ha n'eus bet nemet daou ha daou ugent beleg. Mat o devoa great, ar re all, o vont war o chiz ma n'oant, ket galvet gant Doue evit beza beleien. Rag n'eus ne-

(1) Tennet eus Levr an Aotrou Quere: Kenaouennou Kerne.

tra gwasoc'h eget beza beleg pe leanez, pa ne vezer ket galvet da vont er stad-se.

*

**

Mat, evit stad ar briadelez eo an hevelep tra. Ar re a ya er stad-se, heb beza galvet, a zo malheurus hag a laka ho zud da veza malheurus. Ha n'eus « noviciat » ebet, siouas! Ne c'heller ket dont en dro, goude beza tanveat ar zoubenn. Abalamour da-se, yaouankizou, eur wech c'hoaz, ober mat ho sonj: gwelit ha galvet oc'h da zimezi, gwelit ha c'houi c'helle dougen ar beac'h, beza pried mat, beza tad mat ha mamm vat.

*

**

Er bloavez 1932, da viz mae, seurezet a urz Betani, o doa bet aotre, digant ar Ministr, da vont da welet ar merc'het oa dalc'het er prizoun, e kear Hagueneau, en Alsas.

Rener ar prizoun a reas d'ezo an digemer ar gwella.

Kas a reas anezo d'al leac'h ma oa ar merc'het, — daou c'hant bennag anezo, — o labourat. Ha d'ezo e lavaras: « Ar blijadur am eus, da zigas beteg ennoc'h, seurezet kouent Betani. »

Ar merc'het a savas ho fenn hag a lavaras: « Trugarez aotrou Rener. » Hag e sellont ous ar seurezet.

Neuze, ar Superiorez, a gomzas outo, evel-hen : « Eun devez, an Tad Latast oa bet galvet da vont da brezeg eur retred da verc'hed hag oa dalc'het en eun ti evel hen-ma. En eur gregi en e labour, e sonje

edo ' vont da ober eul labour ha ne dalvefe, morse, kals tra.

Met, mantret e chomas. Kavet en doa, er prizoun, eneo pinvidig, kalonou aour, kouezet eno dre eun taol sempladurez, an darn-vuia anezo. Holl e lavarjont d'ezan o doa c'hoant da veza gwelloc'h, en amzer da zont. Hiniennou, zoken, a ziskoueze kaout c'hoant da veza leanezet.

« Hag evit rei digemer d'ezo, an Tad Latast a savas an urz leanezet emaoamp, ennan: urz leanezet Bethani.

« Ma vefe en o touez, unan benag hag en defe, ive, ioul d'en em rei da Zoue; en eur gouent, e teuo da gozeal ganen, bremaik. »

Ar brizounnerezet, beteg neuze, oa tental ho dremm. Met o klevet eur seurt traou, al laouenedigez a baras, war ho zal. Lavaret e vije Jezuz diskennet en ho zouez, evit ho frealzi.

Pemzek a deuas da gozeal gant al leanezet. Unan a gouezas d'an daoulin dirazo, a boke d'ho daouarn a lenve, hag a dreus he daelou a lavare: « A! al leanezet! Me garie kement al leanezet, pa edon yaouank! C'hoant em oa da veza leanez. Met wa c'herent a felle d'ezo va dimezi. Dimezet oun bet! Met n'oan tamm galvet d'ar stad-se. Hag oun bet malheurus. Hag em eus dizenoret wa zud ha karget ho c'halonou a c'hla-c'har.

*

**

Yaouankizou, eur wech, c'hoaz, gwelit ha galvet, oc'h da zimezi; gwelit ha c'houi c'helle beza pried

mat; tad mat, mamm vat. Grit mat ho sonj. Ne zimezet ket, dreist holl, en despet deoc'h.

*
**

Grit mat ho sonj, grit mat ho tibab. Dibab eur pried, a zo a leverer, an hevelep tra gant dibab eun aoten: war deg e vo kavet unan vat.

Dibabit unan hag a anavezit mat.

Abalamour da-se, grit evel a lavare ar re goz. Evit dibab eur pried, emezo, klaskit en ho lignez; ma na gavit ket en ho lignez, klaskit en ho karter; ma na gavit ket en ho karter klaskit en ho parrez. Met ne d'it, morse pell da glask: ar gedon a bell a ya holl da lern (1).

Dibabit unan a zoujans Doue.

Eur pried hag en devezo aon d'ober poan da Zoue, en devezo aon d'ober poan d'e bried ive. Ganthan e vefoc'h eürus.

*
**

Dibabit unan hag a zo fur. E ser eur pried fur e vo, atao, enor ha plijadur.

Dreist holl, na gemerit ket eur mesvier, eur vesvierre. E ser ar seurt tud-se, n'eus nemet poan ha rann-galon. Ma teu, morse, eur mesvier eur vesvierre d'o koulou da bried, lavarit nann krak ha berr. Ha pa en defe mil lur beve stag eus peb biz, ha c'houi paour, lavarit nann. Rag gant eur pried evel-se, ne ve nemet

(1) E Levr kontadennoù an Aot. Jezegou e zo, p. 13, eun histor farsus diwar-ben dibab eur pried.

anken ha dispiljadur. Ma n'am c'hredit ket, kit da c'houlen digant grweg eur mesvier, gwaz eun vesvierre.

*
**

Dibabit unan hag a garit. Ha goude ma ve paour, mar deo eun den a zoujans Doue, eun den fur ha ma karit anezan, eo mat ar memes tra. Rag evit ober eun dimezi mat ha leun a eurusted,

Eo gwelloc'h karantez leiz an dorn

Eget arc'hant leiz ar forn.

Dibab unan hag a vo labourer, labourerez. Petra rafoc'h gant eur pried feneant, lezireg? Netra nemet koll kalon, en em disglac'hari.

*
**

Dibab unan hag a vo yac'h.

Dibab unan eus ar memes oad, muia ma c'helloc'h. Ho karantez an eil evit egile, a ve tomoc'h hag ag bado pelloc'h.

*
**

Dibab unan hag en devezo ar memes danvez ganeoc'h. Evel-se, ne vezo ket a leac'h d'ober rebechou hag a ve klevet awechou: « Ama, c'houi, n'o peus netra. D'in me eo an danvez 'zo, en ti. C'houi ne peus netra da welet. D'in-me eo da gas an traou en dro. »

*
**

Pelloc'h, pa o pezo great ho tibab, araog mont lar-koc'h goulennit kuzul.

Kuzul da genta digant tad ha mamm. Ho ger o deus da lavaret. Peurliesha, ne vez ket benniget gant Doue, an dimezi great heb goulenn ali an tad hag ar vamm. Mar plij dezo an dibab o peus graet, gwella se. Kiiit araog, heb aon. Ma na blij ket, gwelit abalamour da betra. Ha maz eo abalamour d'eun abeg mat, deuit adrenv. Klaskit eun all.

Met arabat, avat, morse, kemer da bried en despet deoc'h, unan kinniget gant ho tad gant ho mamm. Eun eured great en despet deoc'h, ne rofe deoc'h eurusded ebet.

Goulennit, ive, ali ho tad kofesour. Alies, e ali a vo an ali gwella.

IV

An embannou, an eured

Pa vezer eureujet eo evit pell.

Ar c'hloum a ve great deiz an eured, evit staga an daou bried an eil ous egile, na c'hell beza freuzet, nemet dre ar maro.

Abalamour da ze e lavaren deoc'h, er wech diveza: da genta, arabat dimezi nemet galvet e vefoc'h d'ar stad-se. Gwelit ha gouest oc'h da veza pried mad tad mad, mamm vad. — D'an eil, goulenn kuzul. Ha d'an trede, ober mat ho tibab.

Kemerit eun den fur hag a zoujans Doue:

Ar pried a gar Doue

A garo grweg ha bugale.

Arabat, nemet arc'hant. Rag da zimezi:

Gwelloc'h kalon vad ha tener

Eget arc'hant leis ar baner.

Arabat klask netra nemet gened.

An den yaouank flouret brao
A gavo eur pried, atao.

Met da ziwall ' zo. Ma na ve kemeret eur pried, nemet abalamour ma zeo great kaer, ar garantez kouls lavaret sur, ne bado ket pell. Ar rozen ne bad nemet eur vintinvez. Gened ar plac'h, gened ar gwas a zo ive, bresk. Al labour, ar c'hlenved ha kalz traou all a laka an dra-se da vont kuit. Ha ma na ve stag ar garantez nemet deus ar gened, ar garantez a yelo kuit, ive.

Evelkent, ma kavit er memes amzer, feiz furnez, pinvidigez, genet, karantez, hounnez a vo an dimezi wella! Grit anezi, raktal ha buan.

**

Goude beza great ho tibab e rankit dont da skriva oc'h embannou.

An embannou a dle beza skrivet, atao, da genta, e parrez ar plac'h yaouank.

Mar deo ar paot-yaouank euz eur barrez all, e kaso, goudeze, e embannou d'e barrez war eur paper hag a vo roet d'ezan gant ar beleg en devezo skrivet an embannou.

**

Pa deuer da skriva an embannou, e ranker dont, d'ar sakrateri, an daou zen yaouank gant ho zad hag ho mamm.

Mar d'eo maro an tad hag ar vamm, digas ganto ar re a zalc'h ho lec'h: evel ho c'hulator, ho zad paeron, ho mamm-baeron.

Al lezen a zo evel-se. Douget eo evit na deufe ket an dud yaouank da zimezi, heb aotre ar gerent. Hag ar c'hiz wella evit ouezout, ne da ket ar re yaouank an eil gant egile, en despet d'ho zud, eo gwelet anezo o tont ganto da skriva o embannou.

**

Er wech diveza e lavaren o deus gwir tad ha mamm, atao, da rei ho ali, pa ve keal d'ho bugale da zimezi. Ne dleont ket, koulskoude, miret outo da vont an eil gant egile, ma velont int re zouget an eil d'egile. Pa o deus roet ho ali, inti ' vo divlamm, n'eus fors petra a errufe, goudeze.

Evelkent, avat, ma ve ho bugale a zindan eur bloaz war-n-ugent, e c'hellont miret outo da zimezi, ma welont e reont eun diotaj. Hag ar vugale a dle plega a volonteze vat.

**

Eun devez daou zen yaouank a deuas d'am c'haout. Hen, eur bouilh den, askornet mat, livet kaer, drant ha seder evel eun den yach-pesk: Hi, livet fall, lagad luch ha penn-dreuz gant an dra-se!

— Ni zo deuet, Aotrou Kure, da skriva hon embannou.

— E pelec'h e ma ho tad, a lavaris d'an den yaouank?

— Tad ne fell ket d'ezan e timesfemp, an eil d'egile.
— Mat, va mignon, n'o peus ket, c'hoaz, ugent vloaz: C'houi ' rank kaout aotre ho tad.

An eured ne oa ket bet graet. Hag eurus oa bet evito ho daou. Ma vijent bet dimezet, oant eat diou vizer vihan d'ober eur vizer vras.

Hi, oa poatriner hag a varvas prest, goude.

Hen zo bet eat da vortolod hag a zo deuet da veza eur gwaz. Dimezet eo, pemp bloas, goude, da verc'h unan eus guella lignez he farrez, eur plac'hik fur, pinvidik hag aez da garet. Hag hirio, pa gozeer d'ezan, eus an dimezi diot oa bet warnez ober, e respont : « Ar yaouankiz a zo dall! Mil bennoz d'am zad da veza wa diarbennet. Ma vijen bet lezet da ober an dimezi diskiant-se, e vijen bet, hirio, en eur stad eus ar muia reuzeudik. »

**

Yaouankizou, deuit 'ta, atao, gant tad ha mamm, pe gant ar re a zalc'h ho lec'h, da skriva oc'h embannou.

**

Pet gwech, e tleer kas an embannou?

An embannou a dlefe, atao, beza kaset, teir gwech, nemet eun abeg mat bennag a vefe evit o c'has, eur wech hebken.

Al lezen a zo evit ar paour hag ar pinvidig.

Eun abeg mat a ve, evit kas an traou buanoc'h en dro: da genta, ma o pefe en em gemeret eun tammig divezat araog ar c'horaïs, araog an asvent evit ober

an eured; — d'an eil, eun abeg mat e ve c'hoaz, evit kas an embannou, eur wech hebken, ma zoc'h en em gemeret da zimezi, e miz gouere hag, o peus c'hoant da veza en em zistrobet eus ar friko, araog ma vezo prest an eost; d'an trede, eun abeg mat a ve pelloc'h, pa ve digouezet droug gant ar plac'h yaouank.

A hent all, ma n'o peuz abeg mat ebet da ober buan., kasit, atao, an embannou, teir gwech.

**

Goude an embannou e ma an eured.

Evit ma vezo prest pep tra, deuit da lavaret da besseurt devez ha da besseurt eur, o peus c'hoant da veza eureujet. Met arabat goulen ober an eured, morse, da eun devez vijil (Stat. 305).

Da besseurt devez: hag eur belek a jomo war yun evit ober oc'h eured.

Peseurt eur: Ha servicherien an iliz a vezo holl prest evit ar mare ma lavarloc'h.

Met, avat, pa o pezo roet oc'h eur, dalc'hit d'oc'h eur. Rag anez, e rafoc'h koll ho amzer d'ar beleg, d'ar sakrist, d'ar gurutet, ha dioc'h ma ve, e rankfoc'h digoll anezo. Paet int evit ober an eured. Met n'int ket paet evit gedal.

E meur a barrez e ve gortozet dek munut evit netra. Met goude an deg munut, e vez ugent real bep kart eur.

**

Pelloc'h, evit digemeret saktamant ar briadelez, egis ma zeo dleet, e vo red kofes ha kofes mat.

Er c'hatekiz e ma ar goulenn-ma: perak e zo hirio, kement a zimeziou malheurus?

Ha d'ar goulenn-se, ar c'hatekiz a ra ar respont ma: Abalamour an daou zen — yaouang, a zo dimezet e stad a bec'hed marvel hag a dremen ho buhez holl er pec'hed marvel.

Gwelet hon deus pegen amjest eo stad ar briadelez: *tribulationem carnis hobetunt hujusmodi.*

Red e vezo en em harpa kalz war Doue. Diganta e teu ar c'hraz da en em garet ha da zougen ar poaniou a ve, atao, da heul ar stad-se.

**

En eur gregi, er sarmoniou am oa da ober deoc'h, diwar-benn ar briadelez, e meus lavaret ar pez oa bet digwezet, gwechall, en eured kana.

Daou zen yaouank a oa o timezi. Pedet o doa Jezuz d'ho friko. Ha deiz ho eured, Jezuz a roas d'ezo eur C'hraz kaer, a reas eur buzud en o c'hever.

Pedit Jezuz d'ho friko. Deuit da gofes da Gommunia devez oc'h eured. Jezuz a vo, evel-se, en ho kalon pa lavaroc'h ya an eil d'egile.

Renit, goudeze, ho puhez, tosta ma c'helloc'h da Jezus. Dalc'hit oc'h ene, atao, e stad a c'hraz. Jezuz ne vanko ket d'o pennigen, keit ha ma vefoc'h beo. Ha goude ho mare, e zafoc'h gantan d'e varadoz. (1)

(1) En eul levr all. — Levr ar priedou — eo displeget an doare ma tle ar priedou beva, evit beza eurus, sevel mat o bugale ha plijout da Zoue.

V

Sermonig verra, bet great da dud yaouank deiz ho eured

Ne ve ket, alies, an eur vat, da welet teir c'hoar o timezi, er memes devez.

Hirio, a zonz d'in, ho tad hag ho mamm zo eürus. Met, warc'hoaz, hag epad meur a zevez, brema, e kavint ho zi eun tammig goullo.

Ha c'houi, oc'h unan, plac'het yaouank, daoust ha ne vank ket netra d'oc'h eürusded?

O! eo. N'eo ket, heb eun tammik nec'hamant, sur oun, e kuitafoc'h an ti ma zoc'h bet savet ennan; n'eo ket heb eun tammig enkrez, e tilesfoc'h ar barrez ma zoc'h bet badezet ha skoliet enni; n'eo ket

heb eun tammig anken e lavarfoe'h kenavo an eil d'eben. — C'houi hag a en em garie kement, — evit mont pephini en e du.

Evelkent, laouen oun da c'bellout lavaret deoc'h, — ar pez a ouzoc'h kerkouls, pell ' zo, dija — an dud yaouank o peus dibabet evit beza ho priedou, ho lakaio ken eurus ha ma zoc'h, bet er gaer. Rag n'em eus klevet lavaret, morse, nemet pep seurt mat diwar ho fenn.

**

Ne d'it ket da sonjal, koulskoude, e vezo en ho stad nevez, griet, bemdez, ho puhez, gant neud aour ha neud arc'hant.

Dimezi a zo en em lakaat en eur vuhez amjest.

Ar re a zimes a lavare Sant Paol (Eph. V. 32): *tribulationem carnis habebunt*: ar re a zimes o devezo trubuilhou.

Hag hon re goz, d'ar yaouankizou, a gane an hevellep tra.

Tud yaouank abars dimezi
Klosit eul liorz e tal ho ti;
C'houi lako ennan, bep eil tro,
Goude 'n eured tri bod chuero :
Bot klemm a zehou, bod nec'h a gleiz,
Ha bod rann-galon en ho c'hreiz.
D'o दौरा mat, दौर ne vanko
Eus ho taoulagad, e kouezo.

Abalamour da ze, e bro an Arabet e ve lavaret evelhen: Mont a rit d'ober hent war zouar? Lavarit eur-

beden, rag ho puhez a zo eun tammig war war; — Mont a rit da ober hent war vor: Lavarit diou beden, rag ho puhez a zo muioc'h, war-war: — Mont a rit da zimezi? Lavarit nao beden: rag ho puhez a vo, atao, war-war.

Ha perak lavaret nao beden? — Evit kaout ar grasou a vo izom anezo.

**

Gaou a rafen ouzoc'h, tud yaouank, ma na lavarfen ket deoc'h ar wirionez a giz ma e ma. En amzer da zont ne c'helloc'h ket ren ho puhez ken dibreder ha ma o peus great betegen. Gwelet o peus tad ha mamm ne'het, ouspenn eur vech. Gwelet o peus anezo o lenva, gwechou a ve! Ho stad, hiviziken, a vezo henvel eus o hini. Ne vezo nag eürussoc'h na malbeürusoc'h. Met, atao, stad an dud dimezet a ve ar memes tra : *tribulationem carnis habebunt hujusmodi*.

**

Arabat kaout re, a aon evit an dra-se. Re all o deus tremenet ebion an hent-se braoig awalc'h. C'houi ' raio ho treuz evel ar re all.

Kerkouls, grasou evit ho stad nevez ne vanko ket deoc'h. Emaoc'h o vont da zigemer ar Briadelez. Jezuz en deus great ar Zakramant-se, evit rei d'ar re a zimes, ar c'hraz da veza eürus assames, ar c'hraz da zougen easoc'h poaniou ar vuhez ha da zével santelamant ar vugale.

Evit ma tiruillo, bemdez hag atao, warnoc'h, ar grasou-se, dalc'het epad ho puhez holl, da deir garantez.

**

D agenta, karantez evit Doue.

E pal dorn an Aotrou Doue, e ma ar malloz hag ar bennoz. Abalamour da-se, lakit, atao, Doue en tu ganeoc'h. Bezit mignon d'ezan. Hag evit ar dra-se, c'houi paotr-yaouank hag a za da veza mestr, c'houi plac'h yaouank hag a za da veza mestrez, reizet ho ti hervez Doue. Grit, araog mont da gousket, ho pedennou an eil gant egile. Lakit lenn buhez ar zent, bemdez; lennit an aviel, bep sul, goude mern. Mantrus eo gwelet, pegement ar pennadou lenn-se, a vago feiz en ho kalonou hag e kalonou ho tud, hag a lakeio Doue d'ho karet. Deuit d'an oferen, atao, bep sul. Arabat, heb abeg mat ebet, mankout d'ar gousperou. Deuit da gommunia, bep ar mare. Mar da, deus an tabernakl, Doue, alies, en ho kalon, ganeoc'h d'ar gaer, e zaio bep tro, gantan, bennoz evit holl ho tiegez.

Jan-d'Ark, gwechall, a vije dispount o vont d'ar stourmad, pa e dije gellet lakaat he zoudardet holl da vont da gommunia: « Doue a zo ganeomp, a lavare : Emaomp sur da gaout an treac'h. Mat! mar teu Doue ganeoc'h en ho kalon d'ar gear eus an iliz, alies, bezit dispount ive. Doue a vo ganeoc'h. Digantan o pefe, bemdez, ar grasou o pefe izom.

Karit eta Doue, ar pezh a c'helloc'h. Grit pep tra evit plijout d'ezan.

**

Met ne ouzon ket abalamour da betra, e lavaran, an traou-se holl deoc'h. Beroc'h e vije bet d'in lavaret : « Tud yaouank, grit pa vezoc'h dimezet, ar pezh o peus gwelet ober e ti ho tadou hag ho mammou: grit evel priedou, ar pezh o peus great dizemez: Karit, karit kalz an Aotrou Doue.

**

Ha kalz, ive, en em garit an eil egile.

Brema ec'h en em garit. Anez n'o poa ket prometet beza priedou an eil d'egile. En em garit atao, evel hirio, muioc'h, c'hoaz, eget hirio. En em garit bemdez, muioc'h-mui.

Bremaik, epad oferen an eured, troet warzu ennoc'h, me a lenno ar c'homzou-ma: « Ar priedou a dle en em garet, evel ma en em gar, Jezuz-Krist hag an Iliz. —

Penaos 'ta ec'h en em gar Jezuz-Krist hag an iliz? Jezuz-Krist en deus roet e vuhez evit e iliz. Chom a ra ganti, bepred, en tabernakl, abaoue. Hag an iliz, e dorn, atao, e dorn Jezuz-Krist, a ro, bemdez, en eur vro pe vro, he buhez evitan.

Setu aze, tud yaouank hag a zo o vont da veza priedou an eil d'egile, setu aze e pe c'hiz e tle beza ho karantez: beza unanet, atao, a galon an eil gant egile, ha beza prest, mar deo red, da rei e vuhez an eil evit egile.

Abalamour da se, komz dichek, komz rust ebet, morse; atao komzou dous ha tener.

Abalamour da-se: en em c'houzanv, atao gant pasiantet. — Alies, pa ve keal dimezi an den yaouank a gemer an hini zo en e sonj, evel eun eal: ne wel ennan, nemet pep seurt mat. Met a veac'h dimezet, an eal, a deu da goll e ziuaskel; kavet a ve ennan, traou hag a zisplij, siou fall, marteze. Gouzanv, neuze, gant pasiantet, pedi Doue, ha dre gomzou dous ha tener, essa, d'hen lakaat da veze gwelloc'h.

Abalamour da verka karantez an eil d'egile, c'hoaz, e vo red en em zikour. Arabat e ve unan o labourat, eun all a forani.

Abalamour da se, pelloc'h, en em frealzi an eil egile, rei kalon an eil d'egile.

♦♦

Eur barz, en eur verz eus ar re gaera, a gont, evelhen diwar-benn an daou zen kenta. Pa oa taolet kuit gant Doue eus baradoz an douar, Adam a azezas war eur roc'h oa e tal an nor. Hag o sonjal er vuhez a boan en doa da gaout, hiviziken, oa diwarc'het neat! Lenva rea, hirvoudi, rea. Maro e vije gant ar glac'har, buan awalc'h.

Met en e gichen, edo Eva. Lenva a rea, ive. Kemeret a reas breac'h Adam hag en eur zével anezan en e zav, e lavaras d'ezan: « Deus, deus! Ne vezi ket da unan er boan. Me zaou-hantero ganez! Me da zikouro. Ha kalon oc'h kalon me da frealzo. »

Ne ouzon ket hag an traou zo bet tremenet evel ma lavar ar barz. Met ar pez zo gwir eo, e tle an daou

bried en em garet rei kalon an eil d'egile ha ranna etrezo, atao, ar boan hag ar blijadur, keit ha ma vezint beo.

♦♦

Dever ar garantez etrezo a zo merket d'an daou bried dre a walenn a zougont.

A bell 'zo, — a holl wiskoaz, marteze, — e ma ar c'hiz evit ar priedou da zougen gwaligner. Bremaig pa vezoc'h eureujet e vezo benniget ar gwaligner, a zougfoc'h, hiviziken.

Leonis a ro d'ar gwaligner, an hano a chadennou. Kozeal mat a reont. Rag ar gwaligner a verk al liamm a stag an eil pried ous egile, evel gant eur jaden.

Douget e vezont war ar pevare biz. Ar re goz a grede, oa er biz-se, eur voazien hag a yea d'ar galon. Hag evel-se, e verkont eo, dre ar galon, dre ar garante, eo chadennet an daou bried an eil ous egile.

Graet int gant danvez a briz: aour, arc'hant ha traou all, evit diskouez, eo ar garantez etrezo, eun dra eus an uhella priz evit ar priedou.

Ar gwalen-se zo round. Ar penn-kenta a zo staget, ken mat, ous ar penn diveza, ma na c'heller mui ouezout e pelec'h emaint evit o diskoulma. An dra-se, 'zo evit merka, e tle ar garantez, etre daou bried, beza ken tom ha ken start, ma na c'helfe den, na netra, o dispartia keit ha ma vezint war an douar.

En em garit ta. Ar garantez etrezo, eo an eil eienen a eurusded etre ar priedou.

**

Ha d'an trede karit ho pugale.

Eun ti ha n'eus enna bugel ebet, a zo doanuis da welet, evel eun ti dilezet.

Ar vugale a zo eur bennoz a bers Doue hag eul laouenedigez evit an tad hag ar vamm. Deuet war an douar dre garantez, e lakeont da greski, bepred, ar garantez etre ar priejou.

Esper am eus, e lakeio Doue bugale en ho ti: *filiū tui sicut novellæ olivarum in circuitu mensæ tuæ*. Ps. 127. 3.

Digemerit anezo a galon vat. Karit anezo er gwel a Zoue ha savit anezo evit Doue.

**

Brema e zo eun dek vloaz ha triugent benag, e kear Alanson, oa daou zen oc'h eureuji. Hen, eur paot yaouank eus ar re vella. Bet oa bet evit mont da vanaç'h. Met, en devez kenta, dioc'h-tu, rener ar gouent a lavaras d'ezan, n'oa ket galvet da vont er stad-se.

Hi oa eur plac'h yaouank euz ar santella. Bet oa bet, ive, oc'h esa mont da leanez. Mel ne c'hellas ket chom er gouent.

Hag edont, ho daou, oc'h eureuji en Iliz-Varia, e kear Alanson.

Ha, deiz e eured, ar plac'h-yaouank, Zelia Guerin, a reat anezi, — ar plac'h-yaouank-se a reas da Zoue ar beden-ma: « N'em eus c'hoant all ebet, nemet d'o karet ha da veza karet ganeoc'h. Klasket em eus

mont da leanez evit beza, a gave d'in tostoc'h d'ho kalon. Met n'eo ket falvezet ganeoc'h. Hirio, e timezan. Emechans, eo ar stad hag a garfoc'h wa c'haout enna. Grit d'in beza pried mat ha mamm vat. Me zigemero, a volontez vat, ar vugale a blijo ganeoc'h rei d'in. Eus a vrema me ' ginnig anezo deoc'h. Roit d'in ar c'hraz d'ho sevel holl, evidoc'h. »

**

Doue a roas d'ezi seis bugel. Tri oa maro yaouank. Peder merc'h oa chomet ganti. Ho feder int deuet da veza leanezet. Diou zo beo, c'hoaz, e kouent Lizieux. Hag ar c'hoar vihana, maro abaoe tregont vloaz, a zo anavezet dre holl, abalamour ma skuilh eur bern grasou dre bevar c'horn ar bed. Sevel a rear eur bern ilizou kaer en enor d'ezi. He hano ' zo, Santez Theresa Lizieux.

Paotret yaouank, plac'het yaouank, hirio, deiz hoc'h eured evel Zelia Guerin, en em ginnigit da Zoue, kinnigit ober atao, e volontez, er stad-nevez a gemerit, karit ho pugale er gwel a Zoue. Savit anezo evit Doue. Hag eus a hirio, kinnigit anezo d'ezan. Diwezatoc'h e rafent ho kurunen er baradoz.

TAOLEN

Ar Binienn	5
Beteg pegeit e za gallout an iliz evit pardoni ar pec'hejou	15
E pe doare e tlie an iliz rei ar pardon eus ar pec'hejou	21
Ar gontrision	29
E pe doare e tlie beza ar c'heuz	35
Ar gontrision a dle beza souveren	53
E pe giz en em gemeret evit kaout keuz d'hor pec'hejou	59
Ar volentez start	69
Merkou eivt anaout ar c'heuz gwirion	79
Ar gofesion	89
Diwar-benn klask ha kaout ar pec'hejou	103
Peseurt pec'hejou ' ranker da glask	113
E pe doare anzav ar pec'hejou	125
A zatisfaksion	153
An Induljansou	163
Ar Briedelez	171
Ar Briedelez en amzer goz	173
Sakramant ar Briedelez	181
Ober mat ho sonj, ober mat ho tibab	197
An embannou, an eured	205
Sermonik verr evit eun eured	211

LEVRIOU

Skrivet pe renket gant an Aotrou Jézégou.

Katekiz al lidou Santel.

Histoire de Châteaulin.

Sermoniou an Aotrou Quéré, tom I.

Sermoniou an Aotrou Quéré, tom II.

Kanaouennou Kerne.

Ar Revolusion en hor bro.

Kontadennou.

Marvailhou an tonton koz.

E korn an oaled.

C'hoariva : { Ar barver tenner-dent.
Ar c'hoarier kartou.
Mezarnou.

Buhez Santez Teresa ar Mabig Jezuz.

Miz Mari Itron Varia Pont-Mean.

Kelennadurez diwar-benn ar Zakramanchou, tom I.

Kelennadurez diwar-benn ar Zakramanchou, tom II.

Levr ar Priejou, tom III.